

ARADI KÖZLÖNY

51. évfolyam, 295. szám

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF
1897-1932.

Péntek, 1936. december 25.

KÉTEZERMILLIÓ EMBER

Az Aradi Közlöny karácsonyi száma részére írta:

Vasárhegyi Lajos

református püspök

A jeles német pedagógus és filozófus, Eduard Spanger, egy alkalommal érdekesen nyilatkozott korunkról, a benne levő kétezermillió ember közérzetéről. Kétezermillió ember — mondotta — és mindannyian rosszul éreztük magunkat. Kétezermillió embernek hiányzik a köz-

ponti mag, amely értelmet ad az életnek, vagy legalább is elviselhetővé teszi. Kétezermillió ember, — kétezermillió fájdalom a földön.

Ha van is némi tulás ebben a megállapításban, hiszen bizonyára ma is sok olyan ember van a kétezermillió ember közül, aki a mai gyötrelmesen megnehezült életviszonyok között is érez örömet, hiszen van most is gyermekének fejlődésében örvendő anyaszív, az ifjuság gondtalanságában boldog szerelmes, szóval most sincs egészen felüldítő örömek nélkül az élet, de mégis igaz, hogy alig volt korszak, mely terhesebb lett volna millió és millió ember szomorú, meghasonlott szívének buspanaszkodásával, mint a mi korszakunk. Sokszor úgy érezzük, hogy maga a föld sem bírja már sokáig a rajta dülő keserves életharc szörnyű gyötrelmeit. Nem egyszer átremeg szívünkön a költőnek zokogó panasza:

*Az ember fájl a földnek...
Az emberlaj sárkányfog vetemény,
Nincsen remény, nincsen remény!*

Hogyan jutott az emberiség a fájdalmas meghasonlásnak e kétségbeesett állapotába? A kérdésre mi is azt felelhetjük, hogy minden nyomoruságunknak valóban az a forrása, ami erre ez a jeles pedagógus is reámutatott, hogy az emberek életéből hiányzik az a központi mag, amely értelmet ad az életnek, vagyis meghasonlott az ember önmagával, meghasonlott egymással és az Istennel.

A mai embernek abban van az igazi nyomorusága, hogy nincs megnyugtató felelete arra a legnagyobb kérdésre, hogy mi az igazi értelme és rendeltetése az életnek? A mai ember megdöbbenő rémülettel ismerte meg, hogy játéklabda vagyunk a kiszámíthatatlan végzetnek kezében, mely ma ide, holnap oda hány. Sem a magunk, sem az utánunk jövő nemzedék jövőjét nem tudjuk biztosítani. Olyanok vagyunk, mint anyja karjaiból kiesett, utszélen hagyott árva gyermek. Szeretnők belekialtani panaszaikat a világba, de tudjuk, hogy ez is hiábavaló, mert sikoltásunk elvész a végtelenségben. Ez a meghasonlott lélek jellemzi az egyes embert.

Meghasonlott az ember egymással is. A felszabadult önzés összetöri a vallási, emberiségi összetartás törvénytábláit, átgázol az emberi élet isteni törvényein s csak egyetlen célt ismer, saját érvényesülését. Így lesz az emberiség élete mindenek harca, mindenek ellen.

A nyomoruságoknak legióbb forrása az, hogy meghasonlásba került az ember az Istennel, akinek lelkiismeretében megnyilatkozó törvényét lábbal tiporja. Ha az Isten előtt való megalázkodás szent kötelezetése hiányzik a szivekből, akkor leomlik az egyetlen forum, ahonnan az egész emberiség számára összefogó, egységes irányítást, mindenkit egyformán kötelező parancsokat lehet várni. Ha elhalványul az emberek lelkében az igazság: Egy atyának gyermekei vagyunk, akkor ki-

pusztul a szivekből annak ismerete is, hogy egymásnak testvérei vagyunk. Így jutunk el a felismeréshez, hogy valóban az a legfőbb baj, hogy hiányzik az embernek a központi mag, amely értelmet ad az életnek.

Mit cselekedjünk? Az emberiség sok komoly próbával kísérletezik. Nem hiányzik a törekvés, mely arra irányul, hogy kivezesse a világot a nyomoruságból. Próbálnak a nemzeti eszme érvényesítése által új életet teremteni. Megkísérik szociális átalakítások által ugyanezt. Mind a két kísérlet lényegében sikertelennek bizonyul. Egyre tisztábban látjuk, hogy amíg az emberek meg nem változnak, amíg a lelkük meg nem tisztul, amíg szeretni és megbocsátani egymásnak meg nem tanulnak, addig hiábavaló minden. Egy próba még hiányzik. Istennel kell kezdenünk, az ő iránta és egymás iránt való szeretet törvényével kell indulnunk. lelki és erkölcsi megújulásban kell reménykednünk, mert egyedül itt van az a központi mag, amelyből a megújult élet áldása kibontakozhatik.

A karácsonyi evangélium ígérete újból végigzendül a világon: „Tinektek Megtartó született.” Hangzik a Megváltó szentséges bizonyágtétele: „Én vagyok az út, az igazság és az élet!” Ideje lenne már egyszer számot vetni azzal, hogy a karácsony evangéliumában hirdetett utmutatás fénye után kellene elindulni, hátha akkor igazán boldogabb, áldottabb lenne annak a kétezermillió embernek élete.

Kelet és Nyugat

Az Aradi Közlöny számára írta:

Móricz

Vasárnap este egy hindu regényíróval találkoztam. Kíváncsian néztük meg egymást s tolmács utján ugyanazt kérdeztük egyszerre, egyik a másiktól: Mit ír?... Legnagyobb meglepetésemre azt a választ adta, hogy ő a nép életét írja meg regényeiben.

— Mit ír róluk? — kérdeztem. — mit tud róluk? S mi a célja az írással?

— Harcolok a kasztok megszüntetéséért... És az ön írásainak mi a filozófája?

— Ugyanaz, — feleltem. — Ne gondolja, hogy kasztok csak Indiában vannak. Itt is vannak kasztok, csak nem oly átlátszó a szerkezetük. Ott a kasztokat fenntartja a papi, hadi és politikai szellem, — nálunk a kasztokat a Pénz csinálja. De a rétegek közötti viszony ugyanaz, mint Indiában.

A hindu író harmincyolc éves, színesbarna bőré, de nem fekete, inkább melegen halvány barnaságu. Nagyon egészséges és egy kicsit cigányos volt. Mint egy primás, aki már konzervatóriumot végzett. Fekete szemei égték és csillogtak, fejét felvetve s kicsit büszkén hordta, elég magas, egyenes dereku sportember. Egyáltalán nem néztek volna filozófusnak, hanem leventének.

Ha szól, kicsit gyermekes nevetéssel csillognak ki hófehér fogai barna ajkai közt s ha valamit ki akar gondolni, nem a földre néz, hanem ábrándosan fel a magasba. Így mondja:

— Pénz... All right... Mikor elindultam

otthonról, hogy az európai kultúrával megismerkedjem, én nagyon boldog voltam. Angol iskolában végeztem s úgy neveltek fel, hogy az emberiségnek legmagasabb nivója az európaizmus. Azt vártam, hogy feleletet fogok kapni itt, arra a sok kérdésre, ami izgat bennünket. Arra, hogy mi az ember célja?

Folyton, mintha az égre apellálna, onnan várja a fényt? Két tenyerét szíve magasságában, felfelé tárt ujjakkal lebegtette s reménykedve beszélt.

— Én is igen csalódtam. Egy nagy összeomlást éltem itt át. Én Európában soha nem hallok a lélekről beszélni, csak a pénzről. És az európai népek sohasem álmodnak a szeretetről, csak a háborúról. Akármerre utazom, csak nagy háborús fegyverkezést látok.

Vidám mozdulattal jelezte, mekkora fegyverkezéseket! A fiatalság és a frissen születő gondolat hatása alatt folyton felnevet, gyónás-szerűen mondja:

— Én itt Európában újra megszerettem azt a hindu szellemet, amelyből odahaza már kiábrándultam. Én nagyon félték attól, hogy az európaizmus hatalmába kerítse a mi népünket is. Nálunk 340 millió lélek él, talán több, mint egész Európában, de ez mind egy ország s nálunk semmi háborús láрма nincs. A hindu nem harcol, az befelé él, nem eszünk húst, nem iszunk alkoholt, egy marék rizs elég. Itt viszont mindenki harcol és senki sem néz be

magába. Nálunk, ha valakinek van egy ruhája, már másik nem kell, szívesen odaadja. Itt, akinek egy ruhája van, az még egyet és még egyet akar. Nálunk az emberek a közösségben élnek. Az ember megszületik, felnő és meghal, anélkül, hogy egyéniségére ráeszmélt volna. Az európai? mind saját magában találja meg az egész mindenséget. Mindent magának akar, amit csak ember elérhet, ruhát, lakást, mulatságot, hatalmat. Nálunk olyan a nemzet, mint egy szép, kalászos rizstábla, a szél hajtogatja, — itt olyan, mint egy nagy rakás bolha, nem lehet megszervezni őket, ahány, annyiféle ugrik.

Nevetett, egészségesen, kedvesen. Bocsnatkerőn.

Olyan volt, mint a Mahabharátának egy lovagja. Nem kívántam rá az angol ruhát. Jól állott rajta, egyáltalában nem látszott meg, hogy csak itt vette Londonban s addig ilyen ruhában nem járt. De valami lepelruha kellett ehhez a keleti fiúhoz s ló kellett alá és nem klubfotel. S mily gyorsan beszél, kiapadhatatlanul, mint a Himalájából leszakadó csermely. Intek a barátomnak, aki tolmácsolt bennünket:

— Mondd meg neki, hogy bizony jó lesz, ha nem nyulnak a kasztokhoz, mert azt a szelid, mindenbe belenyugvó filozófiát nem az egyéniségük termelte ki, hanem a kasztok. Prés alatt élnek, az szoritja ki belőlük a lemondás filozófiáját. Nézz erre az emberre, csupa tűz, csupa temperamentum, csupa fiatalság. Ez a legrövidebb idő alatt bele tudná élni magát az európaizmusba. Ez már nem is hindu, ez európai. Ez már egyéniség, aki harcosan követeli az egyéniség megtagadását. Kész ölni azért, hogy ne ölj...

A hindu mig megértette, fel fel nevetett, szinte nyerített, mint a fiatal csikó.

— A kaszt azért hozta létre a lemondás filozófiáját, mert e nélkül háromszázmillió embert már kétezer év előtt sem lehetett volna együtt tartani. Kivették a szájukból a húst, hogy szelidek legyenek, mint az állatkerti fenevadak, hogy a papok a torkukba tudjanak nyulni s az angolok kétezer hivatalnokkal és 50.000 katonával féken tudjanak tartani háromszázmillió lelket. Ez bizony Európában nem megy. A mi kis országunknak csak kilencmillió lakosa van, de nem kétezer hivatalnok, hanem negyven ezer kormányozza. S ez azért van, mert Európában valóban fel vannak szabadítva a lelkek. Minden ember egyéniség. Nálunk nem lehet egy lemondóvet beérni... Láttott valaha havat?... Soha?... Hát akkor

A legfényesebb

Szilveszter-estét
csak a

PALACE HOTEL SINAIÁ-ban töltheti el.

Idejében gondoskodják szobákról. Sürgőnycim: „Palace“ Sinaia. Telefon 225 és 226

most megérti, hogy egyszerre három rend ruhát kell itt az embereknek magukra venni. S mi fázunk, tehát sok hőt kell kifejleszteni: húst kell ennünk, nem tisztelhetjük a tehenet... megesszük... De hogy így megéljünk, mi csak olyan közmondásokat tarthatunk, hogy: „Segíts magadon, az Isten is megsegít...“ Ott persze, ahol annál jobb, minél kevesebbet eszik az ember, legalább nem izzad abban a pokolt hőségben, ott másképp kell élni... Menjen ő csak haza és lehetőleg ne bántsa a kasztokat.. Ők se szeretnek függőleges helyzetben meghalni. Már pedig, ha a kasztot felborítják, az

egész háromszázmillió méh szét fog repülni s nemcsak az angolokat fogják kikergetni, hanem egymást is a régi filozófia bástyájából s olyan polgárháborúba fognak keveredni, amelyből csak az európaizmus születik meg.

Ha ő a hindu filozófiát magasztalja, én is kénytelen vagyok az öreg európaizmust védeni: Pláne, hogy én nem bírnék az ő filozófiájuk szerint élni. Ők a miénk szerint azonban igen.

Figyelemmel hallgatta meg, amiket üzentem s mikor egy-egy tételt megértett, hangozan, szinte kinosan felnevetett.

— Mi az európaizmus szerint az emberiség végcélja? — kérdi.

— És mi a hindu filozófia szerint?

— Otthon nem értettem meg, azért jöttem Európába, hogy itt megtudjam.

— Itt sem fogja megtudni, Hogy mi célból jött létre az ember, a föld és a Kozmosz: ez metafizika... De az emberiség utjának irányát talán megismerheti Európa segítségével... S ez az utirány, legnagyobb sajnálatomra, Benáreszből is Páris felé ivel. Elkerülhetetlen, hogy a hindu kasztokat az idő el ne rombolja. S akkor folytatódik, Jön az egyéniség felszabadítása. Jön egy csodálatos kavargás. Jön a háború... Bármennyire szeretném, hogy visszatérjünk a pásztordillekhez... Ez lehetetlen: az indus kasztfilozófia már az európai lelket meg nem hódíthatja, az irány a fordított: India háromszázmillió lakosa is ki fogja nyitni a szemét és az örök béke szolgálatából az örök háború tombolásában fogja keresni az emberiség végcélját: a megsemmisülést.

PATAK

Irtá: FALU TAMÁS

Nem irigylem a nagy folyókat,
Akik fölé vashidat raknak,
Jobb én nekem, akit átlépnek,
Jobb én nekem, a kis pataknak.

A térképbe nem rajzolnak be,
Nem usznak rajtam nagy dereglyék,
Levelet usztatok csak ősszel,
Nem cipelem más élet terhét.

Fecske érinti hozzám szárnyát,
A lelkem enyhén fodrozódik,
S viszem, viszem örök vizekre
Csöndes álmok papirhajóit.

Női télikabátok, ruhák a legnagyobb választékban

legjobb kivitelben, **LEGOLCSÓBB** áron

6177.

MENCZER női konfekcióban
Fischer Eliz-palota.

Olcsó karácsonyi vásár.

MERCUR-tag.

PROF. CHARL.

Irtá:

Mary

A házát ösztönös irtózáttal kértem el. Gyönyörű, márványburkolatos, hófehér ház volt, majdnem olyan, mint a többi előkelő ház a városban, de valahol, de mindenütt, de egészben és részleteiben mindig egy árnyalattal előkelőbb. Néha sikerült meglátnom, megszagolnom és megtapintanom ezt az árnyalatot, de a megismerés gyönyöre csak egy pillanatig tartott és nyomtalanul múlt el, a megfogalmazás sohasem tudott megrögződni a fejemben. Csak annyit tudtam, hogy ez az árnyalat maga Prof. Charl., megfoghatatlanul és kísértetiesen ő.

Még gyerek voltam, nyugtalan és szímatoló. Már hallottam dolgokról, amelyekről féltem és irtóztam, de tudtam, hogy ezek a dolgok kérlelhetetlenül utól fognak érni. Prof. Charl.-ról tudtam, hogy sohasem fog utólréni, ő örökké irtóznom és félnem és rohannom kell előle.

Holott Prof. Charl. rendkívül előkelő volt és nem volt urinő és uriember a városban, aki ne járt volna hozzá, bár nyilvános összejöveteleken mélyen hallgattak arról, hogy odajárnak. Nem tudtam; szégyenlik-e, vagy Prof. Charl. maga tiltotta meg, hogy beszéljenek róla, a hallgatás hozzátartozott a kurához. Tudtam, hogy kopott fiatal emberek járnak hozzá, akik elegánsan kiöltözve távoznak onnan, azontul csak ugyanilyen elegáns urakkal barátkoznak. Kedves és őszinte leányok, amikor elérték a tizennyolc évüket, felmentek Prof. Charl.-hoz és valami furcsa, gögös nevetéssel jöttek le onnan, — másnap arról beszéltek nekem, hogy Párisból hozatnak ruhát, ahol egy nagynénjük él, rendkívül előkelő asszony és irodalmi szalont tart fenn a francia fővárosban. Maryval, öreg cselédünkkel, akitől

eddig mindig elkérték az álmokönyvet és akinek eipanaszolták, hogy ők sose vesznek libát, minden érintkezést megszakítottak. „Kérem kedves, adjon egy pohár vizet“ — mondták előkelően és azt mondták, hogy a cselédnek imponálni kell.

En továbbra is elkértem az álmokönyvet Maritól és ezúttal is tegeztem őt, de az álmokönyvben és a tengerében ettől az időtől kezdve valami dac volt, valami dühös ellenállás, hogy én nem akarok imponálni senkinek.

Egy napon tehetséges, kedves és fiatal házi orvosunk láttam bemenni Prof. Charl. kapuján. Elegánsan és emelt fővel jött ki később s másnap gyönyörű rendelt bérlet a legelőkelőbb uccában. Inast vett fel, s rövidesen sorszámat kaptak a váróban a betegek. Mindenki hozzájárt a városban, csak apám és én maradtunk el, s a másik fiatal és tehetséges orvoshoz mentünk, akinél nem volt inas, és aki még sose járt Prof. Charl.-nál.

Kevesen voltak az ilyenek, de voltak. Mind szegény volt és egy se tudott, egy se akart imponálni az embereknek.

Egyszer a temetőben láttam meg Prof. Charl.-t, és a hirtelen csodálkozástól, hogy mit kereshet egy eseménytelen napon a temetőben, állva maradtam és nem szaladtam el, mint máskor. Idegen szegény sir előtt állt, hosszan nézte a behorpadt hantot, az esőtől lemosott, vihártól ledöntött fejét és csóválta a fejét. A

sírok is meg tudnak halni, — gondoltam — a sírkövek is ledőlnek, meghalnak. Prof. Charl.-t figyeltem, jegyzett valamit. Észrevettem, odajött hozzám.

El akartam szaladni, de nem tudtam. Prof. Charl. kicsit gúnyosan mosolygott.

— A kisasszony nagyon megvet engem — mondta lassan, majdnem fenyegetően — a kisasszony még azt hiszi, hogy lehet, lehet nélkülem is, ellenem is... Nevetett, a temetőre mutatott. Nézze, meghalni se lehet nélkülem. Nézze, ezeket a gyönyörű új sírköveket én jiltettem. Minden gyönyörű és imponáló én csinálom. Maga most arra gondol, hogy a sírok is meghalnak, a halálban mindannyian egyenlők leszünk. Belülről — lehet. A rosszban, a fájdalomban, a rothadásban egyenlők vagyunk. De van jó is, van öröm is, van halhatatlanság is. Ott nem vagyunk egyenlők, kedvesem. Még a halál utáni örömeinkben sem vagyunk egyenlők. Emlékezzen a piramisokra és emlékezzen az olasz temetőkre, — ugye sokáig élnek társadalmi életet a hatalmas halottak? Belülről elrothad valamennyi, a síron belül, az életen belül. De kívül... de kívül én állok, elrendezem az élet külsőségeit és karban tartom a sírokat. Vigyázok a piramisokra, hogy a fáraok még évezredek múlva is imponáljanak a népnek. Vigyázok a sírboitokra, restaurálom a síremlékeket, tartom a halottak társadalmi pozícióját. A halálból csak évmilliók múlva lesz igazi halál, addig fenn kell tartani a tekintélyt. És a tekintély nálam van, a hatalom nálam van, a külső érvényesülés, a pozíció, a siker és a pénz

CORSO MOZGO

Telefon 565.

RÖKK MARIKA

DUETT (A szív nem elado)

Kedvezményes jegyek 28-ikáig nem érvényesek.

December hó

25. Péntek	26. Szombat	27. Vasárnap
---------------	----------------	-----------------

8, 5, 7 $\frac{1}{4}$ és 9 $\frac{1}{4}$ órákor
Jegyelővét egész napon át.

December 25, 26 és 27-én d. e. 11 $\frac{1}{2}$ -kor nagy matiné mindennap új műsorral.

Nemzeti kötelesség

Leírás: Dr. József Árkai

az Országos Magyar Párt elnöke.

A Románia területén lakó magyarság és mindennemű más érdekeit képviselő és védő szervezetét 1921. évben megalakította a Magyar Szövetséget. A közjogi, kulturális, gazdasági, szociális szervezet megalakítását szükségessé tette az, hogy az alba-iuliai határozatokban, valamint a nemzetközi kisebbségi egyezményben biztosított, de ezeken kívül is igényelhető jogait és mindennemű érdekeit együttesen a leghatályosabb módon képviselje és védje. Ilyen, vagy ehhez hasonló szervezetet látunk más államokban élő nemzeti kisebbségeknél is.

Habár az alba-iuliai határozatok alkotói és azok, kiket a politikai erkölcös e határozatokhoz kellene hogy kössön, utólag azt állítják, hogy a gyulafehérvári (alba-iuliai) határozatok nem jelentik és nem mondják ki a kisebbségek nemzeti autonómiáját, úgy vélem, nehéz lenne jobban meghatározni a nemzeti autonómia fogalmát, mint ahogy az az alba-iuliai határozatok szövegében történt. Legújában is ismételtén azt hallottuk, hogy Románia a Magyarországtól hozzászátolt területeket nem a békeszerződés, hanem az alba-iuliai határozatok alapján bírja. Aki ezt állítja, az fokozott mértékben kellene hogy eme államaipító történelmi aktus egységes egészet alkotó minden részét egyforma érvénynek ismerje el.

Ismeretes, hogy a Magyar Szövetséget a kormány feloszlatta és az ebből folyó kényszer hatása alatt, helyébe a Magyar Párt elnevezésű szervezet alakult meg 1921. évben.

Azt állítom, hogy a Magyar Párt csak nevében politikai párt. Valódi rendeltetése és célja, hogy a romániai magyar nemzeti kisebbség egyetemét és annak tagjait illető jogokat és mindennemű érdekeket képviselje, védje és terjessze. Ez alapon azt mondhatom, hogy — az erre az esetre korlátozott értelemben — a romániai magyar kisebbség szuverenitására

nak letéteményese. Ezért és elvileg magában foglalja a romániai magyarságnak minden tagját.

Nem kell magyaráznom, hogy ilyen cél megvalósítására miért szükséges egy egységes, legfőbb összefogó szerv és hogy mi a hátránya annak, ha nemcsak egy, de több magyar párt alakulna. Elég, ha a sokáig az egység, az összetartás követendő példájaként előtünk tündöklött romániai németek körében az utóbbi évek óta fennálló pártvillongásokra gondolunk.

A nemzeti népkisebbségi szervezetnek, a Magyar Pártnak összefogó alapja eltér más politikai pártokétól. Az összefogó alap a nemzeti egységes jogok és érdekek képviselete és védelme. Emiatt merőben különbözik minden más párttól. Ezek gazdasági, szociális, kulturális, világnézeti fellegük és programjuk által különböznek egymástól és eme eltérő programokért küzdenek. Csak akkor kerülhetnek abba a helyzetbe, hogy programjukat megvalósíthassák, ha kormányhatalomra jutnak. Ez tehát okvetlenül ama célja kell hogy legyen a politikai pártok küzdelmének, amelynek elérése hozzásegíti azokat kitűzött eszméik diadalrajutásához. A mi Magyar Pártunknál ez a lehetőség eszik, tehát ez kényesesen megkülönbözteti más pártoktól, amelyeknél gyakran azt látjuk, hogy a hatalom elnyerése náluk már nem is eszköz, hanem öncéllá válik és ezért a célért kifejtett küzdelem annyira elfajul, hogy valóban magánviseli mindama ellen-szenves és gyakran visszataszító vonásokat, amelyek miatt sokszor éppen a jellemes emberek közül számosan távortartják magukat attól. A politikai küzdelemnek ilyen elfajulása a néperkölcökre is korrumpáló hatással van. Ezért neveztek már régebben is a politikát az urak huncutságának.

Hála Istennek a magyarság és a Magyar Párt mentesül attól, hogy ilyen térre sodródjon. Nem is mondható az, hogy napi politikával fog-

lalkozik. A Magyar Párt feladata, hogy a legmagasabb összefogó csucsponttól vezesse azt a nemzeti önvédelmi harcot, amelyet a magyar népkisebbség minden kora és rendű tagja, egyházi, gazdasági és kulturális intézményei napról-napra kell hogy kifejtsenek azért, hogy a hozzánk tartozók veszélyeztetett fizikai létfeltételét, vallási és szellemi életének megtámadott alaplehetőségeit megvédjék, hogy az egyének, a családok és a népkisebbség összességének fennmaradását biztosítsák a jövőre is. Sajnos, hogy a minket napról-napra érő újabb és újabb pörölycsapások miatt ezidőszerint nagy nehézségekbe ütközik a tökéletesítésre szoruló nemzeti szervezetünk és az egyes életfunkciókat elvégezni hivatott segédszervek megerősítése és kiegészítése. Másrészt éppen az a helyzet, amelyben vagyunk, arra kell indítsan mindenkit, hogy az elválasztó kérdéseket félretolja és miként a veszélybe jutott nyáj, a védekezés ösztöne által hajtva, nemzeti kisebbségbe tömörüljön.

Intézményeinket állandóan teljesen alap-talanul az illetéktelen politizálás vádjával illetik. Ha ma kénytelenek vagyunk látni és elfogadni azt a tényt, hogy az élet egyenlő a politikával, akkor az önfenntartás által kényszerítve kell is vállalnunk azt, hogy politizálunk. Ha azonban a politika, a napi politika helyes értelmét tekintjük, akkor a legnagyobb határozottsággal kell mondanunk kifelé és befelé is, hogy nincs sem okunk, sem kedvünk, sem felesleges erőnk, amelyet arra pazarolhatnánk.

A Magyar Párt, a magyar kisebbség intézményei, szervezetei épügy, mint a magyar kisebbség, nem politizálnak, csupán azt a kötelességet teljesítik, amit az idő parancsa a most élő nemzedékre hárit. Ez alól a kényszer alól ép oly kevéssé vonhatja ki magát valaki közülünk, miként a föld vonzóerejének hatása alól sem.

Nagy és súlyos kisebbségi történelmi feladat megoldására a magyarság érdekében való fegyelmelzettel kell minden gazdasági és szellemi erőnköt egyesítenünk és mindenkinek a maga helyért, a maga kicsiny, vagy nagy feladatát teljesíteni. Késő jaj lesz mindnyájunknak, hogyha a megmérgetéskor könnyűnek találtatnánk!

RÁDIÓ készülékek és javítások

legolcsóbban!

6502

Schwartz Árpád műszerész. ARAD, Brancovici-u. 1. szám.

nálam van. Abban az árnyalatban, amelynek megfogalmazását maga mindig elfelejté. Abban az árnyalatban, amiért gyűlöl, amiért elkerül, amiért megvet. Néze, most javítok ki egy sirt, most emelem egy halottal egy élő értékét. Javítom a pozícióját, korrigálom a sírleiratot, hogy az élő büszke legyen rá. Hogy kijöhessen ide sírni a barátaival. Délután meghamisítok egy szegényeket okmányt, hogy csak szomorú legyen. Az emberek szeretnek nyitlan sírni, ez is hozzátartozik a pozíciójukhoz. A szegényekből bánatot csinálók, amit tetszik az embereknek. A régi nyomorukból romantikus szegénységet csinálók, hogy el tudják mesélni. A hibájukhoz tréfiákat találok ki, s illő honorárium elletében átnyujtom nekik, hogy maguk hordják szét az idealizált karikatúrájukat. Segítek rajtuk, nekem köszönhetnek mindent. Vigyázzon, kedves, még van idő! Vigyázzon magára, ha elkerül...

Ezzel eltűnt és én egyedül maradtam a temetőben.

Gyönyörűen dolgozott, ezt el kellett ismernem. A technikája egyre finomult. Néha esztendőig állt gyanútlan barátságban emberekkel, s csak akkor derült ki véletlenül, hogy őket is Prof. Charl. kezelte egykor. Az embereken alig látszott valami, mert Prof. Charl. tökéletesen használta fel az egyéni gyógy módok minden eszközt a terápiájánál, nem tipizált, megtartotta az egyéniséget és egész észrevétlenül ültette el betegekben az Árnyalatot. Nagy tudósok, gyönyörű asszonyok, világhírű írók, államiériak és egyéb sztárok jártak hozzá, mindenki hozzájárt. Én már mesterséget választottam akkor és még mindig nem voltam nála. Az emberek, akiket kezelte, nem beszéltek róla semmit. Gyerekek szídták, mintha nem ismernék, de tudtam, hogy ezeket is kezelte már. Amikor megéreztem rajtuk az Árnyalatot, rosszul lettem és otthagytam őket. Csak néhány barát maradt körülöttem, szegények, mint én. De néhányan ekkor már tudták, hogy Prof. Charl. az Árnyalatot nem adja ingyen. Hogy valamit adni kell érte, s hogy a többiek odaadták ezt a Valamit. Ez is

egy árnyalat lehet, egy halvány és alig észrevehető árnyalat, amit Prof. Charl. kivont az életük szívárványából. Prof. Charl. elvett tőlük valami eredendő árnyalatot és adott helyette egy mesterségeset. De ezt csak mi vettük észre, akik sértetlenül őriztük a szívárványt.

Egy napon íróasztalomnál ültem és regényt kezdtem írni. Csöngették s ő jött be, Prof. Charl., elegánsan és imponálóan. Egyiptomi cigarettával kínált, Iriszsel. A szívárványra gondoltam, amelyet ő Irisre váltott és visszatoltam a cigarettát. Mosolygott rajtam, leült.

— Mi szépet ír? — kérdezte.

— Csunyat írok — mondtam — most már nagyon csunyat írok. Rettenetesen csunyat akarok írni azoknak, akik nem cserélték be Irisre a szívárványt.

Megfogta a kezemet és nevetett.

— Az én pácienseimért — mondotta — világrészek rajonganak. Az én asszonypácienseimbe klubok szerelmesek. Az én pácienseimnek „jól megy.” Mit adtak érte, az Árnyalatért, ahogy maga elnevezte? Ugyiszólván semmit. Egy szikrát az igazságból, egy cseppet az őszinteségből. Nekem nem kell sok, nem kérek én sokat. De persze — fizetni kell. Elégedetten mondtam, hogy mindenki rendszeren fizet mostanában. Egy államférfi gyönyörű gondolat-arranzsamant küldött, amellyel biztosítani lehetett volna a világbékét. Hosszu ideig őrizte magánál a derék ember, de én szerettem neki helyette egy kis népszerűséget, autót, gazdag és szép feleséget és házakat. Egy tudós nekem adta azt a cseppet, amivel tovább lehetett volna vinni az óriási kísérletet, de én vagyont szereztem neki, tekintélyt és megbecsülést idejekorán, ami fontos. Az emberek sietnek, az is az én malmomra hajtja a vizet. Türelmetlenek, szeretik félbehagyni a munkájukat. Én pontot tesz a befejezetlen munkák végére, divatba hozom a ponyolaságot, a fél-álarckokat, a megszakad leleplezéseket. Gyönyörű foglalatokat készítek a...

veknak. A pácienseim köztiszteletben állanak és vagyunk van.

Nagyot lélegzett és kimondta:

— Megtanítottam őket imponálni. Prof. Charl. mondja maga. Igaza van. Prof. Charl. vagyok, professzor Sarlatán. Nélkülem a legkülönb emberek sem mennek semmire. Én rakom fel az aranyat a névtáblájukra, én szerzem meg nekik a címeiket és a rangokat, én korrigálom az életük történetét, én retusálom őket. Szavakat adok a szájukba, amelyeknek csak a rökönhangzása szavában hisznek. Trükkökre tanítom őket. Megveszem tőlük a csodát, de megtanítom őket büvélszékni. Az „igazi”, kedvesem, nem jövedelmez. Az okos emberek rájöttek erre és boldogan adnak nekem két „igazit”, egy hazugságért, amivel imponálhatnak, amivel pénzt kereshetnek, amivel hatalmat szerezhnek, ami boldoggá teszi őket.

Gyűlölettel nézett rám.

— Mit gondolnak maguk, meddig bírják nélkülük? — kiáltotta. — Olyan kevesen vannak, hogy az már neveléses. Nem fogják megnyerni nélkülük a játékokat, erről biztosíthatom.

Ekkor már felálltam és elmosolyodtam. És vicárián mondtam:

— Hátha nem is akarjuk megnyerni a játékokat? Hátha csak játszani akarunk, úgy, ahogy jön és addig, ameddig lehet? Nem; karriert csinálni, dolgozni. Ember lenni, nem ur. Asszony lenni, nem urnő. Nem odaadni a szikrát, amellyel tovább fogunk menni valami sötét uton, magányosan. Nem odaadni az eredendő árnyalatot a szívárványból, mégha maga szerint „senki se veszi észre a hiányát.” Mi észre vennénk magunkon, ennyi elég.

Vállatvont, felvette kalapiját és menni készült. Kisértem, a szemembe nevetett.

— Kicsit korán jöttem, — mondta — ez az egész. A névjegyemet bent hagytam az íróasztalán. Meghajolt és eltűnt.

Az URANIA mozi hirdetést lásd a 6-ik oldalon!

RENDEZVÉNY

KOLNIVIZ, PUDER, ARC- ÉS SZAJFESTÉK

Lerakat: PARFUMERIA INTERNACIONALÁ, București, Strada Câmpineanu No. 17.

A TITOK

(KARÁCSONYI ELBESZÉLÉS.)

Pál napszállatkor érkezett a hajóval Athénbe. A kikötőben kis csoport várta, két kilikiai barátja, s Ananiás öccse, kit fél év előtt ideküldött már terepszemlére Damaszkuszról. A kilikiaiakkal együtt tanult Pál harminc év előtt Gamálielnél. A kikötő fölött forró szél kergette a homokot. Törődötten lépett a partra, érezte éveit, ez a második körut Antiokiában különösen megviselte. Most Ciprusból érkezett, az átkelés viharos volt. Éjjel a fedélzeten hánykolódott és szenvedett.

— A test, — mondta fáradtan és mosolygott. — A test törődött és gyöngé.

Athénből csak a port látta, amely, mint a finom köd, elfedte az épületek kirakatsorát. Körbefogták és szótlanul kísérték a város felé. Az egyik fordulónál megpillantotta, magasan fenn, aranyárgán és ragyogva az alkonyat sugártörésében az Akropolist. Megállt és kitérte karjait.

— Ó, — mondta, — te szépség.

A kilikiaiak felé fordult:

— Képzeld, — mondta az idősebbnek, — most a hajón eszembe jutottak a leckeorák, mikor a grammatikát magoltuk. Protagoras grammatikáját. Emlékszel? Az iskolatárs bölintott.

— Melyik a Parthenon? — kérdezte s kezét gyöngé szemé elé illesztette. — Hol az Erechtheion? Mutogatták.

— A Nike temploma, — mondta. — Igen, igen. Fei akarok menni oda. Még ma este.

— Apollonius vár, — mondta szerényen és halkán Ananiás öccse. Pál sóhajtott.

Szólanul mentek odébb, a porban. Néhány szamaras ember csatlakozott hozzájuk, némán poroszkáltak a nevez vendég nyomában. Igazában csak annyit tudtak róla, hogy híres ember, kiváló író és római polgár a tetejébe. Ez a cím sokat ért akkortájt Athénben. Róma kegyetlen bronz-öklét megvetették, de félték tőle. Am az új mozgalom terjedt. A pincékben, a bérkasznaryák fülledt tömeglakásaiban, de már az agora-n, a piacon is vitatkoztak fölé, szónokok nyíltan, hangosan hirdették az új tant. Athén locsogott és fülelt. Nyilvános iskolákban akadtak már előadói az új szemléletnek. A finomabb, a politika tudományában iskolázott koponyák neszezték már, ami az új áramlatban veszedelmes lehet Rómára. Maga Apollonius, a vándorpróféta, féleszter-

EXTRA DRY

DEMISE

DENOEL

deje nem mozdult el Athénből. Naphosszat Philon társaságában lehetett látni a piacon, az alexandriai zsidó valamilyen kompromisszumot tervezett a görög és a zsidó felfogás között.

A mozgalom a mélyben erjedt, alig észlelhetően.

— Sokan vannak, — mondták a kilikiaiak. — Nagyon sokan. Majd meglátod este a gyűlésen. Csak téged várnak. Szavadat akarják hallani. Hogy megvilágosítsd elméjüket, — mondták finom, oblgát bókkal.

Tiszteletteljesen hallgattak. Szapora léptekkel mentek a piszkos uccákon át, márványpaloták között.

— A szívüket, — mondta Pál. — Nem az elméjüket, a szívüket akarom.

Pál lehajította fejét, nem pillantott az épületekre. Mintha félt volna a szépségtől; néha felkapta, s rögtön elfordította fejét. A piacon a meleg szél savanyu-forró szagokat kergetett. Itt megállt s körülnézett:

— Platon, — mondta halkán.

Néztek reá, nem értették. Mit akart Platonnal? Csak a két kilikiai mosolygott. Ők emlékeztek a vitákra.

— Itt élt, — mondta halkán, s könnyű mozdulattal a tőrre mutatott. — Itt járt, itt, erte.

Elérzékenyülten bámészkodott. „Öreg mári” — gondolta ijedten a csodatevő Ananiás öccse. Öreg és fáradt. Emlékei vannak, melyektől meghatódik. Irodal-

nem szónok. Beszéltem kell ott is, Korinthusban is.

— A betű minden, — gondolta szomorúan. — De a szárnyas, hangos betű, amely a szónoklás szárnyaival lebeg, biztosabban hat. Itt fog beszélni, ezen a piacon, ifjúsága vágyaimak színterén, az athéni piacon. Ahol Gorgias beszélt, a művészi beszéd első mestere. Ahol Demosthenes szavalt, az ügyvéd. Itt fog beszélni, s a szava forró lesz, perzselőbb, mint minden szó, amelyet biótté kijeltek ezen a piacon. Nincs már sok ideje. Minden szónok, amelyet ezen a piacon kiejt, a lélekhez kell ütődnie, akadály nélkül, olyan átütő erővel, ahogy a versenyen eldobott lándzsa repül. „A szívüket, csak a szívüket!” — gondolta, mint a vadász, mint az igazi szónok gondolja. Tudta, hogy jó szónok.

Mégis lámpaláza volt. Talán most először életében. A felsőváros sugárzott az alkonyat vörös fényében. „Istenkék” — gondolta elnézéssel, s bólogatott. — „Kedves, kis Istenek.” Nézte a templomokat, ahonnan emigrálnak már a hontalan, kedves, bájos, zordságukban is oly naiv, apró istenek. A tájat nézte, amelyet nemrégiben benépesített még ez a sok apró isten, a bokrokat és a sziklákat, a patakok partját, a vízfestékszerű, halványárga olympusi tájat, az ifjúság nagy vágyképet. Most látta először. Sóhajtott.

Valamikor így képzelte el az öregséget: Athénben, egy házban, a tenger partján, könyvek és barátok között. De egyszer a damaszkuszi uton valaki parazsat dobott szívébe.

— Vezessetek Apolloniushoz, — mondta.

A görög izgatottan várta, elébe ment a ház kapujáig. Bérélt a házat, utolsó időben jól ment a sora. A próiéták divatban voltak. Délelőtt adott csak elő, egy-két órát. Jól megnézték, aztán megölelték egymást.

Apró halat ettek, olajban sült kis halakat, s fanyar, fekete bort ittak hozzá. A kíséret étkezés után tapintatosan visszavonult. Az oszlopcsarnok a kertre nyílt. Naplemente után hirtelen hűvösödött az idő, az olajlák ezüstlevellein csillogott a pára.

— Olvastam írásaidat, — kezdte halkán Apollonius. — Nagy író vagy, barátom.

Pál hallgatott. A bók nem melegített többé. „Volt egy idő” — gondolta keserűen, — „mikor életem egyetlen becsvágya volt, hogy egy szakmabeli nagy írónak tartson Athénben”. Mosolygott.

— „Nagyon kedves,” — és biccentett a görög felé. — „A szó, az semmi, barátom. Minden csepürágó tud játszani vele. Csak a lélek tud lobogni, mint a láng.”

A görög tenyerébe hajtotta fejét, vizsgálódva nézte. — „Zsidó!” — gondolta. — „Fanatikus. Apja farizeus volt. A láng kell nekik, a láng.” Várta, hadd kezdje el a másik. De az hallgatott.

— Mégis, — mondta a görög. — Elolvastam leve-

Legújabb

NŐI TÉLI-KABÁTOK, RUHÁK

ARAD **RADÓ** TIMISOARA

Feltűnő és ó árák! Oriási választék!

CONSUM és INLESNIREA tagok bevásárlási helye. 4577

mi emlékei vannak, — gondolta fiatalos göggel s elbiggyesztette száját. De Pál nem mozdult. A követ nézte, az athéni piactér köveit. Igen, öreg volt. S az emlékek mostanában gyakran megrohanták.

Mennyi ideje van még? Egy év, tíz év? Hispániába ei akart még menni, valami huzta oda, minden áron. Elszegődik hajósnak, de még elmegy Hispániába, mert dolga van ott. Tarzusba, az édesbe, az ifjúkor büvös városába nem mehetett többé. Damaszkuszról száműzték, Aretas vérdíjat tűzetett ki fejére. Cezareából lándzsákkal kergették ki. Itt beszélni akart még Apolloniuszal, aki gyanusan viselkedett, utolsó írásában páriazamot vont saját személye s az új Isten között. A néphez akart beszélni, új szavakkal. Lámpaláza volt. „Athénben beszélni!” — gondolta. — Mennyi mindent hallottak már ezek! De erőt érzett, azt a forróságot érezte szájában, mintha perzselnék a szavak. Majd megtalálja Athénben is a szükséges szavakat.

Örökké uton. Innen Efézusba, aztán, még az ősz előtt, át Korinthusba. Péterrel akart találkozni ott. A mozgalom már tulhatott azon a sugárkörön, amelyet az egyes ember még beláthat. A tengeren át terjedt, a szigeteken között, a lélek szárnyán, az iratokat másolták és csempészték szigetről-szigetre. Egy-egy levelét betű szerint megtanulták a buzgóbbak, vándorutra kelték s megfogatták a szöveget. Rómában már figyeltek reá a detektívek. Neve rajta volt a lajstromon. Mégis el kell lennie nni Efézusba, — gondolta szomorúan. — Péter

leidet. Micsoda stílus, kedvesem! Minden írásodat ismerem. Azt a kis tanulmányodat, melyet a rómaiakhoz írtál. S a másikat, galátabeliekhez. S amit Thimo-teushoz írtál és Titushoz amit a thessalonikabeliekhez címeztél. Mind ismerem, igen, — bizonygatta.

Pált meglepte ez a lelkesség.

— Beszélj őszintén velem, — kérte. — Idegen vagyok itt, — mondta bocsánatkérően, egyszerűen.

A görög mosolygott. — Bizonyos részletkérdésekben nem értek teljesen egyet, — folytatta óvatosan. — Te vagy a mozgalom lelke. Te vagy a vilá-gosság és az akció. Ha jól értettem, ti új fogalmat vezettek be a gondolkodásba! — mondta merészen, átmenet nélkül.

Pál nem értette:

— Fogalmat?

— Az ember fogalmát, — mondta elegáns hirtelenséggel a görög. — A halhatatlan lélek fogalmát, — tette hozzá elgondolkozva.

— Én Krisztus szolgálója vagyok, — mondta egyszerűen Pál. Mit beszél ez? Komoran, méltósággal nézett reá.

— Te ismerted, személyesen? — kérdezte később a görög.

— Kit?

— A názáretit, — és kíváncsian nézett reá.

— Ismertem, — mondta Pál. S később kinyílván, komolyan ismételte. — Ismertem. Akkor még fiatal volt-

RÁMA modern olcsó árban // M. VAJDA képkereskedésében színház-épület.

JANUÁR 9.

AAC

TÁNCSTÉLYE

„DÁCIA” összes TERMEIBEN

tam. És nem hittem neki, — s lehajtottá fejét. — láttam őt, Jeruzsálemben, sokszor, beszéltem vele és nem hittem neki.

— Mondd, kérlek, — folytatta kíváncsian Apollonius. — És ugy életben... ugy értem, személyes érintkezésben... milyen volt?

Pál elgondolkozott.

— Nem értem, — mondta. — Mit akarsz tudni?

— Művelt volt? — kérdezte a görög.

— Művelt? Igen. Irt és olvasott. Művelt? Nem, nem hiszem.

— Tudott görögül?

— Nem tudott, — mondta határozottan.

A görög alig észrevehetően, elbiggyesztette száját.

— Platont olvasta?

— Nem, — felelte és gondolkozott.

— Érdekes, — mondta a görög. — Hát... jó szónok volt talán?

— Nem, — mondta Pál és fejét csóválta. — Abban az értelemben, ahogy ti itt Athénben szónokoltatok, nem volt különösen jó szónok. De amit mondott, az egyszerű volt és mindenki megértette. Egyszer lejött a hegyről és beszélt a néphez... azt mindenki megértette.

— Értem, — mondta a görög. — Aha. Egyszerűen beszélt. Ács fia volt, ugy-e?

— Igen, Isten fia volt, — mondta hangosan. Rögön lehajtottá fejét, elhallgatott.

— Igen, igen, — mondta csaknem ijedten a görög.

Egyideig bámulták egymást. „Nem tud semmit” — gondolta Pál, — „hallott valamit, de nem érti.” S egyszerre elszomorodott.

— Nézd csak, kitűnő barátom, — mondotta Apollonius. — van itt valami, amit nem értek. Ezek a többiek, akik veled voltak... ne vedd rossznéven... de az én izlésem számára is tulságosan egyszerű emberek. A mozgalom terjed, tagadhatatlanul. Te vagy a lelke. A te kulturád, a te stílusod! — áradozott. — De ha nem volt művelt, s nem volt iskolázott jó szónok sem... mi volt a titka?

— A titka? — kérdezte Pál s az égre nézett, a felhőtlen, csillagos olympusi égre.

— A titka, — sürgette a görög. — Már mindenütt beszélnek róla. A szigeteken is. Rómában is. Rosszul beszél, módszertelenül gondolkozott. De hát ez miucci! — s most csaknem kiabált. — Valamit tudni kell a sikerhez! Mondd meg hát! Csak te tudod! Árukl el! Műveletlen volt, ács fia volt, éppen csak írni és olvasni tudott. Mit tudott még? Mondd meg, barátom! — kérlete forrón, könyörögve.

Pál hümmögve nézte.

— Volt benne valami, — mondta azután kinlódva. — Nehéz megmondani. Valami, ami több, mint a gondolat.

— Több, mint a gondolat? — kérdezte sértődötten Apollonius.

— Tudott valamit, — mondta halkan, — de ezt te nem érted, bocsáss meg. Apollonius. Tudott himni, — mondta hangosan. És felállt, mint aki megijedt tulajdon hangjától, s mélyen meghajolt.

MÁRAI SÁNDOR

APIOLINA MEGSZÚNTETI A
PERIODIKUS FÁJDALMAKAT
CHAPOTEAUT
HELYREHOZZA ÉS SZABÁLYOZZA A HAVIBAI FOLYAMATAI

A romániai magyarság társadalmi szervezkedése

Az Aradi Közlöny számára írta;

Sándor

az aradi és aradmegyei Magyar Párt elnöke

Azoktól, akik a romániai magyar kisebbség sorsával tudományos alapon foglalkoznak, egy idő óta mind gyakrabban halljuk azt a megállapítást, hogy létünk, vagy nemlétünk kérdése népünk társadalmi megszervezésén dől el. Politikai tevékenységre mindenestre szükségünk van s azok, akik erre szentelik tehetségüket, megérdemlik mindnyájunk becsülését, mert enélkül talán elvesztenék nemzeti öntudatunkat és széthullanánk. De evvel a tevékenységgel nem sokra jutottunk, mert tizenöt évi aktiv politizálással annyit sem tudtunk elérni, hogy a nemzeti léthez való jogunkat kisebbségi törvénnyel biztosítsák. A fennmaradásunk ellen irányuló törekvések közül a legveszedelmesebbek azonban azok, amelyek a különböző numerus klauzusokkal és más hasonló jelszavakkal gazdasági egyedeink anyagi létalapját fenyegetik. Ezekkel a törekvésekkel csak népünk társadalmi megszervezése utján tudunk megküzdeni.

Szervezett magyar társadalomba kell tömörölnünk, amelyben ha nem is olvadnak fel teljesen az osztálykülönbségek, de amely egységes legalább annyiban, hogy az egyik osztály tagja a másikat nem tekinti ellenségének, hanem testvérének és tudja, hogy annak jó, vagy rossz sorsától függ az ő boldogulása is. Olyan magyar társadalomra van szükségünk, amelyben a népi egység eszményében összeolvadnak a vezető osztályok a nép tömegeivel s amelyben a kiválóság alapja a népért végzett munka legyen, a nép pedig támogassa a vezetőit és adja meg nekik a szükséges súlyt és tekintélyt. Mindez nem jelenti azt, hogy ellenségeknek tekintsük azokat, akik ennek a társadalomnak közösségük kívül állanak, hanem csak azt, hogy azt a jóindulatot, amit tőlük államfenntartó munkánk révén magunknak joggal követelhetünk, nem az egyesek, hanem társadalmunk összessége részére igényeljük.

Kisebbségi magyarságunk alkotó elemeinek jelenlegi helyzete alkalmas arra, hogy ez a társadalmi egység létrejöhön. A magyar társadalom a magyarság politikai szervezetének alapján alakult ki. Ez a szervezet alapján

arisztokratikus jellegű volt, amelyben a vezetés eredetileg csak a felsőbbrendűket illette és ezek az alsóbbakat csak később engedték be az alkotmány sáncaiba. Ugyanezt a képet mutatta társadalmunk is. Abban is eredetileg csak a felsőbb osztályok vittek szerepet s a többiek csak lassankint emelkedtek fel a vezető helyekre. A régi magyar társadalomban ez a nivellálódás alulról felfelé történt. Evvel szemben a romániai magyarság társadalmi osztályai felülről lefelé nivellálódtak. Az eddigi vezető osztályok jórészt elvesztették vagyonukat, amely társadalmi helyzetüknek alapja volt, az alsóbbak pedig vagyonban és műveltségben gyarapodtak. A birtokos osztály tagjai közül csak kevesen vannak olyan szerencsések, akiknek nagyobb vagyonuk maradt s közülük csak azok tudták megőrizni vezető szerepüket, akik tudásukkal és a közérdekért való munkájukkal szereztek vissza a tekintélynek azt az alapját, amit vagyonban elvesztettek. Hivatalnoki osztályunk, amely egykor a nemzet gerincét alkotta, megsemmisült, belőle csak a nyugdíjasok és a nyugdíjtanulmány nélküliek maradtak. Az értelmiségnek a szabad pályákon működő tagjai is alig tudják tartani az eddigi színvonalat, amivel szemben az iparososztály felemelkedett majdnem ugyanerre a nivóra, nemcsak azért, mert kereseti lehetőségei révén anyagi helyzete még mindig kedvező, hanem azért is, mert tanul, művelődik és érdemes vezetőinek olyan megbecsülést tudott biztosítani, amely kifelé az egész osztály társadalmi helyzetét emelte. A földmives nép is érzi, hogy az a társadalmi osztály az az alap, amelyen népünk léte nyugszik és így ez is társadalmi öntudatos tényezőjévé vált a magyar életnek.

Kétségtelen, hogy társadalmunk egység szempontjából még sok kívánni valót mutat. Az ipari munkásság ma is az osztályharc alapján áll, sőt hajlandó ebben követni őt, különösen a Székelyföldön, a kiscgazdák egy része is, amely a maga gazdasági bajaiért a magyarság vezetőit teszi felelőssé. A városi polgárság közül sokan csak a saját anyagi boldogulásukat

Karácsonyi előadások:

**Péntek
Szombat
Vasárnap**

d. n.

**3 órákor mérsékelt,
5, 7 $\frac{1}{2}$, és 9 $\frac{1}{2}$ órákor rendezés helyárrakkal**

SELECT

TELEFON: 2-84

CENTRAL

TELEFON: 2-85

PREMIER!

SZIJENYKA RAZIN
(VOLGA-VOLGA)

A legendás híru kozákhelman legendás tettei, harcai, szerelme és végzete. Az orosz társadalmi filmek legszebbikje, parádés kiállításban. Csupa látványosság. A különböző orosz dalokat a világhírű JAROFF kozákkorús adja elő.

Főszereplők: HANS A. VISCHLETTOW, VERA ENGELS, HEINRICH GEORGE, ANTON POINTNER.

Ma pénteken „SELECT”-ben 11 $\frac{1}{2}$ MATINÉ!

Mindenki várta!
Mindenki megnézi!
Mindenki kedvence!

SHIRLEY TEMPLE
akinek elragadóbb, édesebb szerepe nem volt még mint amilyen a mostani

Január kapitány

c. énekes táncos filmjében.
Partnerei között ott látjuk BUDDY EBSEN-t is a „Broadway Melody” borzashaju de világhírű táncosát is!

Szombaton „CENTRAL”-ban 11 $\frac{1}{2}$ MATINÉ!

Vasárnap 11 $\frac{1}{2}$ minckét moziban matiné!

POSTAVARIA WIESEL

Arad, Fischer Eliz palota.

Scherg, Zimmermann és Dorobanți exclusiv angol fonálkülönlegesség gyártmányai dus választékban, rendkívül olcsó engros árban.

52

nézik és attól félnék, hogy magyar voltuknak kihangsúlyozásával azt veszélyeztetik. A magyar célokért való áldozathozatal készsége pedig minden társadalmi osztályban elégtelen. Sulvosan érzik ezeket magyar egyházaink, kulturegyesületeink, színházunk, irodalmunk és más intézményeink, amelyek népünk közjavát szolgálják.

Pedig ennek a társadalmi egységnek létre kell jönnie, mert enélkül népünk gazdasági megszervezése sem haladhat előre. Létrehozhatja ezt az egységet a vezetők részéről a népiért állandó és céltudatos munkálkodás, a nép részéről pedig a faj szeretete és a vezetőkben való bizalom. A történelem arra tanít, hogy kisebb-ségi helyzetbe került népek társadalmi szervezethez és egységük révén, évszázadokon

át nemcsak fenn tudtak maradni, hanem anyagi jólétre és a kultura magas fokára is fel tudtak emelkedni s hogy politikai helyzetük jobbra fordultával még azok a népek is új életre ébredtek, amelyek már nemzeti nyelvüket is elfeledték.

Karácsony ünnepén mindnyájunkat megszáll az a vágy, hogy a mieinket és távolabbi környezetünket is boldogoknak lássuk. Ebben a karácsonyi hangulatban ez én lelkemből az a kívánság fakad, hogy közöttünk, romániai magyarok között, a szükséges társadalmi egységet ne ujjabb, talán az eddigieknél is nagyobb megpróbáltatások hozzák létre, hanem vezessen rá bennünket a multakon való okulás és a jövőnkben való bizakodás.

Aradmegye történelmének ismeretlen lapja:

Önálló köztársaság volt két hétig egy aradmegyei község a forradalom alatt

Hogyan alakított köztársaságot egy aradi vártojásból kiszabadult káplár az aradmegyei Crocna községben

Rejtélyes gyilkosság áldozata lett a magacsinaita köztársasági elnök — Az Aradi Közlöny kiküldött tudósítójától —

Tizennyolc esztendővel ezelőtt, a forradalom vihará alatt sok olyan esemény történt, amelynek részletei nem hatoltak át az esemény színhelyének körzetén és a nagy izgalmak közepe, amikor mindenki a maga és hozzátartozóinak életéért remegett, csak mérsékelt érdeklődéssel — ha nem teljes közönnyel — vették tudomásul az emberek a másutt lejátszódó történeteket. A történelem mérőföldes léptekkel dühöngött tovább utján, az izgalmas események sűrű sorban követték egymást és így történhetett azután, hogy az ismeretlenség homályában maradt Aradmegye történelmének egy rendkívül érdekes, regéyszerű lapja. Azok, akik közvetlen résztvevői voltak a forradalmi idők alatt történt eseményeknek, csak szűk családi körben mesélték róla és ma már a történelem eme furcsa, mozaikszerű fejezete legenda csupán, amelyet egy aradmegyei község parasztházaiban regélnék el hosszú és unalmas téli estéken.

Még a háboru utolsó évében kezdődött a történet. A megyei sebisi járáshoz tartozó kis Crocna községben lakodalmat ült a falu egyik jómódu gazdája. A lakodalmi mulatságon résztvett Lazar községi jegyző és a falu számottevő gazdái, de ott volt egy magas, erőstermetű, káplári egyenruhába öltözött fiatalember is. Bogdan Simion Putea káplár szabadságon tartózkodott otthon, pár napja érkezett meg a harctérről. Vicáman szólt a zene, a fiatalok jókedvűen ropták a táncot, egy asztal mellett pedig nagyobb társaság borozott. Az évek multán most nehéz megálapítani, miért és mi okból veszett össze a káplár a község jegyzőjével, tény, hogy a mulatság folyamán az altiszt felugrott, kirántotta bajonettjét és a rohamból markolatig a jegyző mellébe dőtte. Lazar eszméletlenül esett össze, a mulatságnak nyomban végeszakadt, a lakodalmas ház padlóját bőven öntözte a vér. A jegyző néhány óra múlva kiszendvedt és Bogdan Simion Putea káplárt kato-

nai őrzőjét hozta be az aradi várba. A vár börtönének egyik cellájában várta hónapokon át az altiszt, amíg itélkeznek felette.

A történelem ha adt tovább. A világháboru utolsó orgiáit ülte, a fegyelem bomladozott, az elégedetlenség egyre nőtt és forradalmi jelzavakat hangoztattak az országban. Elérkezett az 1918-as forradalom, az a közbiztonság üres szólam lett csupán. A forradalom kitöre-

N.H.B.

Ne elégedjék meg a máig használt illatszergyári készítményekkel!

Vegyen egyszer a:

Les Créations „N. H. B.” márkájú
PUDER, KÖLIVIZ, ARC-,
SZAJFESTÉK és PARFÖMÖBÖL

Ha össze fogja hasonlítani, meg lesz lepve ezek elsőbrendűségétől. Hosszu évek tudományos kísérletezései az illatszergyártás művészetének terén tették tökéletesekké a

Les Créations N.H.B.

készítmények.

Kérje teljes bizalommal a legjobb drogeriákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Esztendővel ezelőtt, a forradalom vihará alatt sok olyan esemény történt, amelynek részletei nem hatoltak át az esemény színhelyének körzetén és a nagy izgalmak közepe, amikor mindenki a maga és hozzátartozóinak életéért remegett, csak mérsékelt érdeklődéssel — ha nem teljes közönnyel — vették tudomásul az emberek a másutt lejátszódó történeteket. A történelem mérőföldes léptekkel dühöngött tovább utján, az izgalmas események sűrű sorban követték egymást és így történhetett azután, hogy az ismeretlenség homályában maradt Aradmegye történelmének egy rendkívül érdekes, regéyszerű lapja. Azok, akik közvetlen résztvevői voltak a forradalmi idők alatt történt eseményeknek, csak szűk családi körben mesélték róla és ma már a történelem eme furcsa, mozaikszerű fejezete legenda csupán, amelyet egy aradmegyei község parasztházaiban regélnék el hosszú és unalmas téli estéken.

sekor az aradi várban szélnek resztették a rabokat és a kiszabadultak között volt a gyilkosságért letartóztatott káplár is. Bogdan Simion Putea egyenesen hozament a kis aradmegyei községbe. És amit utközben hallott, elég volt ahhoz, hogy nagyra törő álmokat érleljen meg lelkében. A káplár úgy érezte, hogy elérkezett az ő ideje, amikor kiemelkedhet a szürke tömegből. A kis aradmegyei községben nem is sejtették, hogy Bogdan Simion Putea szeméjében egy ujkori Napoleon-jelölt érkezett Crocnara.

A káplár megérkezése után nyomban kis pártot szervezett és ez a párt hamarosan az egész községet uralta. Akik nem tartottak velük, félték tőlük, az akkori időkben járványosan terjedt a rémület bacillusa. Bogdan Si-

URANIA

TELEFON 2-32

Karácsonyi műsora szenzációs ajándék

Két tökéletes színész. Cso-
dás muzsika. Káprázatos
rendezés.

Monumentális kiállítás!

Az előadások:

Péntek, szombat, vasárnap

d. u. 3, 5, 7^{1/2}, és 9^{1/2} órákor

Gondoskodjon jó karácsonyi
szórakozásról.

Vátsa meg jegyét elővételben.

Pénteken és szombaton d. e. 11^{1/2} órákor
mafinén Dinky a kis kadeu, Jackie
Cooper megható gyermekfilmje

Vasárnap d. e. 11^{1/2} órákor mérs. helyárak-
kal Sanfrancisco pusztulása

CLARK
GABLE
San Francisco
Koronázatlan királya

JEANETTE
MACDONALD
az opera királynője, aki tū-
neményes ariákat énekelt a
"FAUST"-ból
és a "TRAVIATA"-ból

SAN FRANCISCO
Rendezte:
W.S. VAN DYKE

PUSZTULÁSA

SPENCER TRACY
JACK HOLT

mion Putea egy napon keresztülvitte a kitervelt államcsinyt:

Gyűlést hívott össze a község házára, bejelentette, hogy a régi községi elöljáróság nincs többé és egyben proklamálta Crocna köztársaságot. — Önálló állammá kiáltotta ki a kis ezerlakosú községet és a lelkes hívek nyomban megválasztották Bogdan Simiont köztársasági elnökké.

Az egykori káplár kegyesen elfogadta a magas tisztet és hozzálátott az új állam megszerzéséhez. Szűk környezetéből kinevezte az államtanácsot, pecsétet és iratokat csináltatott „Crocna — köztársaság” felirattal, sőt megszervezte azt a gárdát is, amelyet a „köztársasági hadsereg” hangzatos címmel látott el. És megkezdte a kormányzást. Mindenki félve engedelmessékedett az újdonsült elnöknek.

A forradalom elzárta egymástól a községeket, az emberek nem nagyon utazgattak abban az időben. Akkoriban alakultak meg mindenfelé a román nemzeti gárdák a rend fenntartására és az egyik közeli központ parancsnoka — aki ma Aradon tölt be előkelő közhivatalt — egy napon átiratot kapott Crocna községből. Az átiraton, a parancsnok legnagyobb meglepetésére a crocna-i köztársaság pecsétje díszített és elnökként Bogdan Simion szignálta. A groteszk írás arra készítette a parancsnokot, hogy kisebb őrzőerőt indítson az aradmegyei község felé, azzal az utasítással, nézzék meg, mi történt ott. Az őrzőerő eredménytelenül tért vissza. Megérkezését Bogdan Simion kémei előre jelentették és a község határában állig felfegyverkezett kis hadsereg sortűzzel fogadta a kiküldötteket. Rejtélyes még ma is, honnan szerzett fegyvereket az „elnök” és hogyan tudta embereit oly nagyszerűen felfegyverezni. Az őrzőerő néhány emberből állott csupán, kénytelenek voltak visszavonulni. A gárdaparancsnoknak pedig abban az izgalmas időben sokkal fontosabb feladatai voltak, semhogy emberei életét kockáztassa egy operette-köztársaság miatt.

Két hét múlva újra hallatott magáról a község. Jelentés érkezett arról, hogy

ismeretlen tettesek lakása ablakán keresztül agyonlőtték Bogdan Simion Putea „köztársasági elnököt”.

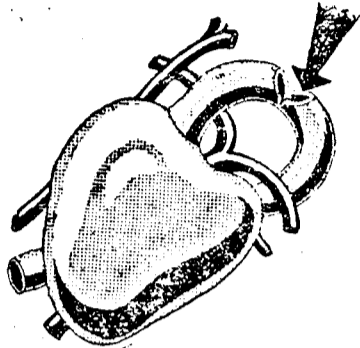
Most már megerősített őrzőerő indult el Crocna-ra, ahol ezúttal nagyon békésen fogadták. A kis hadsereg feloszlott, a fegyvereket elrejtették... a diktátor halálával kéthetes működés után feloszlott az új köztársaság... Crocna-nál egy új falu vá szülyedt... A két hét történetéről sokat beszél a legenda, Bogdan Simion állítólag nagy terveket akart megvalósítani a kis államban, amelyről azt hitte, hogy véglegesen megtarthatja magának.

A gyilkosság ügyéről is sokat beszéltek. Sokan Halmagean Pavel volt községi bírót gyanúsították, akit az „elnök” mondatott le hivataláról a köztársaság proklamálása előtt. Azt is mondták, hogy Halmagean egy tehén tulajdonjoga miatt veszett össze Bogdannel, akit azután lelővetett. Így tehát a legenda szerint egy tehén miatt bukott meg — egy köztársaság. Vizsgálat indult meg az ügyben, amelyből kifolyólag letartóztatták Danciu Stefan községbeli lakost és a felbujtással gyanúsított Halmageant. Az aradi törvényszékre szállították őket a forradalom után és itt ítélték felettük. Mindketten azonban tagadtak, bizonyítékokat a vizsgálat nem tudott produkálni és felmentették mindkét gyanúsítottat a vád alól. Még a mai napig sem nyert tisztázást Bogdan halálának rejtélye. Egy

puskagolyó pontot tett a nagyratörő álmok végére...

A hivatalos iratokban azonban nem vettek tudomást arról, hogy Bogdan Simion Putea köztársaságot alapított. És így az aradmegyei államalapítás történetét a környéken szálló legendákon kívül az a néhány írat őrzi meg, amelyen a „Crocna — köztársaság” pecsétje és az elnöki aláírás szerepel. Még vannak néhányan abból a generációból, amelynek tagjai hűséges alattvalói voltak Bogdan elnöknek...

MAROSI RUDOLF.

ITT
rakódnak
le azok a
sók, amelyek az arteriákat megvastagítják.

Az emberi szervezetben előforduló mérgeket a test nem tudja természetes úton eltávolítani és különösen a negyvenedik életév betöltése után ezek a mérgek a vívőerek falain rakódnak le és ez uton előidézik a legelterjedtebb betegséget, az érlemezésedést.

A vívőerek megdagadnak, elvesztik ruganyosságukat és lehetetlenné válik bennük a rendes vérkeringés.

A megbetegedett ember szédülésben, fülzúgásban szenved, rövid járkálás után lélegzésében zavarok állnak be, bőre fényes lesz és zsíros, emlékezőtehetsége és munkaképessége pedig nagy mértékben csökken.

Az egyedüli orvosság, amellyel ezt a betegséget le lehet győzni, a dr. Mladejowsky tanár Sklerolsyrupja. A Sklerolsyrup feladata a vívőerekben lerakódott sók feloldása és a betegség leküzdése annak kezdeti stádiumában.

Rögtön az első üveg elfogyasztása után érezhető már a javulás és 5 üveg után a betegnek egészen más kinézése van, mintha újjászületett volna.

A cukorbeteg (diabetikusok) „D” Sklerolsyrupot használnak, amely cukor nélkül készül.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Dr. COTIOIU ROMULUS polgármester karácsonyi üzenete az „Aradi Közlöny” olvasóihoz

Kétévi városi adminisztráció eddigi tanulságai és eredményei „Ne legyünk reklám-polgármesterek!”

Dr. COTIOIU ROMULUS, Arad város interimárbizottsági elnöke, képviselő, két évvel ezelőtt az „Aradi Közlöny” hasábjain adott programot városi közigazgatási elgondolásairól. Két év múltán tér vissza felkérésünkre első cikkében érintett városproblémáinkra, alábbi karácsonyi nyilatkozatában:

— Kötelességemnek érzem, hogy a kétév előtti kérdéseinkre visszatérve kijelentsem az Aradi Közlöny olvasóközönsége számára, hogy az elmúlt két évi munkánk a város adottságai-val való reápolitikai gazdálkodás jegyében tört el. A folytonosság elvének szem előtt tartása mellett igyekeztem eddig is irányítani a város ügyeit és éppen ezért elsősorban is a pénzügyek kiegyensúlyozását tekintetem elsőrendű feladatnak. Ez — ma már megálapíthatom — sikerült. A letétpénztárral szemben fennállott 12 millió leies adósságunkat 80 százalékban állampapírral, 20 százalékban pedig cca 8 millió leies készpénzfizetéssel rendeztük s így a város jövő évi költségvetését jelentős módon tehermentesítettük. Ne legyünk reklám-polgármesterek, ez az elvem s a költséges, új terheket jelentő befektetések helyett ma a köztehermentesítésre van szükség a város érdekei szempontjából.

— Ez a magyarázata egyébként annak is, hogy más városok példáját nem követtük a kölcsönszerzés műveleteiben. A költségvetésünket nem fogjuk a jövőben sem fölösleges

Ünnepség az aradi Szegényházban Az „Aradi Közlöny” vendégül látta a szegényház 130 ápolóját

A családi otthon meleg, megnitt légköré költözött csütörtökön este az aradi Szegényház nagytermébe. Az asztalokon ajándékok sorakoztak: karácsonyi mákos-diós tészta, alma, cigaretta, míg a szoba közepén — mint minden esztendőben — az idén is ott állott az Aradi Közlöny karácsonyfája.

A karácsonyi ünnepély alkalmából délután fél hat órákor megérkezett a Szegényházba dr. Cotioiu Romulus, a városi átmeneti-bizottság elnöke, akit az Aradi Közlöny képviselőiben dr. Stauber János szerkesztő, míg a Szegényház lakói nevében Macean Petru gondnok fogadott.

Fátyolos hangon, könnyektől elfúlva tört fel a vendégeknek a nagyterembe való lépésekor az ünnepi ének, majd pedig Macean gondnok, aki a szegényeknek valóban atyai érzésű gondozója, üdvözölte a megjelenteket és megköszönte ezt a lélekemelő ünnepséget az Aradi Közlöny-nek. Ezután dr. Cotioiu Romulus átmeneti-bizottsági elnök mondott beszédet.

— Aradváros vezetősége nevében köszönetet mondok az Aradi Közlöny-nek, hogy néhány főszerkesztője, Stauber József emlékének áldozva, tovább ápolja az általa meghonosított nemes tradíciót. Azt kívánom, hogy a lap vezetőinek olyan utódai legyenek, akik továbbra is megőrzik ezt a szellemet.

Az átmeneti-bizottság elnökének beszéde után dr. Stauber János mondott köszönetet dr. Cotioiu Romulusnak, hogy jelenlétével megtisztelte az ünnepséget, majd pedig kiemelte, hogy megboldogult főszerkesztőnknek, Stauber Józsefnek szellemét követjük, amikor esztendőről-esztendőre felállítjuk a Szegényházban az Aradi Közlöny karácsonyfáját és megvendégeljük a Szegényház lakóit. Ezt a tradíciót az Aradi Közlöny meg kívánja őrizni.

Cotioiu Romulus dr. ezután pénzt adott át Macean gondnoknak a szegények részére, majd pedig a gondnok közölte, hogy az Aradi Közlöny sertiést vágatott a Szegényház lakói számára. Csakhamar szétosztásra kerültek a különböző ajándékok és a százharminc szegényházi ápoló az ünnepi vacsorához vonult.

módon megterhelni. Ehelyett a városi telkek nyilvános értékesítése után kívánunk pénzt szerezni: ezzel egyben munkakalkulációkat is teremthetünk és elősegíthetjük a város fejlődését. A szóbeli árlejtések megisméltése után még mindig rendelkezésünkre állhat majd a városi kölcsön igénybevételeének lehetősége, ha elkerülhetlenné válik.

Karácsonyi üzenetében ezután a város agilis vezetője az autobusüzem jelentékeny fejlődéséről, a városi vízvezeték, villanyvilágítási és csatornahálózat ismert fejlődéséről beszélt, majd az új repülőtér, a parkosítási program és az utjavítási, továbbá az aszfaltozási tervek realizálásának fokozott gazdasági jelentőségét méltatta. Az új repülőállomás rövidesen elkészül a kitűnő Bellu mérnök tervei szerint a hozzávezető új bulvárral egyetemben és hasonlóan modern, új investíció a strand pompás nyílt-uszodája. Az uccák rendezésére új tervet dolgozott ki, melynek végrehajtására már a közeljövőben sor kerül.

— További munkámban — mondotta Cotioiu dr. — ezután is számítok mindenkinek a közreműködésére, csupán bizalmat és megértést kérek továbbra is mindenkitől, mert szerintem Arad városa nincs maradásra kárhóztatva és valamennyi polgárának együttműködése után megeredmelt fejlődését feltétlenül biztosítani lehet.

2x2=4

Szörmet

„Star”-nál végy

Mairovitz Imre

Str. Eminescu 14.

Divat-szülés!

Szörme-festés!

Consum és Inlesnirea tag. 55.8

Vasredőnyrugók minden méretben beszerelve, legolcsóbban beszerezhető:

Gartner Mark és Fia

épület, műlakatos- és mérlegkészítő cégnél. Javításokat pontosan eszközünk. **A R A D, Str. Baritiu No. 4.**

H. G. WELLS: „A teljes összeomlás felé megyünk!”

A „Mi lesz holnap?” szerzőjének véleménye a világ nagy problémáiról. — „Az ifjúságban ma is 1914 szelleme él...”

Londonból jelentik: A Reform Kiubban voltam és láttam, hogy H. G. Wells jön felé a lépcsőn. Kistermetű, nyugodtmozgású ember, a külseje egészen jelentéktelen. Kék ruha volt rajta. Trilby-kalap a fején és sétatbot a kezében. Kíváncsi voltam, mi a véleménye a mai viágválságról annak az embernek, aki 24 évvel ezelőtt megírta a „Háboru a levegőben”-t, 1915-ben „A világbékét” és 1928-ban a „Mi lesz holnap?”-ot.

Együtt löncsöltünk. A következőkben csak arra szoritkozhatom, hogy szavait és róla való benyomásomat adjam vissza. Wells szívesen beszél, jól és hatásosan.

Azt mondtam neki, hogy én, épügy, mint mások, akik végigverekedtek a háborút, megesküdtünk a lövészárookban, hogy gondoskodunk róla: *soha többé ne lehessen háboru! És szegyelem magam, mert — néhány újságcikkétől eltekintve — nem tettem semmit a háboru ellen.* A politikai helyzet ma sokkal jobban nyugtatja és nyom, mint őt esztendővel ezelőtt. Vajjon neki is ez-e az érzése?

A leszerelés — lehetetlen!

Azonnal észrevettem, hogy nem így áll a helyzet. Annakidején — legalább azt hiszi és állítja — ő találta ki ezt a világhírű jelszót: — „Háboru a háboru kiküszöbölésért!”

1917-ig, a stockholmi konferenciáig, háborupárti volt. Azután háboruellenes lett.

— Mi a véleménye a leszerelésről?
— *A leszerelés gazdaságilag lehetetlen abban a rendszerben, amelyben a termelés túlhaladja a fogyasztást.* Ilyenkor csak úgy lehet az ipart lábon tartani, ha bizonyos ember-tömeget arra használnak fel, hogy használati cikkek helyett pusztító anyagokat gyártanak, mint amilyen a muníció. Ha tényleg bekövetkeznék az igazi leszerelés, gazdasági rendszerünk annál gyorsabban omlana össze.

— Nem jött még el annak az ideje, kérdeztem — hogy a tudósok tisztán és világosan megmondják nekünk: *milyen lesz a következő háboru?* Milyen fegyvereket fogunk használni? Mire való hadihajókat építeni és nehéz ágyukat gyártani, ha már születésük pillanatában elavultak?

— A tudósok — felelt Wells — nem tudnak erre a kérdésre felelni, mert *nem ők fogják azokat a fegyvereket kézben tartani, hanem az elmaradott, harcoló emberek.* És hogy ezek mit fognak tenni, senki sem tudja biztosan, mert csak egy biztos: hogy amit tesznek, az ostobaság lesz. A legutolsó háborunak már 1917-ben vége lett volna, ha a tankokat helyesen használják fel.

A célok és az eszközök

E mondtam neki, hogy a portlandi csatában a „Warspite” angol csatahajón szolgáltam. Hajónkat három torpedó találta el, *noha több mint egy mértöldnyiről láttuk már, hogy a torpedók jönnek.*

Erre azt felelte, hogy tényleg itt a legfőbb ideje, hogy beszüntessék azoknak a hadihajóknak építését, amelyek *darabonként 5 millió fontba kerülnek.* Kisebb és gyorsabb egységek jobban megfelelnek. Nincs észszerű arány a célok és a költséges eszközök között a hadviselésben. Képzelnék csak el, hogy Anglia 5 millió fontos csatahajókkal harcolt Elzász-Lotharingiáért. *Hát mennyi Elzász-*

Lotharingia egész tökéértéke? Az elmúlt háboru ostobaságai közé tartozott, hogy *egyik pillanatról a másikra sohasem tudtuk, hogy mik a háborus célok.*

— Feltéve, — kérdeztem — hogy öt, vagy tíz év múlva Franciaország és Németország háboruba keveredik egymással, semlegesek tudunk-e maradni, mi, angolok?

— Ha Hollandia és Svájc semleges maradhatott a legutóbbi háboruban, — felelte Wells — *nekiünk is tudni kell kivonni magunkat a következő háborúból.*

Azt kérdeztem ezután tőle, hogy mit tegyünk mi, radikális gondolkodású emberek, a háboru ellen. *Én úgy látom, hogy az angol nép sokkal inkább érdeklődik egy szép iümsztár, mint a nemzetközi helyzet iránt és az angol-osztrák futballmeccs nagyobb esemény volt, mint a háboru tenyegető veszedelme.*

A fiatalok szelleme

Megdöbbenéssel állapítottam meg, hogy Wells véleménye szerint a háborus szindarabok, filmek és könyvek *nem riasztják el a fiataloságot.*

— *Nem bizony, — mondta — sajnos, a fiatalokban ma is 1914. szelleme él.*

Ha már pénzügytechnikai dolgokról volt szó, Wells nem állotta meg, hogy Montagu Normanról is ne szóljon egy-két szót.

— Tudja-e, — mondta — hogy ez az ember majdnem olyan szent és sérthetetlen, mint a király? Most könyvet akarok írni az angol pénzügyvilágról. Ez lesz a címe: *„A titokzatosak”.* Két titokzatos férfi lesz a két főhős.

MELEG HARISNYAT, kezyűt, szvettort téli tricóarut, reform-nadrágot készpénzárón legolcsóbban

BOGYO nál, Str. Eminescu 1. (Corso-mozgó mellett.) 5849

Maszni János építész — építómester.

Tervezési és vállalati irodája: **ARAD, Strada Crisan 3.**

Vállal az építészet terén mindennemű tervezési és kiviteli munkálatok, továbbá házak felmérése és becslése, a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett.

Furnisor al

Curtii Regale

ALEXANDRU DOMÁN

Királyi udvari szállító — Königlich Hoflieferant

MAGAZIN de COVOARE — TEPPICHEHAUS

SZŐNYEGHÁZ

A R A D.

Cserépkályhák

szakszerű átalakítását, Szilágyi által javított szabályozható

Hardtmuth

rendszerre, felelőség mellett vállalja:

„CERAMICA” kályhás cég,

Bulevardul Regina Maria No. 9., I. emelet. 91

Cseresnyés Sándor riportja:

Kun Andor repülőgépeket szállít Bucurestiből Largo Caballeronak

Egy fantasztikus üzlet története, amelyből kiderül, hogy a volt szeszinspektor játszi könnyedséggel vágja zsebre a Népfront kiküldöttjét és a milliós kijárási jutalekot — Don Pedro Sanchez perui nagyvállalkozó felejthetetlen kalandja: avagy „kinek” tört ki a spanyol polgárháború?

Bucuresti. (Az Aradi Közlöny tudósítójától.)
Október hó elején az előkelő Stănescu-nagyszálloda társasgépkocsija napbarnította arcu, magas, elegáns urat szállított be a báneasai repülőtérről. Az utas angol utöltönyt viselt, s hóna alatt vastag irattáskát szorongatott. A portás kellő tisztelettel fogadta vendégét, aki a perui köztársaság kormánya által kiállított utlevéllel igazolta magát. Az utlevél Pedro Sanchez vállalkozó nevére szólt, Don Sanchez állandó lakhelye Lima, s a „Flèche d'Orient” páris—konstantinápolyi járatával Párisból érkezett a román fővárosba. Párisban, az utlevél szerint mintegy fél éve tartózkodott az előkelő utas, akinek foglalkozása: nagyvállalkozó.

— Elsőemeleti lakosztályt kérek! — rendelkezett az utas. A portás személyre vette azt a két hatalmas szekrényböröndöt, amit az utas csomagjaként a társasgépkocsiról leemelték és gondolkodás nélkül átnyújtotta a 14. számú lakosztály kulcsait.

A 14. számú lakosztály egy hálószobából, kis fogdószalonból és fürdőszobából áll és napi 450 leibe kerül. Holtévadban. Az előkelő idegen a maitre és szobapincér kíséretében megtekintette szobáját, majd rövid fejbiccentéssel elbocsájtotta kísérőit. Így vonult be a román fővárosba Don Pedro Sanchez limai nagyvállalkozó, a perui köztársaság első, hazánkba tévedt polgára.

Nagy ügy! Diplomácia!

— Mi van magával Andor? Felvirradt a szabadság hajnala?

Zavart mosoly.

— Mért, szerkesztő ur?

— Na hallja, még „a szesznapokban” se volt ilyen elegáns! Mi történt!

Kun Andor hunyorgatott a szemével.

— Ne tessék türelmetlenkedni! Nagy üzletről van szó, az biztos! És ígérem, hogy a szerkesztő ur lesz az első, aki megkapja az ügyet.

— Mégis, bökje ki...

— Pszt, most még semmit! Nagy ügy! Diplomácia! Pardon, itt is van az ur, akít keresek...

Kun Andor ezzel a felvonóhoz sietett. A felvonóból magas, szélesvállú, napbarnította arcu ur ember lépett ki. Keztrázták, azután Kun beszélni kezdett. Az ur látható izgalommal hallgatta, majd együtt elhagyták a szállodát és egy remek, számolatlan taxival — reájuk várt — elhajtattak.

— Mondja főportás ur, ki ez az ur a Kunnal?

— Pedro Sanchez nagyvállalkozó Limából...

— Pedro Sanchez? És hogy kerül ez Kunhoz?

A főportás nevet.

— Kunhoz? Hát ki nem ismeri Kun?

Tényleg, ki nem ismeri Kun Andor? Kun Andor a legendás feketeszesz-konjunktúra hőst, Zöldhelyi Annus lovagját, a fővárosi éjszakák egykori királyát?

Kun Andor sovány, hajlottorru fiatalember, egy feketeszeszügy tárgyalása kapcsán szerepelt először a nagy nyilvánosság előtt. Szereplése nem járt sikerrel, mert némi szabadságvesztést ered-

ményezett számára. Az évek teltek, s nemzeti-parasztpárti uralom következett. Ekkor felvirradt az erdélyiek (ardealiak) csillaga. A fővárost megrohanták a liberálisok alatt tétlenségre kényszerített erdélyi (ardeali) kijárók, akik egykettőre felvették a versenyt a legharcedzettebb regáti „afacseristával” is. A mezei hadak felvonulása után, a nagy „krékekkel” egyidejűleg tünt fel a főváros égboltján Kun Andor.

Kun Andor Kolozsvárról (Clujról) több nemzeti-parasztpárti képviselőt ismert. Ezek valahogy beajánlották Vaidáékhoz. S Vaidáéknak szenzációs ötletük támadt. A Monitorul Oficial egyik legközelebbi száma, a pénzügyminiszterium közleményeinek rovatában hozta Kun Andor inspektori kinevezését.

Elegáns Nash-autót vásárolt és azzal járta a szeszgyárakat. Sasszeme elől egyetlen deci szeszt sem rejthettek el. Leccapott a szeszre és már írta is a kihágási jegyzőkönyvet. Egy ilyen jegyzőkönyv milliós bírságot vont maga után és így érthető, hogy a gyárosok örömmel fizettek 50—100.000 lelt az inspektor urnak azért, hogy a jegyzőkönyvet

„100 bombavető-repülőgépet megvételre keresek!”

Hogy Kun Andor hogyan került össze Don Pedro Sanchezel, ez ma még rejtély: viszont tény, hogy rövid ismeretség után elváhatatlanokká lettek. Don Pedro ugyanis óriási „üzletet” jelenített. Még Kun Andor sok millióhoz szokott szemében is. A barna perui Largo Caballero miniszterelnök titkisküldöttként mutatkozott be, 100 hadirepülőgépet keresett megvételre — Romániában.

A két hazai repülőgépgyár elutasította Don Pedrot. Sem a bucaresti-i „Set” sem a brassói (braşovi) „IAR” nem szállítanak külföldre. Ekkor Pedro Sanchez más irányban kezdett dolgozni. Ajánlatot tett különböző állami hatóságoknak, hogy rendeljenek Franciaországban száz repülőgépet, illetve, adjanak neki egy megrendelőlevelet. A rendelők ne vegyék át a gépeket, ellenben a fiktív megrendelőlevélért 50.000.000 lei jutalekot ígért. A gépek persze nem kerültek volna Romániába, hanem egyenesen Madridba irányították volna.

Az állami hatóságok tárgyalni kezdtek. Illetve

nem állami hatóságok tárgyaltak, hanem a Kun Andor által felvonultatott és alkalmasan fizetett bucaresti-i linkek, akik hol a légügyi miniszterium főtisztviselőiként, hol befolyásos repülőkként, hol képviselőkként mutatkoztak be.

Mindezt persze Kun Andor rendezésében.

Kun ugyanis még feketeszeszfelügyelő korából rendelkezett egy igazolvánnyal, amely tanúsította, hogy ő „Andrei Kun Inspector la Ministerul Finantelor”. A perui csak az inspektor szót értette meg és a minisztert. Nos, ilyen előkelő főtisztviselőben csak megbízhat? Azonkívül a merített papírra nyomott névjegyek is hatottak. A perui minden egyes találkozásért 10—12.000 leies közvetítési díjat nyújtott át borítékban a fáradhatatlan Andornak. Andor meg működött...

A Piccadilly egykori viharezett linkjei hol a Splendid Park-éttermében, hol külvárosi „gratár”-ozókban bukkantak fel. A kövérkés siber vezérfelügyelő volt, az ösztövére hamisdollárelhelyező képviselő. Több müegyetemista — jobboldali beállítottságu fiúk, akik hecc kedvéért vettek részt a játékban — repülőkként mutatkoztak be.

Andor remekszabásu új öltönyben tünt fel és a „Modernben” vacsorázott. Később, mire az „Adriatica” új vasbetontornya elkészült — Doamneiuca 5. szám alatt — betársult egy ott létesített elegáns falatozóba. Ahol halakat is árusították. Pontvokat.

Ezúttal tényleg kifogta a kövér pontyot.

Ez ugyebár — politika!

Október végére már vagy husz „méltóság” tárgyalt Don Pedroval, aki már sokalni kezdte a közvetítési jutalekot. Legalább is ilyenirányu célzásokat tett Andorunknak.

— Lássuk a kötlevelet! — sürgette Largo Caballero megbízottja. Mindezt annál határozottab-

szemükláttára tépje szét. Kun Andor milliókat keresett.

Az aranjeuzi szép napok azonban rövidesen véget értek. A Nash-autót áruba bocsájtották, s a megsemmisített jegyzőkönyvekkel szerzett pénzt felemészítette a fővárosi éjszaka. Kun Andor számára hét sovány esziendő következett.

Pillanatra mintha felvirradt volna: a Magyar Tőgazdaság (Budapest) pontyokat akart Romániába szállítani. Kun Andor vállalta az üzletet. De a kövér pontyok kisiklottak a kezéből... Kopottan, sápadtan, koplalva rőtta a főváros aszfaltját. Azután kiűrt a spanyol polgárháború és Pedro Sanchez leszállt a báneasai repülőtéren.

ban, mivel időközben megkezdődött Madrid ostroma.

Andor titokzatosan intett és a Stănescu halljában működő főhadiszállás még lázasabb tevékenységbe kezdett. A türelmetlen hidalgót megfigyelmeztette:

— Ne feledje el, hogy Don Pedro de Praty Soutze, az Ön tisztelt druszája, Spanyolország köveve — frankofil! Azaz átállt Francohoz! Ellenhangulatot keltett! Azonkívül most ment ki egy zászlóalj román önkéntes a felkelőkhöz — és megmutatta az egyik déli lap riportját arról a hét fiatal emberről, akik tényleg kiutaztak Spanyolországba.

December tizenötödikére azután „felokosították” Don Pedrot. Addigra már közel egy millió lei közvetítési díjat fizetett ki.

Egy este kifizette a számláját a Stănescuban és az éjjeli prágai repülőgéppel elhagyta a fővárost.

Aki kérdéssel felel

A Strada Doamnei öt szám alatti üzletben estefelé nagy a forgalom. A tulajdonos rövid bekecsben a friss halak elhelyezését intézi.

— Hol van Kun ur?

A bekecses ember kérdéssel válaszol.

— Kun ur? Hát tudom én?

Addig, amíg Kun Andor újra be nem fut Bucurestibe, mert be fog futni. Letörve, újra sápadtan és kopottan, s letelepszik az Elite asztala mellé, mintha mi sem történt volna. Csakugy, mint a feketeszesz napjai után. Csakugy ezúttal kihágási jegyzőkönyvek helyett a világtörténelem lapjaiba „linkelt” Andorunk.

Tartsa eszébe ???

Fejtájás, fogfájás ellen

JAWOL

Hűlés, gripa ellen

JAWOL

Nátha, nyílalások ellen

JAWOL

Idegbántalmak, reuma ellen

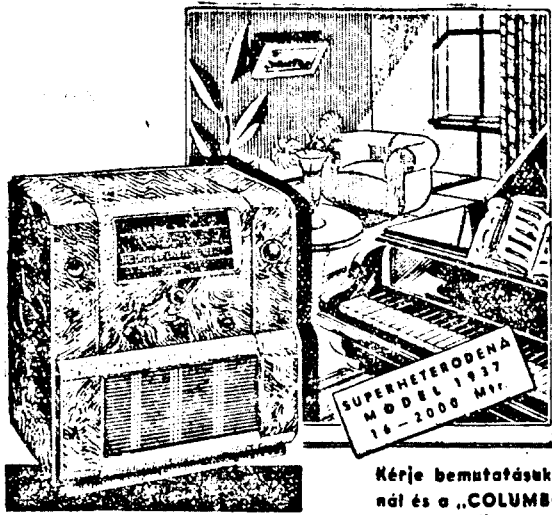
JAWOL

Mert a leghatásosabb idegességet leküzdő szer csak a

JAWOL

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Az Ön otthonának kellemes hangulatához

semmi sem hiányzik, csak egy...

Marconi
vagy MARCONI lámpával
Columbia
TUNGSRAM lámpával

Rádió készülék

Ezek a készülékek a technika legújabb vívményeivel vannak felszerelve; az új készülékkel a vétel tökéletesen tisztó és természetes olyannyira, hogy a legnagyobb igényű zeneértőket is teljesen kielégíti.

Kérje bemutatásukat minden városban megbízott viszontelárúsiótlánknál és a „COLUMBIA” S. A. R. cégnél, București, Cal. Victoriei No. 48.
FIORAR: Timișoara, Cluj, Cernăuți.

POGÁNY LEGENDA

(ELBESZÉLÉS)

Az Aradi Közlöny számára írta:

Tamás Orion

Népe vérébe mártotta Hadur a szakállát. Így nézte torz arcával, hogy sűrű csillaghullás módjára pusztul a nevezetes hunn nemzet.

Tengertől-tengerig vonódott a halottas ágy s rajta nagy álmok, erő és népvégzet kiterítve tekdtek.

Csaba a haját szaggatta és önkardjával akarta legyőzni magát és betézni a híres pusztulást.

— Menjünk Keletre és éljünk! — könyörögtek sebesült testvérei.

Es elindult a csigamezőről s elhullatott vércseppjeikkel a világdicsőség mulására pontot tettek.

— Véretekre úgy ügyelek, mint a magaméra — mondta háromszáz bujdosónak a vezér.

Testvérei úgy néztek rá, mintha nála lenne az idvezülés.

— Hegyek közé viszlek és meggyógyítlak ügyesen. Megcsókolom véres sebeteket, vízzel meglocsolom füvel bekötözöm.

— Ha fázol, tüzet rakunk; ha éhez, vadat hajtunk és neked adjuk a csillagokat — esküdtek a többiek fájó sebekkel.

Egyszer elérték és megtértek a Budavár fövébe. Szótlánul végigvándorogtak a hatalmas szakadékon, míg a meghasonló testvérek büne miatt haragjában hasított az Igazisten.

Csaba gyertyánfákba fogódzva vezette őket a hegyoldalán. Egyszer megállt, véres kardjával a sziklába vágott.

— Ide ütöttem sírt apám s rendelte Budát felöszlani.

Köréje gyűltek a sebesültek, meredten nézték a sziklát, szenvedő arcuk megszépült, mint minden halálnál és temetésnél.

— Haját szakasszatok, hogy elégessém itt emlékezetük! — parancsolta a vezér. Szakasztották és mosolyogva túrték a fájdalmat.

Csaba tűzbe vetette a haját és a lángnak odahajolva vallott:

— Istenünk szive vére ég benned idők óta, vedd áldozatunkat s egykoron égd el vérünket is! Az este lesz állt.

A Küküllőbe behullt három csillag. És setét lett, mint a fertőzött vér evése után elterülő holló.

A bujdosó hunnok leszálltak a völgybe, a lovakat megittatták, aztán fához kötötték és hárman őrt álltak a viznél, hogy lehullott csillagokat senki ki ne halássza.

Tűzhelyet jelöltek maguknak s azután az erdőbe hajoltak, hogy fát hordjanak össze.

Egyszer, mint valami különös csoda, egy fátörvől fény áradott.

— Ki vagy, ember? — vetepte oda Csaba a szót.

— Achaz a nevem, apám a hiv Edekon volt — lelelt elázatosan a fatövén térdelő különös ember. Szakála köldökig ért és magasra tartotta a fáklyát.

— Ügyvölég, testvér! — köszöntötték.

— Csodás módon előre hoztad a fényt. Igazistenünk örök jelét... — lépett hozzá Csaba és megölelte.

A remete felállt, nyugalommal félrevonta a szakállát és elővett egy fakeresztet, ami gyökéren függött a nyakán.

Felgerjedtek és egymásra néztek a hunnok.

— Uj Isten született, imádjátok, mert ő békét ad és megtart... — beszélt a szakállas.

— Vetemedettél! — zúgtak a bujdosók.

— Szeressetek és térjete meg! — ajánlotta a remete.

— Csendesedj, mert vízbe ülök tüzedett! — A keresztények Istene él és uralkodik. Erős vagyok általa és nem félek...

Csaba hozzálépett s kezét vállára tette.

— Pogány hit ég a lángban, térj vissza tévedt testvér, mert az Öregisten agyonhajit egy csillaggal.

— Az igaz én vagyok! — ellenkezett nyugodtan a remete.

Körülálltál a többiek is. Szakállát megfogta Ketel, az erős legény.

— Egyedül bujkálsz, mint a bagoly, mit cselekszel hát ilyen lopva?

— Keresztelek a fákat és szeretetet hirdetek a madaraknak s virágoknak.

— Megtiltjuk, hogy az uj Istennek szolgálj! — lázadtak a sebesült legények.

— Hozzátok az ujszavut is!

Órlóc, táltosnak fia, szakállánál fogva hurcolta utánuk a remetét.

A feléjük futó fénytől felordítottak a farkasok, megfutamodtak s vadul villogó szemekkel visszavisszanéztek.

Csaba feljajdult és lovára borult.

A ló szeme, mint lehullott két csillag, úgy meredt az éjszakába, nyakából omlott a vér és nagyokat lehelt fájdalmában.

— Temessetek melléje! — kesergett Csaba. Ketel a fáklyát, a többiek karjait az ég felé nyújtották és keserűen kiáltották a setétbe:

— Lóra nem ügyelő pogány isten!

— Hát elfeledtél örökre?!

— Ó, csillagok!, hulljatok ránk szaporán!

Ketel hirtelen haraggal a remete szakállába kapott, orra előtt meglöbögötte a fáklyát és rákiáltotta a vádat!

— Lóvér miatt bűnös a szakállad, mert ide imádkoztad a farkasokat!

— Feleljen Isten a vádra! — bátorzkodott a remete.

— Az Igazistennek haragja vagy!

— A lónak vére rajtad! Vére rajtad! — itélkeztek zugva feletté.

Órlóc, táltosnak fia, lóvért eresztett egerfa-téj kürtjébe és azt magasra felemelte.

— Legyen keresztelés!

— Idvez légy Igazisten, vér istene!

A ló utolsó hördült, megvonaglott és elcsendesedve elterült a földön.

— Kereszteljétek meg és itassátok meg! — mondta végtelen szomorúan Csaba és a remetére mutatott, kardját halott lován végig fektette s bu-nak esett.

— Lóvért neki!

— Száradjon szakállán!

Achaz béketűrően állott mindent.

Órlóc hozzálépett, a keresztet a vérbe mártotta és ráparancsolt a remetére:

— Tálts szájad és igyál vért!

Órlóc a remete szájába vért öntött, aztán a szakállát is bepermetezte véle.

Ekkor hozzájárultak a bujdosók és sorra megcsókolták a kereszteltet s mindegyik elismételte szemébe nézve mélyen:

— Lóvért itál s isteni törvény szerint meg-térsz.

Aztán lepihenek és elcsendesedtek, el is szenededtek.

Csaba is belekábult a fájdalmába s álmában megvonaglott az arca, mint a nagy hunn-birodalom makacs elféke.

Csak a remete virjasztott felettük tusakodva és gyötrődve.

Es hajnalban ő is tűzbe vetette a véres keresztet, végigdől a fűvön és megcsókolta mólion a földet.

HA ELVETETTE

MAUTHNER

MAGVÁT — ELVETETTE MINDEN GONDJÁT!

Mindenütt kapható;
ahol nem szerezhető be,
kérjük a központhoz
fordulni.

MAUTHNER ÖDÖN

Román Magtermelő és Magkereskedelmi R. T.

Sibiu, Piața Cetații 1.

A SZUNNYADÓ LELKIISMERET

Az Aradi Közlöny számára írta:

Heperős úr

A dagadó nacionalista áramlatban szinte egyetemes, hogy a nemzetközi kisebbségi jog alámerült a hullámokba. Nagy öncsalás volna, ha nem vallanók, hogy tizedannyit sem rágódik a világ a kisebbségek sorsán és a kisebbségi jogok érvényesülésén, amint évekkel ezelőtt. A nemzetközi irodalom még nem is olyan régen öntötte a kisebbségjogi munkákat, ma pedig alig olvasunk a szaklapokban is hírt vagy recenziót: kisebbségi munka megjelenéséről. Egy-egy cikk felbukkan itt vagy ott, de az az egyetemes érdeklődés, amit főleg a nyugati szellemi élet előlegei, amint irányunkban, kétségkívül ellanyhult. Sok magyarázat nem kell ehhez. Megrendültek azok a politikai fundamentumok, amiken a kisebbségi jog új rendszere alapult: az alkotmányos élet erete, a demokrácia hitvallása és olyan világát fogó probléma-igazgatás az emberiséget, amelyet mellett a kisebbségi kérdés eltörpülni látszik. A béke, a biztonság, a tengeri utak védelme, új imperialiszta törekvések, világnézeti átalakulások: mindezeknek ijeszítő lángja elhomályosítja a kisebbségi parazsát. A kisebbségi jog: humanum és alig van az államnak olyan alacsony ázsiója, mint a humanumnak. Az erő kultusza nem engedi szóhoz a gyengébbet, a hatalom imádata mellett a jog vergődését nem veszik észre.

Örvendeznünk kell tehát, ha bárhol is jelét látjuk annak, hogy azért telies nem felejtkeztek el rólunk és még azert dobtá el a kultúrviágbán mindenki azt a hitét, hogy az egyetemes béke és az államok biztonsága és jövője szempontjából a kisebbségekkel való elbánás nem alárendelt kérdés.

Egyik román újságíró novemberben elkísérte varsói utjára Antonescu külügyminisztert és megvárta ezt az alkalmat, hogy Beck lengyel külügyminiszterrel beszéljen. Az interjú menetében sor került a kisebbségi problémára is. A román újságíró nacionalista gondolkozású és már a kérdést is ellenséges megfogalmazással adta fel: lényegesen ellenséges megfogalmazással. Beck — úgymond az újságíró, — hogy Lengyelország és Románia kéz a kézben, tehát a siker sok kilátásával teli szava a Népszövetségben a kisebbségi „vexatorius” külügyi védelmi rendszerét. A román közvélemény ebben nagy készséggel állana a kormányok oldala mellett. Az újságíró nem mondta meg, de világos, hogy a kisebbségi kérdés népszövetségi felvetését olyan értelemben képezi, hogy a kisebbségi nemzetközi egyezményeket és ezzel együtt a népszövetségi garanciákat szüntessék meg.

Beck lengyel külügyminiszter így felelt a kérdésre:

— Vannak szigorúan belső problémák, amelyek minden nemzetet odahaza saját határain belül érdekelnek. A mi bennünket illet, a problémát már megoldottuk. Ez elintézett kérdés. Természetesen, ha a román kormány szava akarja tenni, ez új tény volna és akkor mi is olyan álláspontot foglalnánk el, amelyet az adott pillanatban hasznosnak látnánk. A román kormány, akárcsak mi, megőrizné ilyen problémánál minden bizonnyal az emberiség szabadságát teljesen. A mi részünkre azonban, mint említettem, a kérdés megoldást nyert belpolitikánk keretein belül.

Bizonyára nem minden meglepetés nélkül olvassuk ezt a választ, még akkor is ha tudjuk, hogy Beck lengyel külügyminiszter egy ízben már beakarta jelenteni a Népszövetségnek, hogy felmondja a kisebbségi szerződést és csupán angol nyomásra módosította ezt akként, hogy nem fog résztvenni olyan népszövetségi panaszok tárgyalásában, amelyek Lengyelország kisebbségeit érintik. Lengyelország a legerősebben kisebbséglakta ország. A leghatalmasabb kisebbsége az ukrán, amelynek számát a lengyelek hivatalosan ugyan 2,110.000-ban mutatják ki, de maguk az ukránok azt vallják, hogy hét millióan élnek Lengyelország területén (Die Nationalität in den Staaten Europas 1931) Miként történt, hogy e sűrű nemzetiséglakta ország kisebbségi problémáit a lengyel kormány mint belügyet elintézte, nem tud-

juk, mert hiszen erről a kisebbségi irodalom bizonyára ugyancsak örömmel adott volna hírt. Olvastunk ugyan arról, hogy az ukránokkal szemben a lengyel kormány némi engedékenységet tett ama szigorú kormányzati metódusok képest, amit az iratok mint az ukránok „pacifikálását” ismer, azt is tudjuk, hogy a német és lengyel kormány között még ma is fennáll a genfi egyezmény főleg papíron, azt is hallottuk, hogy a lengyel kormány felajánlotta a bajorok kivándorlását akármely országba, de bajos volna mindezt a kisebbségi kérdés teljes megoldásának tekinteni.

Ha a népek és kormányok nem is igen örökülhetnek rajta, hogy valóban minden megtörtént-e Lengyelországban a kisebbségi probléma megoldására, az angol közvélemény például nem osztja ezt a nézetet. Beck lengyel külügyminiszter novemberbeni londoni utazásával kapcsolatban az „angol-ukrán komité” főtájkára, Cecil L'Estrange Malone a következő érdekes levelet tette közé november 25-én a Timesben:

„Az alsóház nov. 11-iki ülésén Mr. Ben Riley kérdést intézett a külügyminiszterhez, hogy felhagyná-e Beck lengyel külügyminiszter londoni látogatásával arra, hogy vele az ukrán kisebbség helyzett megbeszélje, amire nézve Anglia a kisebbségi egyezményekben kötelezettséget vállalt. Mr. Riley szövegétette azt is, hogy a lengyel kormány lengyeleket telepít le az ukrán vidékre. Ezen azt felelte, hogy a kisebbségi szerződések végrehajtása a maguk egészében a Népszövetséget érdekli és hogy „minden esetben megfelelő (appropriat) eljárás van Genfben amit ezeknél a kérdéseknél alkalmazni kell.” Ez nem áll. Eden ur úgy látszik, elfelejtette, hogy Beck megragadta az egyezmény eljárást a követését, mert 1934. szeptember 13-án a Népszövetség közgyűlésén kijelentette, hogy amíg a kisebbségvédelmet nem teszik általános kötelezettséggé minden állam számára, addig Lengyelország visszautasít minden együttműködést a nemzetközi fórumokkal a kisebbségvédelem tekintetében. Ez az oka annak, amiért az ukránok nem tartották érdemesnek, hogy az elmúlt években panaszokat menesszenek a Népszövetséghez jogaik szakadatlan elfojtása miatt. Mindenki reméli, hogy a lengyel külügyminiszter látogatása e tekintetben is jó eredménnyel fog járni.

Ez a levél nemcsak azt bizonyítja, hogy a ki-

A patkó SZERENCSET HOZ

A szent ünnepek alkalmából a **BOURJOIS** cég, egy patkóalakú dobozban elhelyezett, bájos üvegcsében bocsátja előkelő és hűséges vevőközönsége rendelkezésére az elragadó finomságu

„SOIR DE PARIS”
„MON-PARFUM”

parfümökét.

ÁRA: Lei 115.—

BOURJOIS

PARIS

sebbségi kérdést odahaza Lengyelországon nem oldották meg, hanem akármilyen mélyre bukkott is ma a kisebbségek iránt megkívántató érdeklődés és szeretet, azért a lelkiismeretek teljesen még nem aludtak ki, hanem legjelibb szunnyadnak és lesik egy emberiesebb és jóakarabb korszak el-érkezését, hogy ismét elkiáltás magukat.

Beck úgy nyilatkozott a kisebbségi kérdéstről, mint a mi nem igazatja sem őt, sem a kormányát. De ezt nehezen tudjuk elhinni, mivelhűnt a lengyel sajtó vehemens cikkeitől értesülünk a lengyelok szinte állandóan megjelennek a csehországi lengyelok miatt. Csehszlovákiában csupán 180.000 lengyel lakik, tehát alig több mint a lakosság egy százaléka és ezeknek minden bizonnyal több joguk van, mint bármelyik kisebbségnek Lengyelországban, mégis a két ország között minden felszültséget annak tulajdonítanak, hogy a lengyelek elnyomottaknak tartják csehszlovákiai testvéreiket és azt írják, hogy addig nem lehet a két ország között jó viszony amíg ezt a fájdalmas kérdést nem rendezik. A magukéban a fájdalmas kérdés nem érintik a kisebbségi bajokat belső problémáknak, mivelhűnt nem Lengyelországról, hanem egy másik országban lakó lengyelekről van szó.

A karácsonyfa megérkezik

Mögötte elmaradt a nagyhavas,
Mögötte elmaradt a reneteg,
A piacon most megállnak vele
A nagy utat járt, csendes szekerek.

Vizsgálgatják növést, természetét,
Az emberek közt kézzől-kézre jár.
Az óriás lemetszett, csonka karia,
A kis fenyőia: karácsonyia már.

Csodálkozva tekinget szertesztét
És táján leheli ki illatát.
Egyben ünnepre felszenteltnek is,
Halálraszántnak is érzi magát.

Remény Lány

KÁR! (ELBESZÉLÉS)

Az Aradi Közlöny számára

ista Hóbert

— Tehát Kapos Erzsi.
— Igen.
— Rendben vagyunk Kapos Erzsi kisasszony. Az angolsága nem tökéletes, de jobb, mint az enyém. Az olaszága sokkal jobb, mert én olaszul semmit sem tudok. A gépirást még szorgalmasan gyakorolnia kell, mert nekem sohasem lehet elég gyors.
— Van gépem, majd gyakorolok otthon.
— Helyes. Aztán jó idegzet kell nálam, mert az enyém rossz...
— Nem tudom tanár ur, mi az idegesség.
— Ne is tudja meg, noha nagyon próbára fogom tenni.
— A munka engem nem idegesít.
— Nem is a munkáról van szó, hanem a foglalkozásról.
— ?
— E foglalkozáshoz tartozik, hogy órákon, napokon, esetleg heteken keresztül semmit sem dolgozik. Szeretem, ha a dolgaim rendben vannak, de olykor a legsürgősebb ügyek elvégzésére nem tudom magamat rászánni. Magának kilenc órákor itt kell lennie, de én sokszor csak két óra felé kelek fel. Máskor meg hajnalban kelek és akkor fekszem le, amikor maga jön. Értse meg, nekem mindent szabad elmulasztani, de sohasem ön miatt. Tud himezni?
— Nem igen.
— Akkor hozzon magával páciencia kártyát. Ha ehhez nem ért, megtanítom rá. Idegesít, ha valaki mellett unatkozik.
— Olvasni nem szabad?
— Nem. Mert nem tudom, nem-e a legérdekesebb pontnál szakítom félbe és ezért inkább nem is szólítanám.
— Tanár ur nagyon jó.
— És ez az, amit nem szeretek hallani. Nagyon önző vagyok és más baja kellemetlenül érint. Felelet nincs, csak egy megértően ellentmondó tekinet ér a tanár urat a szép barna szemből. A tanár ur felfogja a pillantást és homlokát ráncolja.
— Majd meggyőződik, hogy igazat mondtam.
A tanár ur, a retorika egyetemi tanára, számos történelmi, esztétikai és szociológiai munka hírneves szerzője, most felkelt és a szép, magas lány elé állt. Mintegy negyvenöt éves pocakos ur, feje bubja alig, hogy a szép titkárnő válláig ért, haja ugyszólván nincs és fénylő kék szeme az erős szemüvegen keresztül szinte szikrázik.
— Tehát holnap kilenckor kezdjük — mondja és kurta karjával átfogja a leányt. Ez egy lépést hátrál és fölszegei a fejét.
— Köszönöm — mondja száraz hangon a tanár ur — csak ezt akartam tudni. Jónapot kisasszony.
— Jónapot tanár ur.
S az egyik az íróasztal felé fordult, a másik az ajtó felé.
— Egy pillanatra még kisasszony...
A leány az ajtóban visszafordult.
— És sohasem szabad belémszeretnie, mert akkor felbomlik a szerződésünk.
A kisasszony elpirult, mosolyog:
— Ezt ígérem.
És fejbólintva el.
A tanár ur még bámul a csukott ajtóra, aztán a fejét rázza és íróasztalához ül.
Nagyon biztos maga felől — gondolja — re-mélem, joggal.
...és ismétlem és ismétlem és kijelentem és fenntartom, hogy maga drága egyetlenem, a világ legtökéletesebb asszonya. Ezt még senkinek nem mondtam és nincs joga senkinek elhinni, csak magának. Minden estéli imádságom: urnóm imádom, mutassa az utat és én járok rajta.
— Rajta, ismétli a titkárnő és közömbösen néz a tanárra.
— Hm. Nem gondolja, hogy be van fejezve?
— Lehet itt abba is hagyni.

— De nem kívánczik még valami utána? Ha maga kapná ezt a levelet, hiányozna a — folytatása?
— Nem.
— Akkor elég, vegyen új papirost.
...a haja fekete, a szeme kék. Oh, hogy szeretem ezt az ellentétet. A hangja olyan édesbűs, hogy szinte hallom a kacagását, mellyel társaságban mélaságát rejtegeti. Adácska angyalom, reggel, ha felébredek azt mondom: jóreggelt Adácska, éjszaka, ha lefekszem, azt mondom: jó éjt Adácska. És öreg fiu vagyok, tul minden álmon és reményen és reménykedem és álmodom magával és magáról.
— Ez ugyebár teljes kihangzás és több már kevesebb volna?
— Valóban.
És nyul a harmadik papiros után.
A tanár kutatóvá nézi az arcát, aztán elégedetten bólogat:
— Nagyon jó.
— Igen, a tanár ur nagyon jól levelez.
— Nem, ez nagyon jó, hogy maga nem kíváncsi és nem árul el semmit.
— Miről?
— A gondolatairól. Nyomat sem látom a megbotránkozásnak, hogy valaki egyszerre három nőnek ír forró, szerelmesleveleket.
— Magánügy.
— Ugyvan. Éppen azzal vagyok megelégedve, hogy magának tökéletesen mindegy, szerelmes levelet gépel-e vagy az új vasbér törvényről való elméletemet. De mivel a harmadik levelet mégsem írjuk meg ma, és maga remekül tárgyilagos, hát kérdezem, amire feleletet alig várhatok. Nem tart-e frivólnak, hogy három nőt egyszerre bolondítok?
A szép titkárnő kerekén néz a tanár szemébe.
— Szabad a kérdésre felelni?
— Sőt, kérem.
— Hát akkor... Igen, önhöz ez nem illik és ellentmond annak a képnek, melyet különben alkot nek magannak.
— Szóval rontja a képemet. Ezt gondoltam is.
— Kérem tanár ur, az ön engedelmevel voltam őszinte.
— Köszönöm. És mivel olyan őszinte volt, mint eddig még senki, sajnálnám, ha a képem rosszabb volna az eredeténél. Hát tudja meg, hogy mind a három levél egy-egy olyan hölgynek megy, akit sohasem láttam és nem is fogok látni.
— Lehetséges?
— Bolond dolog, ugy-e? Az egyik valamely könyvemnek alakján bolondult belém és magas karcsu, hódító alaknak képzel. Ugyan szép kis találkozás lenne, ha szemtől-szembe kapna. A másik — na, nevéssen — apróhirdetési levelezés. Feltűnően szép, művelt, fiatal leány levelezni óhajt művészemberrel. Itt szobrásznak adom magamat. A harmadik — na, ez a legfurcsább, husz éves koromban láttam is, amikor ő tizenkét éves gyermek volt. Montevideóban él és onnan keresett fel levelel.
— És tanár ur csak játékból üzi ezt a levelezést?
— Távolról sem. Nem játszom és nem hazudom. Én szerelem nélkül nem tudok élni és nővel még kevésbé. Az én életem a munkáé és tudományé.

Nem engedek ezek elé semmi gátat, legkevésbé nőt, akinek jogai vannak a személyemhez és időmhöz. Én akkor akarok dolgozni, amikor tudok, nem pedig, amikor ráérek. S csak akkor nem dolgozni, amikor nem tudok, nem pedig, mikor valaki nem enged. Amellett férfi is volnék. Tudja maga mi az? Hogy képességeit csak nő tudja pezsgésbe hozni. Vagy úgy, hogy csókjáért mindenre kész, vagy úgy, hogy szenvedélyét levezeti gondolkodásába, alkotásba. Én minden munkámat nőnek írtam. Ha volt valakim, akire gondolhatok, tudtam dolgozni. Neki dolgoztam és elképzeltem, milyen hatással lenne rá, ha elébe teszem: ez a hozzávaló szerelem gyűmölcsse. Tetszeni, hódítani, győzni, — igen, de aratni nem. Az aratás a szerelemben rabság.
A tanár szélesen elterült karosszékében, úgy nézte mosolyogva az írógép előtt ülő leányt. Egyszer csak elröppent a mosoly és ijedten pattant fel.
— Jaj!
Kapos Erzsi is felpattant.
— Mi baj, tanár ur?
— Nagy baj, szólott ez csendesen visszaereszkedve székére. Maga úgy nézett rám, mikor mindent elmondtam...
— Hogyan?
— Mint az elődjei... Akiket el kellett küldeni.
Kapos Erzsi a haja gyökeréig piros lett.
— Mert beléje szerettek?
— Igen.
— És nem téved tanár ur?
— Nem tévedek. Ezzel az arccal, ezzel a bámuló mélységes belámfuródással meredt rám a szemük és — nem tévedhetek... Mind bevallozza, hogy szeret.
— Én pedig biztosítom tanár urat...
— Maga legfeljebb abban különbözhetik tőlük, hogy tagadja.
Dévaj mosolygás a piros arcon.
— Megvallom tanár ur, engem is meghatott az ön nagy tudományimádata, amelynek feláldozza szívét és bámultam és nagy-nagy részvétet érezek.
— Ez az, bámulat és részvét, összesen szerelem.
Kapos Erzsi most nagyot lélekzett és tágan a tanár szemébe nézett:
— Tanár ur mégis téved. Nekem vőlegényem van.
— Mit?
A tanár ur felugrott.
— Két év óta és hat hét múlva lesz az esküvőnk.
— Ugy.
A tanár ur felalászaladt.
— Akkor persze, nincs veszedelem. Akkor ugye megtarthatom magat.
— Hiszen azért esküdhettek meg, mert olyan jó állásom van.
— Nagyon jó, tehát én tettem lehetővé a boldogságát. Hogy szeret egy embert és a felesége lehet. Gratulálok, nagyon örülök neki, nagyon, de nagyon örülök, de most menjen, mára befejeztük.
Amikor egyedül volt, az írógép elé ült a székre, melyen a leány ült. Nézte a billentyűket, melyen ujjai játszottak, aztán a leveleket, melyeket leköpögt és miknek borítékát ő maga akarta megcímezni, hogy a titkárnő ne tudja, hová, kinek mennek. Aztán lassan meggondoltan szétlépte mind a kettőt. A papiroskosár elnyelte a papiroscafatókat, a tanár pedig sajgó árvaságot érzett. Valami nagy elviselhetetlen csalódást.
— Mi ez? — gondolja kábultan. Fáj, hogy nem szeretett belém? S a többinél fáj, hogy belém szerettek?
Elrövedezve pörgette legújabb munkájának írott lapjait, aztán szétzilálta őket.
— Kár!

Nem késétt el

ha ünnepekre nem vett RÁDIÓT!

Hallgassa meg a csodáshangú:

**Hornophon — Lorenz — Loewe —
Philips — Eumig — Erka gépeket,**

RADIO KRAUSZ-nál A R A D, Bulev. Regina Maria 15. 6074

Színházi és estélyi ruhákat, kabátokat
LEGSZEBBEN FEST, TISZTIT

Alexandru K N A P P sándor

modernül berendezett vállalata

GALLÉROKAT LEGSZEBBEN FÉNYEZ.

Strada Bratiana II.

ARAD

Strada Ep. Radu 10.

Weisz István

uriszabó
Strada Eminescu No. 15.

**Kiváló
frakk- és szmoking
szabás,
Szolid árak.**

A transilvániai dráma bölcsojénél

Az Aradi Közlöny számára írta:

Liszt József

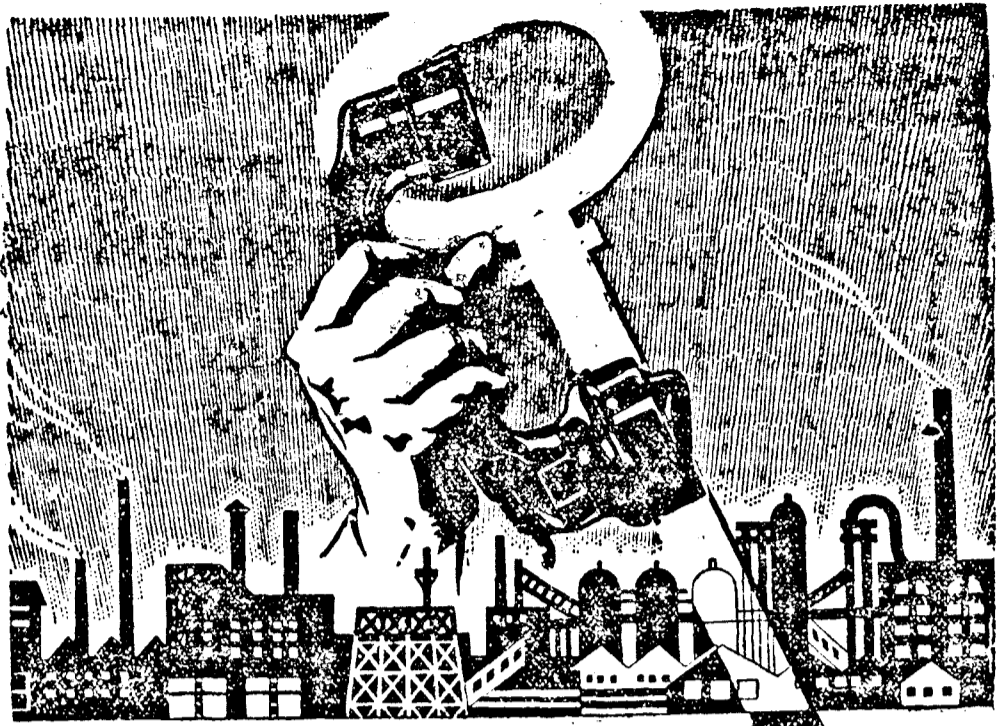
Másfél évtizede immár, hogy a magyar irodalomban elkezdődött egy igen egészséges decentralizációs folyamat. Szlovénszékben, Erdélyben (Ardealban) és a Vajdaságban (Banatban) a szükség törvénye parancsolta életre ezt a folyamatot, de ezzel egyidejűleg a magyar vidék is fölébredt hosszú álmából, mintha minden idegszálával megérezte volna, hogy a pesti kávéházi és aszfaltirodalom helyén egy sokkal erősebb, talajbogyókeredezőbb, hatékonyabb irodalomra van szükség a megváltozott körülmények folytán. E helyen nem terjeszkedhetünk ki mindezen új irodalmi gócpontok kialakulására, holott igen fontosnak tartanám, ha egy hivatott szemtanu alapvető tanulmányban foglalná össze a minden szempontból roppant érdekes folyamatot. Nem kell már a partikularizmus és regionalizmus vádjaira sem reflektálnunk, ezeket egyszerűen elmosták az eredmények és az idő. Itt csupán egy ujszülött bölcsojénél akarunk néhány percre megállni, hogy felhívjuk rá ugy a közönség, mint a hivatott esztéták figyelmét.

Elsősorban egyet kell leszegeznünk. Nem olyan kicsi már ez a gyerek, hogy a sok bába közt elveszzen. Másodsorban fel kell tennünk egy kérdést. Mi volt az oka annak, hogy a transilvániai epika és líra dus kifejlődése több mint egy évtizeddel előzte meg a transilvániai drámát?

A lelki okok egyáltalában nem igazolják a transilvániai dráma késlekedését a lírával és epikával szemben. Ha meg akarjuk lelteni a transilvániai művészlélek, sőt a néplélek és egyszerűen a transilvániai lélek legtipikusabb kifejezőformáját, ezt egy szóban megtalálhatjuk és kimondhatjuk. Ballada. Bizonyítani ezt nem is kell azok számára, akik itt születtek, e hegyek, völgyek és folyók levegőjét szívták magukba egyéniségük kihajnalodása óta. És ha ezt tudatosítjuk, sokmindenre megtaláljuk a magyarázatot. Mi a ballada? Vegyük a régi és sok tekintetben találó definíciót: „tragédia dalban elbeszélve”. De mi a tragédia? Dráma, a drámai formák legjelentősebbje. Itt tehát elsősorban drámanak kellett volna születnie, mert a dal csak forma, a definíció szerint és hozzátehetjük, hogy a lírai forma mellett a ballada sokszor felveszi az epikai forma kontúrját is. Végeredményben tehát a líra és az epika csak kifejező eszközei a balladának, lényege és tartalma a dráma. Ez tehát leginkább megfelel a transilvániai balladaleleknek, amely ugyszólván lírába és epikába menekült.

És itt rátérek a kérdéses kérdésre, a mesterségbeli részre és technikai lehetőségekre. Könyvkiadók ugyszólván kezdettől fogva volt nemcsak regények, de novellák, kötetek és verskötetek számára is. Voltak irodalmi folyóirataink is, sőt a napilapok irodalmi mellékletei is bő lehetőségeket adtak az epikai és lírai formák banifesztálására. A transilvániai regény, novella és vers meg is futotta a maga útját csodálatos erővel és gyorsasággal, a dráma ellenben azért nem született meg, mert nem volt színházunk. Nem mondom, a könyvkiadás is üzleti vállalkozás, csakugy, mint a színház. De ahogy a kiadó kezdettől fogva transilvániai írók regényeinek és verseinek kiadását tűzte programjába, úgy a sziniszagatóknak is az lett volna kötelességük a közönséggel, a színészekkel és elsősorban önmagukkal szemben, hogy lámpással keressék a hazai drámairót, kutassák ki a föld alól is, ahogy az első regényeket, novellákat és verseket valóban ismeretlen vidéki emberek íróasztalfiókjából bányászták ki, ha ugyan volt még akkor íróasztaluk ezeknek az íróknak.

Tetemrehívok, most, a transilvániai dráma bölcsojénél. A dramaturgia és becsületes kultúrzanédék híján meghalt a tisztességes, nívós szinikritika is, a színházzal kapcsolatban csak fizetett kommunikék jelentek meg. És már író sem akadt, aki kitűzött volna a száját, sikra szállott volna egy nívós dramaturgia, becsületes kritika, komoly színjátszás érdekében. Az írók megtanulták a saját bőrükön, mit tesz az, pesti sziniszagatóknál kilincselni és előszobázni és különben is transilvániai szinipadra vágytak, ahol valami újat lehet kezdeni, nem egy meglévő hibás és üzleti dolgot jól-rosszul folytatni. Ahogy regényben és lírában is újat alkottak, drámában is ennek a szükségét érezték, eltekintve a megalázó kilincseléstől. És

INTERURBÁN TELEFONBESZÉLGETÉSEK AZ ÜZLETKÖR KIBŐVÍTÉSÉNEK

a kapcsolatok szorosabbra
fűzésének fontos tényezői.

- A modern idők az emberi aktivitásra a gyorsaság ritmusának bélyegét nyomják.
- Gyors érintkezési lehetőség még igen nagy távolságokra is rendkívül fontos és nem egyszer számos vállalat sikerének a kulcsa.
- Épen ezért ma a telefon egyike a hálalás legfontosabb tényezőinek.
- Az interurbán beszélgetések olyan könnyűséggel bonyolítódnak le, amely méltó a technika századához és kidomborítja azt a módot, ahogy a S. A. R. de Telefoane Romániában a telefont megorganizálta.

Használja az
**INTERURBÁN
TELEFON**
CÉGÉNEK FEJLŐDÉSE
ÉS A JO ÜZLETMENET
ÉRDEKÉBEN.

SOC. ANON. ROMÂNĂ DE

TELEFOANE

pesti rutinörökkel akkor sem vehették volna fel a versenyt, ha valóban akartak volna kommerszáru szállítani. Az itteni magyar író dicsőretére legyen mondva, hogy ilyet nemcsak nem tudott, de nem is akart.

Ugy hiszem ezek után érdekelni fogja kedves olvasóimat, ha elmondok néhány kulisszatitkot a transilvániai drámairás műhelyéből. Először a visszazapillantással kell kezdenem. Az erdélyi (ardeali) dráma uttörője a galgói remete, Bárd Oszkár. Tizenkét esztendeje immár, hogy Joanovits Jenő előadta Kolozsvárott (Cluj) „Silvio lovag” és „Táposómalom” című színműveit, amelyek nagy tetőszéssel találkoztak és ígéretes kezdetet jelentettek. Bárd Oszkár azóta több szindarabot írt, legérdekesebbek a tragikus véget ért Teleky József grófról és Liszt Ferencről írottak. Terjedelmüknel fogva inkább könyvdrámának készültek és így nem is láttak szinipadot. Ez után a kezdet után néhány évig csend volt a transilvániai dráma terén. Fentebb már vázoltuk nagy vonalakban, miért. Ekkor két irányban is megnyilatkozott a transilvániai drámairó szellem. Hunyadi Sándor „Juniusi éjszakája” bevonult a pesti Vigszínház szinipadára. Bánffy Miklós gróf „Martinovicsa” a Nemzeti Színházba. A „Juniusi éjszakát” a „Feketeszaru cseresznye” döntő sikere követte, Hunyadi Sándor következő darabjával, a „Pusztai szellel” egyidejűleg Indig Ottó „Torockói menyasszonya” ugrott ki a Belvárosi Színház legnagyobb kasszadarabjaként. Mind ezeket az itteni szinipadok is átvették a pesti bemutatók után. Hunyadi Sándor és Indig szindarabjai, nak felsorolását felesleges lenne folytatnunk. Ők a pesti sikerek után elszakadtak Erdélytől (Ardealtól) és egyszerűen pesti írók lettek. Bánffy Miklóst pedig lehangozta az a hihetetlenül ellenséges és igazságtalan kritika, amely a szó szoros értelmében ledorongolta „Martinovicsát”. Pedig ezért kár volt

elhallgatni. Ma, nyolc év távlatából is merem állítani, hogy a „Martinovics” volt az első, minden ízében kiforrott, témaválasztásában a legméltóbb, szerkezetileg a legteljesebb, megírásában a legrutinosabb, elgondolásában és célkitűzésében a legnemesebb transilvániai színmű. Tízoldalas tanulmányban szállottam érte sikra bukása után és ennek a tanulmányomnak ma is állom minden sorát. Utmutatóul kellett volna szolgálnia ennek a drámanak a mi számunkra és sikertelensége még inkább azza kellett volna, hogy tegye. Művészi becsület parancsolta volna ezt. Hogy csak számomra volt utmutató és Kós Károly „Budai Nagy Antal” című drámája számára, ez igen sok mellékkörültenyre vezethető vissza.

Mialatt mindezen drámaműfajok kizsendültek, Tamási Áron is megteremtette a maga számára legkifejezőbb szinipadi formát, a székely népi mesejátékot. „Énekes madár” és „Tündöklő Jeromos” című szinipadi művei új mesgyét vágta a transilvániai népszínmű számára, Nyíró József és Szentimrei Jenő dramatizált népballadái is segítettek szélesíteni ezt a mesgyét. Közben az én „Sátoroskirály” című drámám négy éve feküdt elfogadva a pesti Nemzeti Színházban, amíg ez év szeptemberében végre színre került az egész sajtó koncentrikus támadásainak tüzeiben.

Nagyjában megismétlődött a Martinovics-eset, amire csak büszke vagyok. De akár-hogy prűszkölt is az itteni sikerekre betegesen féltékeny körüti sajtó, színművem feltétlenül új állomását jelentette a transilvániai drámairásnak. Ugyanilyen sors fogja érne Kós Károly „Budai Nagy Antal” című történelmi színművét is, amely a jövő hónapban kerül színre a pesti Vigszínházban. Ez azonban lényegtelen, ez a dráma ugyanugy reprezentálni fogja az igazi transilvániai színműírást, mint a „Martinovics” és a „Sátoroskirály”.

A Penelopé-szonettek

Az Aradi Közlöny számára

Jovitsky

Nem szabad nevetni. Nem is arról van szó, hogy nem szabad, de nem tudok, akárhogy szeretnék is. Sokszor próbáltam, ha másként nem, egyszerűen az arcizmain segítségével, vagy a fogaim villogtatásával. Nem sikerült. Efféle testi nevetésből grimasz lesz, torz vigyorgás, amilyen a primitívek képein a mártírok mosolya a máglya lángjában, vagy a keresztén. Viszont nem vagyok mártír sajnos, semmiéle nagy ügyért nem hozhattam eddig pirinyó áldozatot sem. Megkíséreltem a vakmerőséget, az önfeláldozást, kimondtam bátor és provokáló véleményeket, a cselekedeteimben sem voltam túlságosan óvatos, de senki sem állt értük bosszút. Talán nem voltam elég banális és otromba, hogy észrevegyenek, vagy féljenek tőlem. Régi gyanum, hogy a mártírokat közhelyek makacs hangoztatásáért égették meg, egyszerűen, mert nem vettek maguknak elegendő fáradságot, hogy stilettesen fogalmazzák meg az igazságukat. A mártírok általában rossz stíliszták, nincs érzékük az eredetiséghez. Azt mondják ki hangosan, amit a gyepesfejű kispolgár is tud és el is tudná mondani, csak nem meri.

En ellenben — bocsánat a szerenytelenségért — szeretem az originális kifejezési módot. Sőt, bevallom, sokszor az eredetiség kedvéért hajlandó vagyok áldozatot hozni az igazság rovására. Aki olvasta a 157. szonettet, amelyek bizonyos érdeklődést ébresztettek irányomban, talán azzal vádol meg, hogy túlzásokra ragadtattam magam az eredetiség kergetése közben. De szolgáljon mentségemül, hogy a 157. szonettek egyetlen tárgya van: a bánat. 157 féleképpen fejeztem ki, hogy miért és hogyan vagyok boldogtalan. 157 okot találtam arra, hogy szomorú legyek. Ovidius — ha jól emlékszem — az Ars amatoriában közel hatvan módját sorolja fel a szerelemnek — én a Penelope szonettekben 157 módiát a bánatnak.

Alapjában nem is emlékszem már, hogy kezdődött. Hiszágom nem volt derűsebb, mint a legtöbb emberé, aki szenvedett a szülők abszolutizmusától, a tanárok felületes egóidaluságától, a rokonok hiteltelenségétől, a felnőttek szadizmusától és a pubertás látomásaitól. Alapjában ép kedéllyel szabadultam e törvényszerű konspiráció karmai közül. Mikor először toppantam a saját talpamra, vidáman rugtam be egy kávéház forgóajtóját és délután két órától éjjelig étlen-szomjan billárdoztam egy egyéves önkéntessel. Lányokat szólongattam meg az uccán, operettszínházakba jártam, szerettem a pikáns vicceket és Budán becsiptem a könnyű hirtől. A penzióban a legbárdolatlanabb tréfiákkal szórakoztam, kefért, lavórt rejtettem a kései hazajárók lepedője alá, nőruhában kísértettem meg az elvonult csöndes fiatalembert, akiről tudtam, hogy hajlani nem természetesek. A tréfa terén elmentem a kezdetiességig, az öregeket megkörnyékeztem, hogy csúfot fizessenek belőlük, csunya nővel úgy bántam, mint a démonokkal, hogy egy jól kiválasztott pillanatban, amikor már-már elhitték varázsukat, megszegyenissem őket önmaguk előtt. Csupa vidámság, gonosz és har-

sány derű volt minden szavam, hogy a társaságom akkor is nevetett, ha közönyös mondanivalóra nyitottam a szájamat.

És mégis, amikor leirtam az első Penelope szonettet — a vers szomorúságot zengett, lemondást, elérhetlenséget, szerzetesi magányt, halálra szülődő fiataliságot, — erről különben nem kell részletesen beszélnem, mert hiszen a Penelope szonetteket mindenki ismeri.

*

A tizenkettedik Penelopé szonetról egy nagy napilap essayistája cikket írt, amelyben megmagyarázta, hogy ez a csöndes, zárt vers azért emelkedik ki a költemények lapályából, mert szubjektív hangja és első személyes előadó-modora ellenére is a mai embernek, igen, a tulinomult, pusztulásra érett, a civilizáltságából kiábrándult embernek benső és külső meg hasonlottságát zengeti. „Ez a vers — írta a kritikus — sok tekintetben többet mond el rólunk, mint egy vaskos regény. Egy pusztuló kor fejfájára készül ez az epithaphium.”

Ekkor kezdődött. Rövidesen észrevettem, hogy az emberek furcsa megilletődöttséggel néznek rám. Ismerőseim, akik a legjobb hangulatban közeledtek az uccán, kacintottak a nőkre és megnézték a nyakkendőjüket a kirakatablakban, hirtelen ráncbaszedték az arcukat, ha megláttak és olyan kifejezéssel, amilyennel kondoleálni szoktak, ezt mondták:

— Hogy van? olvastam, nagyon szép volt. Csak

Sóhajok hidja

Írta:

Remény Lány

A mi életünk sóhajoknak hidja,
Mely átível a sötét lagúnán, —
S majd lönek egykor boldog gondolatok:
Szerelmes párok — sok százév után

S a hid alatt megállnak. Ó be mások.
Be mások lesznek ők, mint Te meg én,
S majd nézik egymás új arculatját
Velence ősi, komor tükörén,

A mi életünk sóhajoknak hidja,
De elszánt léptünk alatt kong a hid,
Lenn ásitnak az ólomkamarák
És rajtuk senki, semmi sem segít.

Akkor majd nász dal zeng a hid alatt,
S egy erős kéz szorít egy kis kezét, —
Mi akkor már történelem leszünk:
Fekete kő s fehér emlékezet.

nagyon szomorú.

Egy nő, aki éjszakákat táncolt végig a bárókban, vidám, léha életmódjáról volt híres, meghívott teára. A szalonban csak a zöldsellymes állólámpa égett, az asztalon Musset hevert lilában. Az asszonyon egyszerű fekete selyemruha volt, de vékony dekoltázzsal. Ezt az asszonyt régóta kívántam és azzal az elhatározással mentem fel a lépcsőn, hogy szemtelen és frívól leszek. Ha kell, erőszakos. De az asszony eléim jött a szalonajtóig, két vékony meztelen kezét nyújtotta, komoly volt, a szeme baljóslatu és megilletődött, majdnem könnyes. Leülített a fotelbe, halkán beszélt a boldogtalanságáról, amely megmagyarázhatatlanul mélyen és konokul lobog a látszatok alatt. Ó, igen, keresi a lármát, de néha a legvadabb rumba közben sikoitást, segélykiáltást hall és csodálkozik, hogy mások nem hallják, hogy a terem nem dermed meg a rémülettől és a lelkiuradalástól.

— Ó, — sóhajtottam — bizony szomorú hallani magunkban a vész-szlénát, mint a süllyedő hajó utasa, aki tudja, hogy elveszett, mert a segélykiáltás elvész a végtelenben és...

És más efféleket makogtam meglehetősen folyékonyan, kevés figyelemmel, mert ezt az asszonyt már régen kívántam. Azt hittem, tudta és azért hívott meg egyedül... Mert előre megmondtá, hogy ketten leszünk... mindenkit elküld... a férje nyolcig van az irodába... a szobalány kimenős... és majd...

A végén a szemét törölgette apró zsebkendőjével, én halkán vigasztaltam, sóhajtottam... Azután elbucszunk, hosszan szorongattuk egymás kezét.

*

A szabó szövetségintákat hozott. Az egyik nagyon tetszett. Világosszürke kék csikokkal — ez most a divat. A divatlapban megmutatta a lordot, akin készen feszül a ruha — hátérben a golfpálya, a távolban tő, yachtokkal, régóta szeretnék ilyen ruhát... a golfpályán előkelősködni, raccsolni és a yachton a vitorlát igazítani felgyürt ingujjal, hogy az ugráló izmain kék erei kidagadjanak...

— Ez nem éppen rossz, — mondtam a szabónak — De nem szeretem a világos szövetet. Valami sötétebbet. És ez a tulmodern szabás sem szimpatikus!

Fekete ruhát csináltattam, dupiasoros mellénnyel, hogy az ingemből alig lássék ki valami. Lazán kötött, fekete nyakkendő hervadozott a mellény fölött. Így mentem ki a tavaszba, ahol minden második férfi szürke ruhát hordott... És mindenki helyeslően, megértően nézett végig rajtam, mintha ezt mondta volna: Nagyon természetes, te csak hordozd vállaidon a kor szomorúságát, mi majd addig golyozunk, jachtozunk, kirándulunk a nővel a kis kocsmába és így tovább. Ha te is velünk jössz, ki marad otthon? Ki vigyáz a kor szomorúságára?

Néha azért én is velük mentem. Hyenkor keserül fölénnyel, a mindenem tullevő ember filozófikus mélabújjával szemléltet a jelenségeket. Ahogy táncoltak, hiszen én is tudnék, az egész ritmusérzék dolga és a feiszabadság, hogy az ember ne féljen attól, hogy groteszkül hat. Egy lépés előre, balra egy csusszanás... Fel kellene kérni azt a magas szőke kóristalányt akit csak úgy magukkal hoztak, senkisé megörök vele... Szegény, bánatában folyton iszik... Lopva rápillantok, nem viszonozza... ő már tud mindent... biztosan megmondták neki, hogy velük nem lehet kezdeni. Ez a szomorú költő, ezt nem érdekli illeszmi, ezt nem érdekli más, csak szomorúsága, a nagy dolgok: emberiség, kozmosz, élet, halál, nirvána...

Néha fellázdattam: mégis csak szemtelenség, hogy nekem folyton az öklömre kell hajtanom a fejem és belebámulni a nirvánába. Holtt milyen üditően hat a black-bottom táncosnő mozgó csipeje és... sokszor egész jókat tudnék közbevágni, amikor a társaság malackodik. És sokszor csak azért vagyok szomorú, mert a villamoson sokáig kellett vártanom, vagy mert nincs pénzem... Az emberek azonban ilyenkor is azt

MAIROVITZ FATELEP

Arad, Calea Radnei No. 55.

Telefon: 400.

várik tőlem, az Istennel, vagy az emberrel való megasonlottság sugározzék rólam...

A multkor egy körüti vendéglőben ebédeltem. Végre, végre ehettem egy kis bablevest csülökkel, főtt marhahúst és krumpligombócot mákkal... Ha társaságban étkezem, mindig külföldi halakat kell ennem, holott utálok a halat, legfeljebb a paprikás halat szeretem sok hagymával. Ebben a körüti vendéglőben a szomszéd asztalnál két pompes funébrés ember duhajkodott.

Nekik szabad?

És még valami. Minden évben kapok egy hónapi szabadságot. Félévvel előbb terveztem magamban, hova menjek, talán Párisba, vagy csak egyszerűen Sióiókra... Napozni, flörtölni, yacitozni, esetleg golfozni... De már hónapokkal előbb mindenki megkérdi:

- Az idén is Firenzébe megy?
- Hogyne.
- Csakugyan. Ez való magának.

Holott én utálok Firenzét, ahova hatodik éve számuz a közvélemény. Olyan szomorú... igen. A Mária Santa Nouveña... Pitti... Fioselóból lenézni nagyon jó... De rossz a koszt, a hotel kényelmetlen és mérgdrága és folyton esik... Miért kell nekem minden évben Firenzében nyaralnom?... Ki parancsol nekem?

Azért minden évben odautazom és elküldöm a képeslapokat az ismerőseimnek is, abban a reményben, hogy valamelyik újság megírja: „A Penelope-szonették költője ismét Firenzében van. A vörös lilium városában, amelyet minden évben felkeres, amely egyéniségéhez szinte hozzá tartozik.”

De mikor legutóbb hazafelé utaztam Firenzéből, a kupéban egy francia ur vicceket mesélt egy hölgynek. Volt köztük egy, talán a legjobb vicc, most is tudom... és nem mondhattam el senkinek... Nem lehet előhozakodni vele, pedig sokszor szinte fojtogat... Mikor a társaságban bárgyu vicceket mesélnek, egyszapsra az enyém lenne a diadal. De nem... nem lehet, nem szabad!... Nekem hallgatnom kell, el kell ásnom melyen a viccet, mint a titkot, amit egyszer éjjel a fülembe sugott az álarcos ember... igen... Firenzében... hogy merre laknak a lányok... no, nem a legdrágábbak, a közepesárúak...

*

A legszomorubb: tisztán emlékszem, hogy mikor a francia a kupéban elmondta a viccet, nem tudtam nevetni. Ostobaság, hiszen nem volt a közelben senki, aki feljeleníthetett volna a közvéleménynél. És mégsem. Nem mertem. Nem mertem sajátmagam előtt.

És otthon, ha kétszemközt vagyok magammal, akkor sem sikerül. Mikor lefekszem az ágyba, meggyujtom az éjjeliszekrény villanyát és kezembe veszem a könyvet; nyöszörgök, grimaszokat vágok, fáj minden és minden... Nem merem megkockáztatni, hogy kiröhögjem magam. Becstelennek, hazugnak érzem magam önmagam előtt; mi az, hát a Penelope-szonettek hazug, csaló mesterkedések? Mi az? Hát nekem nem fáj semmi, amiért panaszkodom?

Néha, egy pillanatban rájövök, hogy nem is fáj más, csak az, hogy nem csinálthatok szürke ruhát kék csikkal és nem bolondozhatok, nem táncolhatok, holott érzem a lábamban, csak egyszer kellene nekivágnom és menne, mint a karikacsapás... Ilyenkor felülök az ágyamban és rázom magamat, mint az apa a makacs gyereket, aki verés közben nem akar sírni.

Az utóbbi időben egyenesen üldözési mániám támadt: félek, rájönnek, hogy vidám kamasz vagyok, hogy irigylem a mókás, kedélyes fiukat, akik szombat este a bárban háborognak, tizen ülnek egy autóba, ha nemzetközi meccs van az Üllői-úton és feljegyzik a noteszbe a vicceket.

S mert félek a leleplezéstől, szomorubb és elnépültebb vagyok, mint valaha.

*

De tegnapelőtt felszálltam a villamosra és nyomban elmerültem egy könyvbe... Valami orosz írta... Szibéria, forradalom... reménytelen hőmezők és steppek... igen, végtelen steppek... ezek nem maradhatnak ki egy orosz könyvből, amelyben Oroszország haldoklik. Miközben bánatosan olvastam, hirtelen enyhe csiklandozást éreztem a nyakszirtemen. Eleinte türem, egészen kellemes volt, de amikor hirtelen a fü-

lemben éreztem a bizsergést. hátrafordultam. Nagy, kövér, öregedő hölgy ült hátal felém, régimódi kalapján egész fácán libgett. A tollak a kocsí minden mozanására megremegtek és a nyakamat birizgálták. Megfordultam és most már szándékosan úgy helyezkedtem el, hogy a csiklandozás a nyakam legérzékenyebb pontjait érje. Egész kellemes volt... mulatságos... a könyvben karddal csinálnak utat a szánnak a kozákok... hihhi... egész jó érzés, ha az embernek így csiklandozzák a nyakát. De ami sok, az sok... nem lehet állandóan kibizni. Elkaptam a nyakamat és megint odatartottam... Egész mulatságos érzés, a

fene egye meg, hahaha... Juj de furcsa, a gerincén szalad végig az embernek...

Hirtelen rám köszönt egy ismerősöm.

— Mi az? Mért olyan derűs? — kérdezte, de én úgy vettem észre, hogy gyanakvás és felelősségrevonás van a tekintetében.

— Az élet pokoli tréfáin mulatok, uram, — mondtam fájdalmasan mosolyogva és kibámultam az uccára, mert nem mertem a szemébe nézni.

Leszálltam a villamosról, puha kézfogással elbuztam tőle és lehajtott fejjel, hátraíont kezekkel eltüntettem a Fásor alkonyi árnyában.

Az Aradi Közlöny számára írta:

Kétélű

védelem

Amikor a napilapok hasábjain az új sajtótörvény tervezetének rendelkezései között azt olvastam, hogy a javaslat szerint az újságírók majd a közhivatalnokokat megillető védelemben részesülnek, egy kétértizedes kedves politikai átélésem elevenedett meg előttem.

1914. június elején Balogh Jenő igazságügyminiszter javaslatot terjesztett a magyar képviselőház elé, a hatóságok büntetőjogi védelméről. Arra kért, vállaljam ennek a javaslatnak képviselőházi előadását, amire késznek nyilatkoztam. A törvényjavaslat néhány nap múlva az igazságügyi bizottság elé került, amelyben természetesen alaposan megvitatták a képviselők, akiknek nagyrésze ügyvéd volt. A javaslat 2-ik szakasza súlyos büntetést helyezett kilátásba azoknak, akik a hatóságok gyakorló személyt, vagy a hatóság tagját hivatásból folyó eljárás alatt, vagy pedig bosszúból hivatásának gyakorlása miatt tetteleg bántalmazzák.

Az ügyvéd-képviselők valahogy megtudták, hogy az igazságügyminiszter első tervezetében ugyanilyen védelemben részesültek az ügyvédek is hivatásuk teljesítése közben. Így nagyon meglepte őket, hogy a benyújtott javaslat erről nem szólt.

Természetesen az igazságügyi bizottság ülésén, még kormánypárti ügyvéd képviselők is kifogásolták e szakasz kimaradását. Én mint

előadó is érthetetlennek találtam, miért nem maradt meg az eredeti szöveg. Amikor már a harmadik vagy negyedik felszólaló is ilyeszerű rendelkezés felvételét kívánta, Balogh Jenő igazságügyminiszter elhagyta a termet. Néhány perc múlva teremszolga jött be és arra kért, jöjjenek a folyosóra, mert az igazságügyminiszter kéret.

Odakünn a miniszter közölte velem, hogy a képviselők eme kívánságának semmi körülmények között eleget nem tehet, ha a bizottság, illetőleg a képviselőház ilyent elfogad, kénytelen tárcájáról lemondani.

Sehogy sem értettem meg, mi lehet oka ilyen határozott fellépésének. Mikor azután kérlelni kezdtem és hangsúlyoztam, a magam felfogása szerint is igazuk van a felszólalóknak, akkor elmondotta, hogy hiszen ő ezt jól tudja; ám még sem engedhet, mert amikor a törvényjavaslat előzetes szentesítésénél az uralkodó elolvasta az ügyvédekre vonatkozó rendelkezést, azt mondotta: „nem, ezt nem engedem! Az ügyvédek maguk is meg tudják magukat védeni, ha szabadon védekezhetnek.”

Azt hiszem, ha a benyújtott új sajtótörvény nem állitana föl annyi lehetőséget, amelylyel az újságírók szabad érvényesülése gátolhatik, akkor igazán felesleges volna a hatósági személyek részére kijáró védelmet nekik biztosítani: ők is megvédehetnék magukat.

Hócipőket és cipőket

legjobban vásárol

APPONYI

Testvéreknél

ARAD, Városházával szemben — Külön férfidivat osztály
Nagy választék estélyi cipőkben.

HÖNIG FRIGYES

harangöntőde,

Alapított: 1840.

ARAD,
Str. Gh. Baritiu 10—12

vas és fémöntőde

Telefon: 376.

Tudomány

Igazság

A borzalmak muzeumában, ahol Minovici professzor

megcáfolta Lombroso elméletét

Az ország hírhedt banditáinak koponyáit sorában Oprea, a rettegett aradmegyei bandita egy szám csupán — Bleriot eltört propellerje, szörnyszülöttek spirítuszban és vérfoltos próbababák a bucarestii bűnügyi muzeumban

— Az Aradi Közlöny Bucarestibe küldött munkatársától —

A Dambovița partján előke'ő tónusu épület áll, amelynek falai között egy országosnevű tudós vezetésével komoly és beható munka folyik. A bűnügyi tudósításokban erről az intézetről rendszerint néhány semmitmondó sor jelenik meg, ha mérgezésről, vagy valamilyen tudományos problémával komplikált büntényről van szó, ennyit írnak meg a lapok: *Az aktákat elküldöttük a bucarestii Minovici-intézetnek véleményezés céljából.* Mennyi bűnügyet oldottak meg ezekben a csendes laboratóriumokban, ahol Minovici professzor vezetésével orvosok és vegyészek egész hadserege dolgozik. A laboratóriumok mellett az egyik emeleti tágas teremben helyezték el az ország egyetlen nagy bűnügyi muzeumát, ahol üvegszekrényekben őrzik mindazokat a bizonyítékokat, amelyeket a Bűn az országban esztendőik során át produkált.

Keskeny vaslépcső vezet fel az emeletre, a bűnügyi muzeumhoz, amelynek ajtaja felett, kétoldalt aranybetűkkel áll az intézet két fejszava: *Tudomány. Igazság.* A tudomány nem ismer személyeket és nem ismer szenvedélyeket, csak problémákat, amelyeknek megoldása nyomán igazság születik. Minovici professzor éppen vizsgáztat és az egyik asszisztens kalauzol. Amikor az ember a muzeum aiját kinyitja, önkéntelenül visszaretten: *fehér koponyák vigyorognak üvegszekrényen át a belépőre.* A terem közepét hosszú, nagy üvegszekrény foglalja el, a falak mellett is szekrények, koponyák, vér, fegyverek... a halál muzeumában vagyunk...

Hírhedt koponyák között

Az ajtóval szembenező koponyákon fekete betűs feliratok: „Banditul Terente”, „Banditul Cocos”, „Banditul Niculița”, „Banditul Tomescu”, „Banditul Balan”... mind rettegett nevek, amelyeknek viselői valaha egész országrészeket tartottak félelemben. Olyan emberek voltak, akik előtt egy élet nem számított többnek egy elégetett gyufaszálnál. Most ártalmatlanul merednek a nézőre a szekrény üvegfalain át. Hamarosan megállapítom, hogy *Niculițának, aki körülbelül egy tucat embert ölt meg, aranyfogai vannak. Ott sárgállanak a fekete szájüregben*

Eszembejut, hogy néhány évvel ezelőtt *Aradmegye is szállított egy ilyen hírhedt koponyát a bűnügyi muzeum számára. Oprea Arsenie, a rettegett aradmegyei banditát, akit egy Radnán elkövetett kettős gyilkosság után löttek le az üldözők a község határában levő szőlőhegyen, aki hónapokon át tartotta félelemben a hegyaljai (Podgoria) birtokosokat. Scholsem látom azonban a felirást és kénytelen vagyok információért az asszisztenshez fordulni.*

— *Biztos ezek között lesz —* és rámutat egy sor koponyára, amelyen nincs felírás, csak egyszerű szám, — *névvel csak az országoshírti banditák koponyáit jelöltük meg, a többi, kisebbjelentőségű ember számot kapott.*

Oprea Arsenie, a fiatal agrár bandita nem volt országos nevezetesség. *Koponyája a „45-ös szám” szerény jelzésével fekszik az egyik szekrény oldalában.* Olyan furcsán hat ez a koponya... pár évvel ezelőtt még látam viselőjét az aradi törvényszék egyik termében, ahol bűnügyét tárgyalták, azután már csak holtan láttam Radnán, egy szőlőtő mellett, arccal a földre borulva. Most szinte meg sem lehet különböztetni a többitől. Terentetől, Cocostól, vagy valamilyik másiktól...

De nemcsak bandita-koponyák találhatók. *Híres gyilkosságok és öngyilkosságok áldozatai... csipkézett szélű lyuk je'zi azt a helyet, ahol egy gyilkos golyó behatolt...*

Az egyik oldalszekrényben két próbababa. Szabályszerűen feöltöztetve, az egyiket kék, a másikon drapp ruhában. Mindkettő kissé ódivatu, látszik, két évtizeddel ezelőtt azonban dendis öltözet volt. A próbababán ing, magas, kemény szimplagallér... *de minden vérfoltos... a ruha, az ing, a gallér... és fent, a szivarzsebben diszszebkendő helyett egy ósdi pisztoly agya kacérkodik a szemlélővel,* vajjon milyen tragédiát takar ez a borzalmas kép... Csak annyit tudok meg, hogy *egy véres szerelmi dráma szereplője...*

Egy másik szekrényben fegyverek, puskák, bajonetek, konyhakések, török... mind egyik mellett szám. Híres büntényeket követek el ezekkel a fegyverekkel, amelyeket az ügyészségi bűnjelkamarákból egyenesen ide szállítottak. A késeken és törökön még rozsdásbarna foltok láthatók, a rájuk ömlött vér nyomai... Más szekrényekben szörnyszülöttek néznek felénk a spirítusszal telt üvegből, apró emberpalánták, rettenetes arccal, hat-hét

ujjal a kézen, vagy lábon... a tudomány megvédte őket az enyészettől... Az egyik oldalon egy fényezett fadarab. *Felirat tudatja, hogy ez Bleriot egyik lezuhant repülőgépből származik, amikor 1909 október 14-ikén bemutatta találmányát a bucarestii közönségnek és a gép lezuhant és darabokra tört.*

Mindenütt, amerre csak nézünk, egy szó dominál: a Halál...

Az asszisztenssel beszélgetünk.

— Minovici professzor kísérletei, amelyeken ezeken a koponyákon folytatott, egy tényt szögeztek le kétségteljesen: a Lombroso elmélet csődjét. A gonosztevők koponyái semmiben sem különböznek a becsületes emberekétől. Vannak itt olyan banditakoponyák, amelyeknek viselői vérszomjas vadállatokként öltek, csak az ölésért... és koponyájuk mégis a legnormálisabb alkatu. Megcáfolhatatlan kísérletek igazolják be, hogy a nagy olasz tudós tévedett... a híres elmélet nem egyéb legendánál...

Új szendelő készül

Megtudom még, hogy Minovici professzor, az intézet vezetője, aki már több, a bűnügyi tudományban nélkülözhetetlen művet írt, *újabb munkán dolgozik, amely néhány meglepetést keltő kísérletet hoz nyilvánosságra.*

Minden faggatás azonban hiábavaló, mert a *könyv megjelenése előtt szigorúan titkolják ezeket a kísérleteket.*

Távozás előtt még betekintek az egyik laboratóriumba, ahol fehérköpenyes vegyész dolgozik a lombikok mellett. Folyton folyik a munka, mert naponként érkeznek a küldemények az egyes törvényszékektől és ügyészségektől, vegyvizsgálati véleményeket kérve. *Emberi sorsok függnek ezektől a lombikoktól,* mert a Minovici-intézet véleménye — fe mentést, vagy börtönt jelent.

MAROSI RUDOLF

FISCHER F. Bulev. Regina Maria No. 19.

ZSÁK
ZSINEG
KÖTÉLÁRU
PONYVA
BRASSÓVI LÓTAKARÓK

KÁRPITOS-ÁRUK
MATRACZ-GRÁDLI
LÓSZÓR
TÖMLÖK
KENDER

„MAJESTIC”
Samuel Motzen, Oradea

Finombőrgyár
Különlegességek

Chevreaux

Velourcalf

Huntingcalf

Ovvelour és

Newbookcalf

Fenti bőrgyárt-
mányok Aradon

HAVAS

bőrkereskedésében, Strada
Bralianu 11. vásárolhatók.

Komoly önvallomás egy vidám komédiásról

Irta: **CHARLIE CHAPLIN**

(Copyright by ARADI KÖZLÖNY and World-Press Service.)

Bármilyen paradoxonnak hangozzék is, a komédiás mozdulatai sokszor a végső kétségbeesést próbálják palástolni és a meghasadó szívből száll a harsány kacaj a közönség felé.

Közismert tény, hogy a magánéletben éppen a bohócok és a komédiások a legszomorubb emberek. Vegyük Arlequint, Grockot vagy Grimaldit például és láthatjuk, hogy ezek egytől-egyig csak a Bajazzo témájának emberi megtestesítői.

Ezt a patetikus igazságot egyszer egy filmemben logikusan végigvezettem, amelyben én, mint bohóc halálosan szerelmes voltam egy asszonyba, aki eltűrte ugyan az odaadásomat, de végül is egy másik emberrel megszökött. Ez a másik ember rosszul bánt vele és idegenben beteg, illér nélkül elhagyta. Az asszony értem küldött és én valóságosan repültem betegágyához. Mindent megtettem, hogy megmentsem az életnek, de szerelmem a karjaim között halt meg és utolsó szava — annak a másik embernek a neve volt.

Ez az én feljegyzésem nemcsak a tradicionális bohócokról, hanem az átlagemberről is... és saját magamról is.

Az a nevelés jelleme, amelyben a filmek vásznán megjelennek, tulajdonképpen méltóságjelzőre törekszik és megpróbál bátran szembeszállni a világgal, de hiába, az élet mindenütt maga alá teper és én, miután hiába próbálnék szembeállni vele, megdözsölök az orromat, vállat vonok, hirtelen sarkon fordulok és elkapaszkodom, mint a meddő és kilátástalan harc élő megtestesülése.

„Az uccák lovagja”-nak ez a karikatúrája állandó bünbákja a körülményeknek. Mindenáron gentleman akar lenni, de csak nevelésessé teszi magát vele, bátor és gyönyörű dolgokat akar végbeinni, de minden rosszul sül el s dicséret helyett csak rugásokat kap embertársaitól. Özvegyeket és árvákat ment meg, de azután szomorúan látja, hogy azok sem nem özvegyek, sem nem árvák. A legnagyobb dolgokra vállalkozik s mire célhoz ér, látja, hogy tulajdonképpen semmit sem érték fáradozásai. Légvárakat épít, de ezek rombadőlnek és a téglák az ő fejére hullanak. Gyémántokat vesz fel az ucca sarából és kiderült róluk, hogy értéktelen üvegdarabok.

A világ durvaságaira ügyetlen tréfákkal és különös gesztusokkal próbál válaszolni. Sokszor Don Quijote, sokszor hencgő Pistol, legtöbbször azonban szomorú, fáradt Pierot. Mindig hajléktalan, nincsen senkije és semmije, de azért néha az orra előtt becsukódott ajtó látására az utolsó pillanatban mégis közbejött a lábát, csupán azért, hogy rácsapják a nehéz ajtót és sántityva somfordáljon el újabb veresége színhelyéről.

Erről jut eszembe első színpadi fellépésem fájdalmas története.

Tulajdonképpen más dolgom sem lett volna, mint keresztülsétálni a színen, egy manchesteri színházban. Egy kicsit elkétesem a jelenésemről és idegességemben nekimentem az egyik diszietnek. Nehogy végigterüljek a színen, nagynehezen lábujjhegyen kiegyensúlyoztam magamat, de a neveléses erőlködésem és rémuljt arckifejezésem persze nem kerülte el a közönség figyelmét, amely harsogó derültséggel fogadott. Amikor jelenésem végén kiementem a színről, az igazgató boldogan hátbavágott és kijelentette:

— Nahát ezt igazán ki gondolta! Ismételve meg minden este!

Meg is tettem és mindig hangos derültség fogadtá megjelenésemet, mert a közönség azt hitte, hogy ez is hozzátartozik a darabhoz. Hiába, az egész élet tele van ilyen apró meglepetésekkel és a legjelentékesebb dolgokon mulik az ember sikere, vagy bukása.

Newyorkban például partneremmel az egyik music hallba kaptunk szerződést és ketten hosszú heteken át tartó munka árán egy egyszerű jelenetet írtunk, amelynek az volt a címe: „Egy éjszaka egy angol titkos társaságban.” Azt hittük, hogy

még soha ilyen mulatságos jelenetünk nem volt és ime, mindjárt az első estén rettenetesen megbuktunk vele. A közönség kifütyült minket és kénytelenek voltunk visszatérni régi, jól bevált jelenetünkhöz, amelyet odáig is játszottunk.

Sajnos, ez sem bizonyult aranybányának és a következő két évben szereplőtársammal együtt a legnagyobb nyomorban éltünk. Egy parányi kis padlásszobát béreltünk és miután arra persze nem volt pénzünk, hogy vendéglőben érkezzünk, odahaza süttöttünk magunknak éteit, ha ugyan volt miből ebédelni. Miután a szobában nem volt tűzhely, a gázlámpa fölött süttöttük a húst, még pedig úgy, hogy barátom egy széket állított az asz-

CHARLIE CHAPLIN

talra és annak a tetején süttötte a szeletet, én pedig az ajtóhoz ültem és mandolint pengetve énekeltem tele torokkal, hogy a háziasszonyunk meg ne hallja a sült hússisírgését, miután a gázlámpa — mint azt beköltözésünkön nyomatékosan hangsúlyozta — „szigorúan csak világítási célokra szolgál.”

Még most évekkel azután, hogy ezek a nyomorúságos idők elmúltak, nem tudok szabadulni attól a félelemtől, hogy egy szép napon megint olyan nyomorba jutok. Ilyenkor kirohanok a studióból és órákon keresztül a szobámba zárkozva egyedül ülök vagy pedig egész napos utra indulok a hegyek közé Rettenetesen szoktam ilyenkor szenvedni. Az egész világot felejtve pápaszemen keresztül látom és kételyek mardossák szívemet, amelyekre nem tudok válaszolni. És ami a legszomorubb, ettől a könnytelen borzalmas szenvedéstől sehogyan sem tudok szabadulni. Meg kell várnom, míg magától elmúlik.

De azért még sem cserélnék senkivel és még legnagyobb szenvedéseim idején sem cserélnék azokkal a barátaimmal, akik könnyebben fogják fel az életet, mert az a pesszimizmus, amellyel a világot nézem, az én pesszimizmusom és keresztül kell mennem az ilyen szomorú időkön is, bármit is hozzon a számomra.

Megvallom, irtózom attól is, hogy meg fogok

öregedni. Lázadozom az ellen a gondolat ellen, hogy egy szép napon én sem leszek fiatalabbé és nem merek a tükörbe nézni, nehogy öszülő hajamat kelljen látnom.

Azt hiszem, tulságosan szubjektíven fogom fel az életet és nagyon is rajongó vagyok annak ellenére, hogy olyan személytelen dolgok, mint például a politika, közgazdaság vagy a vallás hallatlanul tud érdekelni. Nincsen olyan új tudományág, amely ne keltené fel nyomban figyelmemet és magamban rengeteget töprengök a dolgok „miértje” és „mikénte” fölött. Mindenre vonatkozólag megvan a magam teóriája és ezt igyekszem összhangzásba hozni a tényekkel.

Amennyire tudom, a bohócoknak és clownoknak általában nagy hajlamuk van a filozofálgatásokra.

Emlékszem, nyolc éves koromban egy cirkusz tagja voltam, amikor valami táncszámot kellett előadnom és az ideálmom az egyik bohóc volt, akit a színlap Nyulacsának hívtak. A színpadon hallatlanul mulatságos volt ez a bohóc, de amikor kijött az arénából, egyszerre buskomorra vált az arca. Imádtam ezt az embert és az ő példája inspirált arra, hogy komédiás legyek. Tulajdonképpen drámai hős szerettem volna először lenni, de Nyulacska megtanított arra, hogy a nagy bohócok szívük mélyén tulajdonképpen a legtragikusabb hősök.

Még ha happy enddel is végződnek filmjeim, igyekszem a boldog befejezésben bebizonyítani, hogy a siker igazán nem a hős érdeme volt, hanem csak egyszerűen rámosolygott a szerencse. A közönségnek nem kell magát boldogtalanabbnak és szerencsétlenebbnek éreznie, mint a film főszereplőjének, mert hiszen a film hősét is egészen megzavarja tulajdon szerencséje. Azt akarom, hogy a közönség azt érezze, hogy ha a szerencse istenszónya kirepülhet az ablakon, a film hőse megint csak rászorul a szimpátiánkra. Azt akarom éreztetni a közönséggel, hogy a bohóc nevetésében mindig megtalálhatjuk a könnyeket.

Azt hiszem, fatalista világfelfogásom oka az a nyomorúságos szomorú élet, amelyet fiatal koromban London egyik nyomortanyáján leéltem. Folyton csak éheztem és rettegtem attól, hogy mit hoz a holnap és ezeknek az éveknek az emlékét mai napig sem tudtam kiverni az emlékezetemből. Sem a hírnév, sem a gazdagság nem tud megszabadítani attól a félelemtől, hogy visszaérnek a szegénység, az ütések és rugások, a durva szavak és goromba tekintetek napjai és még mindig attól rettegek, hogy a kegyetlen végzet már les rám az uccasarkon, hogy megint elbánnon velem.

Hindu isten szeretnék lenni

Irta: SZENTIMREI JENŐ.

Valami szörnyen torz, idomtalan
Indiai isten szeretnék lenni,
Ültek mereven, nem tudván magam,
S az életből bennem ne éljen semmi.

Bámulja egyetlen zajrszemem
A csót, holdat, tengert és világot,
Melyen nincs nyernem s nincs mit vesztenem,
Mert nékem egy, ha sujtok, avagy áldok.

Mögöttem donghatnak csaló papok,
Elöttem a nyái mind omolhat térdre:
Én, én az élő Isten, Kö vagyok,
Ideállítva egy-két ezredévre.

Ha lábaimra könny hull, lepereg,
Megdermed a homlokomra szállt átok:
Istenné edzettek az ezredék,
Nem nézek semmit már, csak mindent látok.

FRANCO-ROMANA

Általános Biztosító R. T. aligazgatóság

ARAD, BUL. REGINA MARIA 10.
TELEFON 931.

Elfogad biztosításokat az összes ágazatokban legolcsóbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.

ALESDI **CHAMOTTE** lerakat: **VALKO** ARAD,
Strada I. Chendi No. 1. Telefon: 383

A

G I F

**SZALMIÁK ÉS SAVMENTES
ELEMET**

**MÁR MINDENKI HASZNÁLJA
REGENERÁLÓ KÉPESSÉGE ÉS TARTÓSSÁGA
ÓRIÁSI.**

VIGYÁZAT UTÁNOZZÁK! GALVANI S.A.

TRANSYVÁNIAI MAGYAR ASSZONYOK

*Az Anonim Művelő Társaság által
Bethlen Mária*

Kisebbségi életünk első döbbenetében, mikor összeomlott körülöttünk minden évszázados hagyomány, mit már csak a megszokás is örökéletűnek ígért, mikor nem láttunk kiutat a tomok közül és néma fájdalommal vártuk, hogy majd jön egy csoda és visszaállítja a régi rendet, nem gondoltunk a szervezkedésre. Apatikusan hagytuk magunk felett elsiklani az első éveket, nem ismertük fel azt a világos és kényesítő tényt, hogy magunknak kell sorsunk intézését kezünkbe vennünk, mert aki magán nem tud, vagy nem akar segíteni, nem várhatja, de nem is érdemli meg, hogy megsegítse az isten.

Ahogy multak az évek, mind jobban realizáltuk a szervezkedés szükséges voltát. Politikával kevesen foglalkozhatnak közülünk. A politikához egyéni rátermettség kell és nagy tudás, ezek felett nem rendelkezik mindenki, de meg idő is kell hozzá és pénz. Időnk az még lenne fölös mennyiség, kivált azoknak közülünk, kik állásnélküliek, de pénz bizony gyéren csörög a kisebbségi zsebekben, az pedig tudott dolog, hogy sikeres politikát és eredményes háborút pénz nélkül folytatni nem lehet. Nem való tehát a politika nekünk, de lassan-lassan tisztába jöttünk vele, hogy kulturális és szociális téren a kötelességteljesítésnek akkora perspektívája nyílt meg előttünk, hogy alaposan össze kell fognunk, ha ezt a hatalmas munkát csak részben is meg akarjuk oldani. Hozzáfog-

tunk tehát a szervezkedéshez kulturális egyesületeink útján.

Felekezeteink köré tömörítették minket, részint azért, hogy hitéletünk kimélyítésével alkalmasabbakká legyünk megpróbáltatásunk türelmes hordozására, részint pedig azért, hogy kötelességszerűen tanuljunk gondoskodni azok ról a mieinkről, kiknek akár erkölcsi, akár anyagi segítségre van szükségük.

Ilyen felekezeti szervezet a Transylvániai Egyházkerületi Református Nőszövetség, mely rövid hároméves fennállása óta máris nagy eredményekre tekinthet vissza. A januárban megtartott elnöki tanácskozások során jelentést tettek az egyházmegyei elnökök a gondjukra bízott községi szövetségek tevékenységéről. Ezek a jelentések szemléltető keresztmetszetét nyújtották egész kisebbségi életünknek. Meghallottuk, mennyire fokozódott a templombajlás, mennyivel jobban kultiválják a vallásos éneklést, hány harangot vettek, — Aranyos-Gerenden például egy-egy kiló vagy félkiló súly arányában járultak hozzá a hivek az új haranghoz, persze gabonával fizetve — hány omladozó falu templomot javítottak, orgonát ujtottak. Több helyen iskolát építettek, mert a hatóságok nem találták alkalmasnak a felekezeti iskola épületét. Más helyen kulturházat létesítettek, hogy legyen hol összegyűlni a fau magyarságának.

Külföldön, hol a lelkészek megkülönböztetett és jól javadalmazott társadalmi állást

töltenek be, nem hinnék el soha, hogy Erdélyben (Ardeal) van olyan falu, hol a pap három gyereke közül csak kettőt tud taníttatni, mert a harmadikra már nem futja. Nem telik cselédre sem a szerény fizetésből: a paplak dombtetőjére épült százötven év előtt, a kut a völgyben van és a pap a feleségével minden csepp vizet maga visz fel a dombtetőre, embernek-állatnak. És nem zugalódik. Könnyű megmosolyogni a görgegyi asszonyokat, kik három nagy vasfazekat vásároltak, azokat disznóölés-kor házról házra bérbeadják, a befolyt bérből diákokat segíveznek, téli ruhát, fát vásárolnak. Könnyű azt mondani, hogy nemcsak Gyulaférvárt (Alba-Iulia) van vándorkosár, más országokban is kosarat visznek a szegény anya újszülött gyermekének, benne mindazt, mi a csecsemő gondozásához szükséges. De nehéz megcsinálni ezt olyan gazdasági helyzetben, amilyen a miénk, mikor minden pár cipő, minden datab kenyér áldozatot jelent és önmegtartózkodást. Szerénytelenség talán, ha erdélyi (ardeali) asszony állapítja meg rólunk, de meg kell mondanom, hogy hősök mind az erdélyi (ardeali) asszonyok, egyen-egyen.

Operett-korszak

Ira:

Mária

Az Élet-Sphinx mindég titokzatos volt.
A némasága mindég örjített,
vagy ihletett. Próféták, álom-látók,
költők belőle betűztek hitet.
E kincs csendből mit bányász korunk ki?
Fő műfajunk (amíg Sphinx mered)
az Operett!!

Emberk volnánk, jól van. Bűnbe botlunk,
A bűn ha bánjuk: borzalmas erő!
A Deprofundis letiprott rugója
az égig lendít s Istent-megnyerő!
Nagy bűnözökből már nagy szentek lettek,
Bűnből ma tréa-ló és vice-nyereg
lesz: Operett.

A bűnt, a botlást cukros vízbe mártja.
Kisül mondiuk egy házasságtörés:
a férj örjög — s egy nyakatekert táncot
jár a családdal, aztán kitör és
tíz borsos viccet mond el egy huzamban
és helyreáll a házasság-keret!
Csók. Operett.

Eltáncolni a bűnnek borzadalmát,
a problémákat elhülyíteni,
elkerülni anyaságból, szerelemből
vallásból, ami benne isteni,
míg nem marad más csak a csókos, éhes
állat: ily célt sugalmaz és szeret
az Operett.

Meisl & Adler

KALAP- és URIDIVAT-ÖZLETE

Alapítva 1906. Arad,
19 Bulv. Regina Maria 24

férfi fehérneműek

KALAPOK, GALLÉROK, NYAKKENDŐK,
HARISNYÁK, KESZTYÜK

FELTUNÓ OLCSÓ ÁRBAN KAPHATÓK.

Kárpitos munkák:

MODERN ÜLŐ- ÉS FEKVŐ-
BUTOROK ELSŐRENDŰ KI-
VITELBEN. — SZOLID POL-
GÁRI ÁRAK! 34

WOLF ANDRÁS

kárpitos Arad,

Strada Consistoriului 2. Szántay palota.

Az összes bel- és külföldi

illatszerek, kölnivizek és puderek

dus választékban legolcsóbb áron

drogeria „CITY” parfumeria

E. ZEINER

Minorita-palota.

Egy bölcső beszél

Az Aradi Közlöny számára írta:

Jarivóci Ego

Az éther hullámain hírek röpülnek. Nagy távolságokból képeken rajzolódnak elő személyek és események. Az emberi értelmet felülhaladó zürzavar a légben. Beszéd és betű, fény és láthatatlan sugár hullámzó áradatban öntik az ujságot. Ujjongva röpül korszakalkotó felfedezések híre. Lélegzetet állít el egymást tépő forradalom borzalma. Idegeket korbácsoló szenzációk kergetik egymást. Milliós városok kavargó forgatagában, óceánokat átívelő hajók bordázata között, faluk és eldugott tanya méla csendjében üzött vadként rohan a parányi emberi szív. Remeg az életért, a kenyérért, a szerelemért, a békéért, a szabadságért, az igazságért. Az én szívem ez, a te szived ez, minden jó ember szive. Megnyugvást és bizonyosságot szeretnél. Minden hirt ezért lesünk. A nagy bizonytalanságban mind jobban bizonyosodik az, amittől mindenki fél, hogy újabb borzalmas katasztrófa felé halad az ember. Végzeiserüen látjuk, hogy a béke fenntartására gyártott fegyverek háborút csinálnak és a kegyetlen erőszakkal fenntartott egyensúly éppen sulya alatt omlik össze. A béklyóba vert emberi szellem türelmetlenül rázza láncait. A hírek forogtatójában, küzdelmeink nyomászó lehangoltságában és az elnyomatás keserűségében nyissuk meg szemünket és szívünket a karácsonyi történet beszéde előtt.

Csodálatos dolgokat mond és mutat az nekünk. Az égen: ragyogó csillagot, angyali üzenetet, hódoló pásztorokat és ezek középpontjában jászolbölcsőt egy ujszülöttel, akire boldogan borul az anyai és apai szeretet. Mindezek felett pedig nyilvánvaló az, amit később az írás így fejezett ki: Ugy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülöttfiát adta, hogy valaki hisz öbenne, el ne vesszen, hanem örökélete legyen. Ennek az első karácsonyi történetnek minden eleme örvendetes üzenet.

Az első az égi jel és az angyali szózat. Az éjszakában kigyult ragyogó csillag az égre irányítja tekintetünket. Bevilágít a végtelen űrbe, oda amiről olyan sokszor megfélemedezünk: az örökkévalóságba. Ennek a fényénél csak parányi pont a föld és pernyi játék az ezerévekkel mért emberi történelem. Az örökkévaló kezében sziporkázó tűz, játék égitestek fellobbanása és kialakulása. Mindaddig sötétben van az ember, míg meg nem látja ezt az égi világosságot. Amikor kigyul érteime előtt ez az égi fény, akkor meghallja az angyali üzenetet: Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek és a földön béke és az emberekhez jóakarát! Ez a világteremtő Isten akarata földi gyermekeihez. Az emberiség és az egyes ember katasztrófája az, hogy erről megfélemedezik. A dicsőséget magának akarja és rosszakarattal viseltetik embertársai iránt. Ezért olyan sötét ma a földi élet. Ezért olyan nyugtalan és bizonytalan. Egyik sem bizik a másikban. Sem az egyes ember sem a népek. Aki nem bizik az Istenben, hogyan bizhatna emberben. Ennek a világnak olyan emberekre van szüksége, akik ennek a karácsonyi üzenetnek nyomán járnak. Minden más bizonyos romlásba viszi életünket. A nagy politikusok, a fényes tehetségű hadvezérek, kiváló államférfiak mind vakvezérek ennek az angyali üzenetnek figyelmen kívül hagyása esetén. Mit mondanak ezek nekünk? Beszélnek osztályharcról, történelmi materializmusról, fajelméletről, nemzeti dicsőségről, a természeti kincsek és a termelő eszközök birtokba vételéről. Mindenről beszélnek és sok mindennek mellé beszélnek. Egyről azonban következetesen megfélemedeznek, hogy a dicsőség egyedül Istené és a legnagyobb kincs ezen a földön

dön a béke és jóakarát. A karácsonyi csillag és az angyali üzenet ezt mondja ma az embereknek.

Az első karácsony bűbajos történetében ott szerepelnek az egyszerű pásztorok, akik nyájukat legeltették a bethlehemi mezőkön. Ezek annak az időnek szegény emberei, proletárai voltak. A karácsony az egész népnek öröme. Sok mindenből ki zárhatja az önzés az embert, karácsonykor isteni utmutatást kapunk, hogy ő minden embert ideviteni akar. Sokszor megmutatta már a történelem folyamán, hogy a mélyből, a társadalom legalsóbb rétegeiből ujitotta meg a romlásra jutott emberiséget. Onnan hívott elő lángelméket és vértanuságor viselő milliokat. Modern, kultur életünkben és időnkben is nemzetek ereje az ösfoglalkozások művelőiben van. Ez örzi hűséggel évezredek szenvedése emlékeit és ez van közvetlen kapcsolatban az a természettel, amelytől függ létünk és kenyérünk, ez dajkálja szívében a jobb jövő biztató reményét.

Az első és azóta minden karácsony legnagyobb varázsa azonban mégis egy új szülött kis gyermek a jászol bölcsőben. Minden születés Isten teremtmű munkájának fényes és szakadatlan bizonyossága.

Szülők és rokonok csodálkozó áhíata fogadja az ujszülöttet, aki újabb lánczeme lesz. utánunk a diadalmas életnek. Bizonyosan ez az áhíat köszöntötte a kis Jézust is, amit még fokozott a pásztorok és bölcsék hódolata. Ez a bölcső az: mondja ma nekünk: Szeressétek a gyermekeket. Emberek és nemzetek nagyságának ez a szeret a mértéke. Szememben azért nagy Amerika, mert ott minde- nütt első a gyermek, Oroszországnak legnagyobb válsága az elhagyott és elhanyagolt gyermekek helyzete.

A bethlehemi jászolban a gyermekek legnagyobb barátja és a legigazabb testvére született erre a világra. Lázás földi munkássága alatt is így szólott: Engedjétek hozzám a kis gyermekeket! Máskor pedig azt mondta, ha olyanok nem lesztek, mint a kisgyermekek, nem látjátok meg az Isten országát.

A jászolbölcső kisded lakójában évezredek ígéret és reménység öltött testet. Ez pedig az volt, hogy Isten nem akarja a bűnös ember halálát, hanem azt akarja, hogy megtérjen és éljen. Örök biztatás ez az emberiség számára. Isten akaratával ellenkező cselekedeteink szinte elviseihehetetlennek teszik ma földi életünket. Ha felnőtt emberek arcába tekintünk, mindenütt gond, félelem és erőszak. Karácsonykor a kisded Jézus arcába nezzünk és arról a mosolygó, kacagó kis gyermekek arcába. Szemükből boldogabb jövő ígérete ragyog. Ezen a karácsonyon a bölcsők felé hajoljunk, mert a bölcsőkben szendereg a jövő. Nyissuk meg fülünket a bethlehemi jászolbölcső szavára, amely azt mondja ma nekünk: Boldogabb jövődöt csak a názareti Jézus Krisztus követése hoz a világnak. Ez az egyetlen bizonyosság a sok bizonytalanságban. Ez a karácsony örök ajándéka mindenféle népnek és nemzetségnek.

Teozóiusok, spiritiszták, vegetáriánusok

keresik az „igazi utat“ Aradon, amely valóságos Mekkája a különös szellemi áramlatoknak *Tekintélyes közéleti férfiak hódolnak a „titkos tanításoknak“*

Növényevéstől a — negyedik dimenzióig

Teozófia... spirítizmus... A köznapi ember sűrűn hallja ezeket a kifejezéseket és hallatukra valami titokzatosat, valami homályos, félelmetes fogalomgyűjtést gondol. Lelki szemel előtt asztaltáncoltatás és más, hasonló elképzelés jelenik meg. A teozófiáról éppenséggel nem tud senki semmi biztosat. Itt is valami misztikus, ködös irányzatra gondolnak, amelyet közeli kapcsolatban vélnek a spirítizmussal. Egy bizonyos, Arad valóságos Mekkája a különböző szellemi irányzatoknak. A „Teozófiái Társulat“ aradi csoportjának feljűnően aktív tevékenységéről koronként a lapok is meg-

emlékeznek. A vegetarizmus, azaz a növényevés feltűnő mértékben elterjedt a lakosság körében és a vegetáriánusok, ha eddig még nem is tömörültek egyesületbe, de kétségtelenül szoros kapcsolatot tartanak fenn egymással. Működésük törvényhatárok között fogva csak a sötétben léteznek, de kétségtelenül „léteznek“ a spirítiszták. A „Good Templar“-rend alkoholelutas munkássága általános elismerést érdemel. Az eszperantisták az egy világnyelvet hirdetik. De se szeri, se száma a különböző irányzatoknak, amelyek követői a maguk külön egyéni útján kere-

SCHENKER & CO.

román nemzetközi szállítási r. t. fiókja

ARAD,

Bulev. Regina Maria No. 9.

18

GYAPJUIPAR R.-T., TIMISOARA

2000 alkalmazott.

Gyártja legfinomabb női és férfi szövetnádonságokat, a legmodernebb kötött és kötszövött cikkeket, fonalat, szallagot a legolcsóbb áron

sik az alapvető igazságokat.

Ha közelebb megtekintjük ezeket az Aradon virágzó szellemi irányzatokat csakhamar kiderül, hogy jórésztük nem is olyan titokzatos és nem is olyan érthetetlen, mint ahogyan első hallásra gondoltuk volna.

Kháрма és reinkarnáció...

A teozófusok aradi elnöke Jombart Lajosné, a legnagyobb készséggel adta meg felvilágosításait a teozófia lényegéről:

— A Teozófiái Társulat — mondotta — teljesen szellemi mozgalom, mely nem tévesztendő össze semmiféle karitatív akivitással, bár örömmel vesszük, ha tagjaink minél tevékenyebben részt vesznek a jótékony mozgalmakban. A társulat székhelye: Madras (India). Negyvenöt országban működik és minden államban nacionális szekciókat alkot.

Megtudom, hogy a teozófusok elnöke Arny Besant halála óta az angol származású Arundale, aki egyébként európai körútján nemrégiben járt Bucureştiben.

— A teozófia nem vallás, dogmái nincsenek — mondotta a továbbiak során Jombart Lajosné. — Vannak bizonyos ősigazságok, mint az élet egysége, a fejlődés, a khárma, a reinkarnáció. Ezeket tanulmányozzák a tagok, de senki sem köteles elhinni. Egyetlen kötelező csupán: a testvériség elfogadása és élése. Célunk, hogy a ma tévovázó, ingadozó emberből a holnap alkotó embere váljon, aki szereti az életet, mert megérti azt.

Ez a teozófia lényege. Tudnunk kell még, hogy a teozófusok között egyáltalán nincs spiritizma. Az aradi teozófusok száma ismeretlen, minthogy nincsenek számszerűen nyilvánítva. A teozófusok legnagyobb része vegetáriánus. Nézzük meg mit mondanak azok a vegetáriánusok, akik életmódjuk megváltoztatásában látják életük legfőbb célját is.

„Nincs rossz ember, csak beteg ember“

Az aradi vegetáriánusok ma már valóságos kis kolóniát alkotnak Zsigmondháza (Murásele) mellett élnek a vegetáriánus családok földjüket művelve és természetes életmódjuk szabályai szerint. Egyik leglelkesebb vezető egyéniségük: Vincze Ödön tanár, aki a következőket mondotta kérdésünkre a vegetáriánizmus legfőbb irányelveiről:

— A vegetarizmust az egyetlen pozitív védőgátnak tartjuk a terjedő káosz ellen. Szerintünk nincs rossz ember, hanem csak lelkileg és testileg beteg ember. A legelterjedtebb és a legtöbb áldozatot követelő lelki betegség: az önzés. Ezt az önzést kell leépítenünk, ehhez viszont az szükséges, hogy valódi szükségleteinkkel tisztában legyünk. Szervezetünket kizárólag olyan anyagokkal kell ellátnunk, amelyek vérünk összetételét alkotják, hogy egyéniségünk és bensőnk is átalakuljon. Az állat megölésétől csak egy lépés vezet az emberölésig.

Megtudtam még, hogy a teozófusok és a vegetáriánusok a „ne ölj“ közös jelszava alapján Aradon szorosan együttműködnek. Az aradi vegetáriánusok körében egyébként erős mozgalom indult meg egyesület alakítása érdekében, amelynek keretei között intenzívebb benső életet és propagandamunkát fejthetnének ki. A vegetáriánusok között még „csak“ a hustalan kosztig jutottak el, vannak, akik állandó nyerskosztot élnek. Ez a legszélsőbb vegetarizmus, amelyet köztudomásulag Bicsérdy hirdetett Erdélyben (Ardealban).

A kód országa

Conan Doyle, az évek előtt elhunyt angol író, aki élete első felében Sherlock Holmes detektívregényeivel tette ismertté nevét, amióta fia a világháborúban meghalt, mint buzgó spiritiszta hallatott magáról. Első ilyen tárgyú könyve a „Kód országa“ volt.

Aradon többen vannak, mint gondolnók olyanok, akik a Kód országának határain járnak. A spiritizmus azonban köztudomásulag nem engedélyezett mozgalom és így az aradi spiritiszták csak közvetlen környezetük és legközelebbi ismeretségi körük társaságában tarthatnak spiritiszta szeánszokat.

W. J. aradi kereskedő lelkes spiritiszta már esztendőök óta.

— Nem is képzelem senki, hogy Aradon milyen sokan foglalokoznak spiritizmussal — mondotta felvilágosításképp. — Mi magunk sem ismerjük egymást, mert a mozgalom nincs engedélyezve és így mindenki csak otthon, szűk baráti körben követheti a spiritizmus szabályait. Annyit azonban mondhatok, hogy tekintélyes, közéleti férfiak is akadnak közöttük. Emellett napról-napra szaporodik azok száma, akik a spiritizmus iránt érdeklődnek. Ezek egy részét inkább csak merő kíváncsiság, vagy szenzációhajhászás vezeti, mint meggyőzés. W. J. könyvet tesz elem. az elegáns formátum.

ban megjelent könyv címe: „Titkos tanítások. A névtelen szellem kinyilatkoztatásai Eszter médium útján. Kiadta a: Szellemi Buvárok Pesti Egylete, ebben az évben.“ Megtudom, hogy ebben az esetben a Szellemi Buvárok Egylete, amely nem más, mint egy spiritiszta kör, egy, a szeánszokon jelentkező szellem kinyilatkoztatásait foglalta kötetbe.

„Ne átkozd a gyilkosomat...!“

— „A magasabbrendű szellemek mind névtelenek“ — mondja W. J.

Megkérdezem, vajjon nem önszuggeszcióról, vagy az emberi lélek valamilyen más titkos csodájáról van-e szó. Ő élénken titkodik.

— A szóbanforgó Eszter médium teljesen műveletlen, tanulatlan nő, fel sem tételezhető róla a könyvben közölt magasabbrendű gondolatok — mondotta W. J., aki bizalmasan elmondotta, hogy már az ő szeánszain is történtek érdekes jelenségek.

— Nemrégiben egy battonyai fiu jelentkezett, akit egy verekedés során agyonszuráltak. „Mondják meg anyámnak, hogy ne átkozza a gyilkosomat, mert én idéztem elő a verekedést, amely a halálmát okozta“ — mondotta a szeánszon jelentkező szellem, aki közölte, hogy apja a battonyai főszoigabiroháson hivataloszoigá és pontos címüket is adta.

Good Templar és az eszperantisták

— Levelet írtam Battonyára a fiu anyjának — mesélte tovább W. J. a hihetetlenül hangzó esetet. — Az asszony egyik ismerőse válaszolt. Elmondotta, hogy mindaz amit írok, szóról-szóra igaz. Egy másik esetben egy nemrégiben meghalt aradi kisleány jelentkezett.

W. J. a spiritizmust ismertette, minden szellemi irány legtitokzatosabbikát. Azok a mozgalmak, amelyek itt következnek, már kevésbé titokzatosak, de horderejük és jelentőségük annál nagyobb.

A Good Templar-rend Muresan Ioan városi főmérnök lelkes vezetése mellett folytat nehéz és háládatlan küzdelmet az alkohol testet és lelket

Paplanokat

finom izléssel, elsőrendű kivitelben az 56 év óta fennálló

Haubenreich-cégnél,

Str. Horia 3. kaphat csak Aradon. Garantált paplanaink felülmúlják bármely cég munkáit úgy minőség mint ár tekintetében. 11

ölő mérge ellen.

A legjobban elterjedt és legáltalánosabb irányzatok közé tartozik az eszperantista-mozgalom, amely az embereket és népeket összekötő világnyelv elterjesztését tűzte ki céljául.

— A föld népeit 1291 nyelvet beszélnek — mondotta egy vezető eszperantista —. Még a főbb, ugynevezett világnyelvek megtanulása is rendkívüli nehézségekbe ütközik, azonfelül, hogy az embernek igen sok, jobban felhasználható energiáját veszi igénybe. Ezért van szükség egy, áthidaló világnyelvre, az eszperantóra, amely egyre nagyobb elterjedettségre számíthat. Ma már a világ minden pontján vannak eszperantisták, akik élénk levelezést folytatnak egymással.

Kis körsétát tettünk az Aradon elterjedt különleges szellemi irányzatok utvesztőiben. Amint látjuk, ha külsőleg éles szögben eltér is egyik a másiktól, de mindegyikben van valami jellegzetes közös vonás: az emberi béke és megértés keresése. Ugy látszik ez a sarkpontja minden igazságnak, bármilyen uton haladjék is az. Éppen ez adja meg a cikk karácsonyi aktualitását. Szerinte a világban emberek keresik az igazságot régi és új utakon, régi és új eszközökkel. És rá kell jönniük arra, hogy egyetlen igazság van, amely örökké régi és örökké új: a szeretet békéje. Ebben benne van minden. Alfa és omega egyaránt.

KORDA ISTVÁN

Újévre Naptárak

Irodaberendezések

Praktikus irodaszerek

melyen leszállított áron

MAX MOLNÁR & Co.

papíros áruháza ARAD,
a Színház főbejáratával szemben (Bohus-palota)

„FITA“

Fabrica de Impletituri și Tricotage din Arad.

Ajánlja a téli és tavaszi szezonra szép és közismert legjobb minőségű cikkeket, mint:

**pullovereket, mellényeket,
polóingeket, netzingekeket,
berettsapkákat, fürdőruhákat, harisnyákat
és mindenféle más
kötött cikkeket.**

87

Versenyképes árak!

Az i. t. „lovagias felek“ figyelmébe!

A párbaj az új büntető törvénykönyvben

Az Aradi Közlöny számára írta:

D. Gabrisz

Tagadhatatlan, hogy van valami regényes vonás abban, hogy két férfi éles karddal vagy töltött pisztollyal áll szemben egymással és életre-halálra megverekedni kész. Épp ez a regényhőssé válás az egyik oka annak, hogy a párbaj még sokáig nem fog letűnni társadalmi életünk színpadjáról. A másik ok pedig az, hogy vannak olyan kegyes természetű ügyek, melyek a nyilvánosság előnci vihetők és egy esetleges bírói eljárás sokkal kellemetlenebb volna a sértetteknek, mint a sértőnek. Gondoljunk csak arra az esetre, ha valaki egy leányról, nővéréről vagy feleségről olyan híreket terjeszt, melyek női érényében támadják meg az illetőt. Vajjon az apa, fivér, férj teljes lelki nyugalommal fog ily sértést a bíróság előtt felpanaszolni? Vajjon ki biztosít arról, hogy egy ily lépés nem inkább árt, mint használ a sértett hírnevének? Az ily ügyeket eddig is lovagias uton intézték el, — és valószínűleg, bármennyire is megszigorítja a január 1-én életbelépő új törvény a párbajok büntetését, a keményebb elbírálás még sem fogja kiküszöbölni a lovagias ügyeket.

*

A szigorú büntetés egyébként sincs visszatartó erővel. A párbaj-mánia sokszor annyira elharapódzott, hogy előbb az egyház, később az államok lépnek fel ellene. De hiába sújtja a lateráni zsinat egyházi átokkal és hiába fenyegeti halálbüntetéssel a párbajozókat IV. Henrik, majd utóbb XIII. Lajos francia király, a szigor sikert nem hozott, sőt ellenkezőleg azt eredményezte, hogy mivel a párbajozók kétszer is kitétek magukat a halál veszedelemének, inkább keresték az alkalmat hátorságuk kimutatására. IV. Henrik idejében néhány év alatt több mint hátezer francia nemes esett el párbajban. XIII. Lajos uralkodása alatt, mint ezt Richelieu panaszolja emlékirataiban, még éjszaka, a csillagok fényénél vagy a fátylak világánál is párbajt vívtak. XIV. Lajos a párbajvívókat megfosztotta a nemességüktől és bíróikak elkoboztatla. Ha pedig a párbaj halálos kimenetelű volt, a gyilkost kópádra vonták. Angliában a XVII. században, Oroszországban pedig Nagy Péter cár uralma alatt hoztak oly törvényeket, melyek halállal büntették a párbajvívókat. Nagy Frigyes szintén ellensége volt a fegyveres igazságszolgáltatásnak s mikor egyik bizalmas barátja párbajban megölte tisztársát, kabinparancsot adott ki, mely várfogsággal, esetleg fejvesztéssel büntette a párbajozókat. De hasztalan a szigor, a párbajok nem tűntek el. Sőt még az is megtörtént, hogy maguk a fejedelmek is fegyveres kézzel torolták meg a becsületükön ejtett sértéseket. I. Miksa római császár megverekszik egy francia nemesrel és azt súlyosan megsebesíti. V. Károly német-római császár négy háborúban küzdött I. Ferenc francia királlyal az európai hegemoniáért, de ez még nem volt elegendő, párbajra is kihívta vetélytársát. IX. Károly svéd király még a politikai kérdéseket is párbajjal döntötte el és 1611-ben kihívta IV. Keresztély dán királyt, mert megszegte a stettini békét.

A párbaj-mánia, mely már annyira elfajult, hogy nők is vívtak pisztolypárbajt, csak akkor kezdett alábbhagyni, amikor — szinte ellentmondásnak tűnik fel, — a törvények enyhébbek lettek. Angliában elegendő volt annyi, hogy Viktoria királynő a XIX. század közepén kimondja: „párbajozót nem fogadok”, és a párbaj már is kiment a divatból.

A régi büntető törvénykönyv, mely Erdély (Ardeal) területén már csak december végéig maradt hatályban, a párbajt nem tekintte közönséges bűncselekménynek, hanem „jogtalan önségély”-nek, amelyet enyhébben büntet, mert menthető okból, a megsértett becsület orvoslása végett a társadalmi fellegás nyomása alatt követték el.

*

A régi királyságban eddig is közönséges fogházzal büntették a párbajt, mégis a társadalom vezetőgyéniségei közül alig akadt valaki, akit a büntetésből való félelem visszatartott volna a párbajtól. Még Jorgával a nagy történetudóssal a „nemzet tanítómestere”-vel is megtörtént, hogy politikai szereplése miatt párbajra hívták. Gyakran

olvassuk a lapokban, hogy híres politikusok egyetemi tanárok, a társadalmi élet előkelőségei lovagias ügyekbe keverednek és párbajra állanak ki.

Kétségtelen, hogy a január 1-én hatálybalépő új büntető törvény nagyobb védelmet nyújt a becsületnek, mint az Erdélyben (Ardealban) eddig érvényben volt régi törvény, de ez még mindig nem elegendő annak, aki valami nagyon súlyos sértést szenvedett el és lelki beállítottságánál, tulságos érzékenységénél fogva a szokásosnál is nagyobb elégtételt vár és követel.

A régi királyságban a craiovai járásbírói hat hónapig fogházza és 100.000 lei erkölcsi kártérítésre ítélte egy köztisztviselőt, mert egy ügyvédet pofonütött. Igen, ez már példás büntetés. Ez már nem öt forint, amennyi a régi világban egy pofon „ára” volt.

A marosvásárhelyi (targumureși) törvényszék egy hónapi fogházza itélte egy nyugalmazott kapitányt, mert egy középiskolai tanárról azt állította: pénzt követelt tőle, hogy fiát a vizsgán átengedje. Ez is megfelelő büntetés és bizonyára elrettentő hatása lesz.

Minél fokozottabb védelmet nyer a becsület, annál inkább el fognak tűnni a párbajok.

*

De lássuk, mily rendelkezéseket tartalmaz az új büntető törvény a párbajra vonatkozólag!

Valakinek kihívása párviadalra, ugyszintén a kihívás elfogadása: vétséget képez, még az esetben is, ha a párbajt nem vívták meg. A büntetés a régi törvények szerint hat hónapig terjedhető államfogház volt, az új törvény szerint egy hónaptól három hónapig terjedhető közönséges fogház és 2000 leitől 10.000 leig terjedhető pénzbüntetés.

Aki a párviadal megkezdésére kiáll, még az esetben is, ha annak letolytatását megakadályozza, a régi törvény szerint egy évig terjedhető államfogházzal volt büntetendő, míg az új törvény két hónaptól négy hónapig terjedhető fogházbüntetést állapít meg.

Ha a párbaj sebesülés nélkül folyt le, a büntetés az új törvény szerint: három hónaptól hat hónapig terjedhető fogház.

Ha a párbaj sebesüléssel vagy halállal végződött, az új törvény már sokkal szigorubb a réginél, mert a fennforgó eset szerint a könnyű vagy a súlyos vagy a halált okozó testi sértésre megál-

Hampel F.

URISZABÓSÁGA
ARAD, STR. ALEXANDRI 5. SZ.
Modern szmoking és frakk-modellek.

lapított büntetési tételek fele lesz alkalmazandó. Így könnyű testi sértés esetén a büntetés háromtól hat hónapig terjedhető fogház és 1000 leitől 2500 leig terjedhető pénzbüntetés. Ha a sebesülés gyógyulása legalább 10 napig tartott, a büntetés három hónaptól egy évig terjedhető fogház és 1500 leitől 3000 leig terjedhető pénzbüntetés. Ha a megsebesített fél sérülése folytán hosszú tartalmu vagy gyógyíthatatlan betegséget szerzett vagy testének valamely tagját vagy érzékét elveszítette, a büntetés másfél évtől 3 évig terjedhető fogház és 2500 leitől 5000 leig terjedhető pénzbüntetés. Aki pedig ellenfelét a párviadalban megölte, habár halála nem rögtön következett is be, a régi törvény szerint öt évig terjedhető államfogházzal volt büntetendő, az új törvény másfél évtől 5 évig terjedhető fogház- és 3000 leitől 6000 leig terjedhető pénzbüntetést állapít meg. Az új törvény azt is kimondja, hogy ha a párbaj sérüléssel végződik, a büntetés nem lehet kisebb három hónapnál, ha pedig a párbajvívó megszegte a párviadalnak szokásos vagy kölcsönös egyetértéssel megállapított szabályait, a büntetés nem lehet kisebb hat hónapig terjedhető fogháznál.

*

Az új törvény a segédeket egytől három hónapig terjedhető fogházzal bünteti, ha résztvesznek a párbaj lefolytatásánál, de mentesíti őket, ha a párbajt megakadályozzák.

Az új törvény a régihez hasonlóan bünteti azt is, aki valakit a párviadalra buzdít vagy azért, hogy mást nem hív ki vagy a kihívást nem fogadja el, megvetéssel fenyeget. A büntetés egytől négy hónapig terjedhető fogház és 2000 leitől 3000 leig terjedhető pénzbüntetés.

A büntetések első pillanatra szigoruaknak látszanak, ha azonban figyelembe vesszük azt, hogy az új törvény módot ad az eljáró bírónak fogház helyett pénzbüntetés alkalmazására, esetleg a büntetés végrehajtásának felfüggesztésére, ebben bízva, a becsületében súlyosan megsértett férfit a párbajtól semmi sem fogja visszariasztani.

Bizonyos, hogy a régi párbajmániás kor letűnt. Hol vannak ma már azok a híres, életre-halálra menő párbajok, amiket egy leány kezéért vagy egy asszony mosolyáért vívtak meg a vetélytársak? Hol hallunk ma már olyan pisztolypárbajról, amelyben 14 golyót váltanak, vagy kardpárbajról, amelyben 19-szer csapnak össze a felek?

Bizonyos azonban az is, hogy a párbaj nem fog teljesen eltűnni társadalmi életünkben. Talán egyszer... majd akkor, ha a becsület is oly védelmet fog élvezni, mint az élet és a vagyon!

Női és gyermek luxus cipőkben a vezető márka

Gyártmányaink nagy választékban kizárólag az alanti cégeknél kaphatók:

We-Ego cipők nagy választékban
APPONYI TESTVÉREK-nél
Városházával szemben.

16

WE-EGO cipők • IVÁNYI cipőáruházaiiban kaphatók

A feltaláló végzete...**Szélütés érte kísérletezés közben
Dr. Hans Oberth mediasi orvost, aki a
gáztámadások elhárításán dolgozik****Ahol két világhíresség van a családban: Hermann Oberth, a rakéta-
repülés feltalálója és bátyja, a szerencsétlenül járt vegyész-orvos**

Medgyes Mediasz." Az Aradi Közlöny munkatársától.) Az erdélyi (transilvaniai) kis gyárváros, a tulnyomó részben szász lakosságú Medgyes (Mediasz) két izléses villáján egy-egy egyszerű réztábla két hasonló nevet árul el.

A két Oberth, régi szász nemesi familia sarjai, lakik ezekben a villákban, amelyekből a villák tulajdonosai biztosan startolnak a világhír felé.

Az egyik már karriert csinált. Évekkel ezelőtt a világsajtó minden egyes lapja heteken és hónapokon keresztül az egyik medgyesi (mediasi) Oberthról, Oberth Hermann számtantánarról cikkezett, aki egy szép napon az erdélyi (ardeali) kisváros katedrájáról egy tervet küldött be a német kormánynak, amelyre 24 óra múlva távirati választ kapott a medgyesi (mediasi) tanár.

— *Jöjjön rögtön költségtükre Berlinbe* — állott a hivatalos táviratban, amelyet azóta a medgyesi (mediasi) tanár egyszerű lakása ebédlőjének vitrinjében őriz és néhány nap múlva Oberth Hermann szabadságot kapott a medgyesi (mediasi) szász gimnáziumtól. Eredetileg egy hónapot kért csak Oberth Hermann, de ezt a hónapot kerekén huszonnégy-szer kellett meghosszabbítani, mert csak két év múltán engedték haza Berlinből. egy kicsit kiábrándulva, egy kicsit megundorodva a dicsőségtől a kisvárosi tanárból a világhírességgig előrerukkolt professzort, aki a rakétarepülőgépet feltalálta.

Piccardtól — Oberthig

Piccard, aki ma egyedül kísérletezik ezen a még mindig misztikus és rejtélyes tudományos téren és aki még mindig nem oldotta meg végleg a rakétarepülés és a Mars megközelítésének problémáját, akkor még ismeretlen francia tanár volt, amikor a medgyesi (mediasi) Oberth tanárnak hatalmas laboratóriumokat bocsájított rendelkezésére a német kormány, amely feleségétől és két gyermekétől is megfosztotta a tudóst, aki éjjel-nappal lombikokkal agyonzsufolt dolgozószobájában alapozta meg a rakétarepülés első sikeres formáját. És Hermann Oberth, aki két év alatt több mint ezer interjút adott a világ összes lapjainak és akit a kíváncsi amerikai riporterek minden pözbán lefényképeztek, igen, az a Hermann Oberth, akiről azt mesélik most nekem, hogy szegyenlősen kopogtat, mielőtt belép egy üzletbe; egy tudományos film, az akkor nagy sikert aratott „A hold asszonya” című rakétatémájú film technikai rendezését is elvállalta.

A filmet követő kellemetlenségek arra bírták rá Hermann Oberthet, hogy egy szép napon, amikor a laboratórium személyzete már készenlétben várta a kísérletekkel a tudóst, egy kis kofferrel felüljön a Friedrichsbahnra a gyorsra és egyenesen a kis erdélyi (ardeali) városba, familiájához, gimnáziumához, barátaihoz utazzon vissza, akik már nagyon várták a világhírű tudóst.

Egy évvel ezelőtt beszéltem utoljára Hermann Oberth-tel, a rakétarepülés első és legzseniálisabb feltalálójával, aki kedélyes magánbeszélgetés közben, családja körében, ha jól emlékszem, szóról-szóra ezt mondotta nekem:

— Megundorodtam és kiábrándultam a dicsőségből, amelyet szívesen átháritok nagynevű kartársamnak. Piccardnak és azon a véleményem vagyok, hogy nehezebb probléma, nehezebb feladat három gyermeket felnevelni, mint a rakétarepülést megoldani.

Egy évvel ezelőtt hangzottak el bucsuzól ezek a szavak a medgyesi (mediasi) villa rácsos kapujában, amikor bucsuzkodtam a világhírű tudóstól és most, egy év múltán, ezek-

kel a szavakkal kezdem a beszélgetést a tudós medgyesi (mediasi) otthonában:

— Emlékszik-e, hogy mit mondott nekem egy évvel ezelőtt, tanár ur? — kértem.

— Emlékszem és vállalom akkori szavaimnak minden következményét is -- hangzik a válasz. Többre becsülöm mindazt, amit körülöttem lát, a családomat, a házamat és a kertemet, meg ezt a kisvárost, mint a dicsőséget. Ezzel szemben a bátyám, dr. Hans Oberth orvos, akit most szerencsétlenség ért, igen jelentős és érdekes kísérletekkel foglalkozik — mondja a rakétarepülés megalapozója.

Meg kell vallanom, hogy tulajdonképpen ez a látogatásom célja. Pár hónappal ezelőtt egy fővárosi lapban az a feltűnésteltető híradás jelent meg, hogy Hermann Oberth, a rakétarepülés feltalálója új kísérletekkel foglalkozik, amelyek szülővárosát újból lázbaejtették. Az érdekes cikk szerint, amelynek igen sok olvasója volt, a feltaláló a háborus láznak hódolva, ezuttal a mérges gázokkal összefüggő találmányon töri a fejét és — ha hinni lehet ezeknek a verzióknak — akkor a tudós a gáztámadások elhárításának új módszerein gondolkodik.

— A bátyám — kezd hozzá az érdekes elbeszéléshez Oberth dr. — a légmentes fedezékek háboru-esetén való primitívességét és használhatatlanságát tapasztalván, olyan kémiai összetételt akart felfedezni, amely a gázok mérgező és halálos erejét megsemmisíti. Méregnek ellenmeggel, mérges-gáz ellen ellengázzal kell védekezni — ebből a tételből indult ki a bátyám, aki évek óta ezen az összetételen töri a fejét. Végül is egy olyan magasnyomású gáz összetételét állította elő, amely sűríttségénél és hatalmas nyomásánál fogva biztató eredményekkel kecsegtet. Természetesen ez csak a nyers találmány — mondja Hermann Oberth — illetőleg a találmány kémiai uton való előállítására, hátra lenne azonban még a találmány gyakorlati uton való alkalmazása.

— Azt már, sajnos, minden állam megállapította, hogy a mérges gázokat milyen raffinnált módon fogja ellenségei ellen elindítani, bátyám azonban arra is meg akart felelni, hogy milyen technikai módon vezesse be az ellengázt, illetőleg a magasnyomású levegőt a gázzal telített területekre. Erre a célra a legalkalmasabbnak csövezetékét talált a feltaláló, akinek az elgondolása szerint ezt a csövezetékét már a háboru kitörését megelőzőleg népszerűsíteni kellene és az egyes lakásokba éppúgy be kellene vezetni, mint a villamosvilágítást vagy esetleg a gáziutést szolgáló vezetékeket.

Preventív gázvédelmet!

— Hol kísérletezett a tudós? — kérdeztük a rakétarepülés feltalálójától.

— A medgyesi (mediasi) gáztársaság bocsájította igen előzékeny módon bátyám rendelkezésére a csövezetékét, amelyek segítségével igen érdekes és máris sok eredménnyel kecsegtető kísérleteket végzett bátyám, akit azonban egy tragikus epizód zavart meg további kísérleteiben. — Egy alkalommal kísérletezés közben, a nagy izgalom, amely a feltaláló kísérletezéseit kísérte, megártott bátyámnak, akit izgalomban szélütés ért és alsótestében valósággal megbénulva, magával tehetetlenül kellett beszállítani a medgyesi (mediasi) kórházba. Reméljük azonban, hogy rövid idő múlva visszanyeri életerejét és tovább folytathatja érdekes kísérleteit, amelyek iránt már az állam is érdeklődik...

Az egyik Oberth, egy különös tehetségtel tudósiamillia egyik tagja, beteg, bénán, de akarások tüztől égve, fekszik egy kórházi ágyon, a másik itt ül most velem családi körben egy medgyesi (mediasi) villában.

Ha lehet hinni az érzelmeknek, egyik sem boldog... Az egyik a világhírt cserélte fel a családi boldogsággal, a másik tehetetlenül vergődik egy matrác-sírban...

BENCZEL BÉLA.

Riunione Adriatica Di Sicurta Trieste (Adriai Biztosító)

Aradi Vezérügynöksége

Világhírű sarlatánok

Az Aradi Közlöny számára írta:

M. Goldstein

Az idők a sarlatánoknak kedveznek. Félistenek nyilvánított sarlatánok, féltudással és féllékiismerettel, de teljes és nehezen leplezett hiúsággal hirdetik „az emberiség megváltását”, a maguk módján és a maguk közepkorból-átmenetett eszközeivel. De most nem ezekről a divatos, népszerű sarlatánokról lesz szó: nem a politikai sarlatánok fekete mágiáiról, akik piros vagy barna zotyvalékok formájában adagolják a háború bűvös malasztját a békétől megbetegedett emberiségnek. Nem a politikának genfi tudósairól, akik hangos szóval és rövid hullámhosszal hirdetik, ordítják egymást tulversengve, csodatevő áflumaikat, mialatt a háttérben zakatoló gyarakban dübörögve készítik elő a gyilkolás pokoli eszközeit. A tudakosság és nagy-képesség csillogó uniformisába öltözött tudatlanságnak nem arról a formájáról lesz szó, amely az egész emberiséget akarja boldogítani, hanem arról a szerény csalóról, aki csak egyes ember gyógyítását tűzi „önzetlen” zászlójára: az orvosi sarlatánról.

— Az idők a sarlatánoknak kedveznek — mondtuk, de minden idők kedveztek a sarlatánoknak, mert örök emberi álmom szépen, jól és főleg egészségesen élni. Freund: „Lustprinzip”-je, tulajdonképpen csak szavakba öntötte ezt a tágabb értelemben vett örök emberi vágyódást. Boldogságunk kilenczöd része az egészségen épül föl — mondta Schopenhauer és ezt a kilenczöd részt használják ki a gyógyítás állapotolal, a sarlatánok.

Maga a szó olasz eredetű, „ciarlaré” — fecsegőt jelent, ebből származott francia hatás alatt charlatan. Eredeti értelme tehát fecsegőt, csacsogót jelent, mellyel a nyelv a sarlatán ösét, a vásáron ordító kókert jellemzi. A sarlatánia története egydős az ember történetével, de a történelem bizonyos korszakokban soha nem látott virágzásnak indult. Ezek a korszakok azok, amikor tudás a misztikummal, tények a esodával egy vegyülnek egymással, mint buza a konkollyal. Korok, mikor a csodák tényekké, a fantázia tudományává teljesül ki; mikor minden lehetséges, mert a fantáziát nem ellenőrzi a tiszta ész logikája.

A középkor sötétsége a legjobb táptalaj a sarlatánok részére. Az aristotelesi tanítás az elemek átalakulásáról, átváltozásáról, vörös fonalként húzódik végig az egész középkoron. Az alchimia bűvölete fekszi meg a lelkeket: aranyat csinálni, minden áron aranyat, a mindenható, a boldogító, a csodálatos aranyat. Lesni az elemek átalakulását, sötét műhelyek mélyén, izzó porcelláncsésze alján, éjjeli órákban várni az arany születésére! Mindenki, boldog, boldogtalan, tudós és csaló a mágikus elixirt keresi, amely nem csak értéktelen fémetek változtat át arannyá, de biztos gyógyulás minden betegség ellen, biztos fiatalító szer az öregségnek! A bűvös elixir, amelynek boldog birtokosa immáron nem ismeri a lehetetlent! Maguk az alchimisták, a tudomány akkori állásához mérten nem voltak csalók: közülük igen sokan komoly, rendszeres, céltudatos, tudományos működést fejtettek ki. Hittek munkájuk céljában és eredményeiben —, de jöttek mint ahogyan mindig jönnek azok, akik tudás, hozzáértés és munka nélkül letarolják mások eredményeit önző céljaik szolgálatában, az önzetlenség nagyképi pózában.

A tudomány elmélyedő nemes eredményeit a sarlatán kiviszi a vásárra, mutatványos bódéba, a mindig ujra, csodára, vagy gyógyulásra vágyó tömeg elé. Fegyvere a szó, a világokat eremtő és romboló „logosz”, a ruha és a bűvészet. Mozgalmas vásárok kíváncsi tarka népe előtt, mint kiapadhatatlan forrás pereg ajkáról a szavak végtelen árja. Puffanó bombasztok, csillogó frázisok színes papírjába csomagolt sötét tudatlanság, az akkori tudomány komoly eredményeit kigunyoló cinizmus jellemzi önmagát mindig megismétlő szóáradatát, amelyet fascinálva hallgat a tömeg. A szavak értelmét nem fogja fel, a szavak árja, csillogása és misztikuma elkápráztatja, félelemmel és tisztelettel tölti el a csodálatos férfi iránt. A szó fegyvere után hatalmas segítőtársa a sarlatánnak az öltözet. Ahogy a szó a tudatlanságot, az öltözet szürke mindennapiságát kell, hogy eltakarja. Egyiptomi, indiai mágus öltözetében járja a sarlatán a messziről jött tudós szerepét, akinek színpompás megjelenése mögött, a tömeg emberfeletti erőket sejt.

A renaissance idejében kisebb-nagyobb, híres és jelentéktelen sarlatánok gombamódra lepik el

Európát. A kor minden sarlatánok álma lehet: a vallásos dogmák ereje csökkenni kezd, de még nem mutatkozik a láthatáron semmi, amely helyébe lépne vagy pótolná azt. A hit kezd vesztetni erejéből, de a tudás még nem lépett helyébe. Csak most kezd az alchimiából valódi kémia lenni, az asztrológiából, a mágusok bűvös tudományából asztrológia, a tudományos csillagászat. Mona Lisa mosolya lengi át rozszaszínű ködös derengéssel az egész csodálatos korszakot: a mosolya érthetetlen, problematikus és titokzatos. Ebből a misztikus ködből bukna elő a renaissance nagy sarlatánjai.

Ezidőben a francia sarlatánok egyik legérdekesebb alakja: Jean Salomon Tabarin. Szabályos színpad a működési terénuma, amely a piacon áll, mögötte három zenész, mellette társa egy droguista. Előtte egy asztalon állnak esodálatos gyógyszerei: fiatalító vizek, olvasók, szappanok, szent és kevésbé szent képek és amulették, mágikus hatású ékkövek: topáz, smaragd, ahát, gyakran kevésbé izléses anyagok, az emberi test különböző váladékai, elegáns, izléses csomagolásban. Tabarin megjelenik a piac ámuló közönsége előtt: nagy színesz. Öltözte tarka bluz, széles bő nadrág, hegyes süveg, alatta hosszú ezüst haj és halott sápadtra festett komoly arc. Tabarin versel, szaval, énekel, a zenészek a háttérben diszkrétén kísérik. Trágár viccek és nagyképi tudományos frázisok kíséreté-

ben felsorolja csalhatatlan fiatalító és gyógyszerrel, arca mindvégig tudományos méltósághoz mértén komoly marad. Vége az előadásnak, a droguista körüljár, a szédült tömeg kábultan a szavak árjától, mintegy transzban, sietve vásárolja és nyeli helyszínen a gyakran undorító anyagokat. Hat napig az előadás gyógyszer-propagandává volt kombinálva, a hetedik nap a színművészet céljait szolgálta Tabarin színpada.

Körülbelül ezidőtájt (1600 körül) esik a németek nagy sarlatánjának, Eisenbarthnak a fellépése. Tekintélye messze magaslott ki kollégái fölött, esodálatos módon értett külsőségekkel: cim-mel, ranggal, reklámmal, nagy személyzetrel leplezni tudományának tátongó réseit. A propaganda zsenit volt. Mielőtt egy városban bódéját felütötte volna, a reklám-cédulák tizezreit zudította arra. Ezeket a cédulákat imponáló dolgok voltak olvashatók: dr. Eisenbarth — a doktori címet önmaga adományozta magának — közli, hogy a napokban megjelenik a városban és ezáltal hozza a nagyérdemű közönség tudomására, hogy harminc éve fejt ki orvosi működést, amely idő alatt kerekén ezer hólyagkővet és kétezer golyvát operált. Egyszermind szerényen megjegyzi, hogy rövid idő előtt kapta meg az udvari tanácsosi címet, nem túlságosan titkolva azt sem, hogy ezt a címet 200 talléért vette, miután gazdagságának híre szintén jótékonyan hatott orvosi képességeinek elismerésére. Ugyancsak itt hívja fel a közönség figyelmét arra a nagyjelentőségű tényre, hogy a nevezett városban hozza forgalomba először az újfajta fej-, szem- és emlékezőtehetség elixíriumát, igen méltányos áron, kis- és nagyüvegben, alkalmazkodva mindenki anyagi erejéhez.

A XVIII. század sarlatánja újabb, stilszerűbb, elegánsabb gesztusokkal dolgozik. A magnetizmus divatos új bűvölete tartja a lelkeket lekötve. A híres angol sarlatán: Graham már vígan árulja a magnetikus porait és vizeit, az üzlet olyan nagy-szerűen megy, hogy egy ugynevezett magnetikus ágyat konstruál, ahova befeküdni fél Európa elza-

Én, a démon

Írta: MARLENE DIETRICH

(Copyright by ARADI KÖZLÖNY and World Press Service.)

Valószínűleg a sokmillió mozilátogató irigyli a „vamp”-et. Megfigyelik, hogy a „vamp”, a démon a filmen hogyan diadalmasodik, jobbra-balra hullanak lenyűgöző varázsának áldozatai, és reszkető örömmel mennek romlásukba.

Nekem olyan sokszor voltak ilyen szerepeim, hog most már valóságos szakértő „vamp” vagyok. Ha az ember egy darabig egy bizonyos fajta szerepet játszik, akkor idővel maga is azo-

MARLENE DIETRICH

nosítja magát vele. Ez persze nem azt jelenti, mintha engem is az a veszély fenyegetne, hogy „vamp” lesz belőlem. Mindenesetre azonban megértem ezeknek a nőknek a pszichológiáját.

Véleményem szerint nem akad a világtörténelemben „vamp”, aki igazán boldog lett volna. Ceopatrától egészen Mata Hariig mindegyikük korai tragikus véget ért. Egyikük sem ismerte azt a boldogító érzést, ami csak békés, szerényen élő embereknek jut osztályrészül. Voltak nők, akik trónokat döntöttek meg, császárságokat tettek romhalmazzá. A történelem megőrizte nevüket, míg sok más millió nő nevét elfelejtette. De nem hiszem, hogy boldogító érzés lehet az a tudat, hogy az utókor megvetéssei fog rá gondolni. Azt

hiszem, hogy azok közül a nők közül, akik életüket férfiak tönkretételével töltötték, nem akad egy sem, aki ne szeretett volna inkább békésen élni egy olyan férfi oldalán, akit ők maguk is szerethetnek tudtak volna.

Ha egy nőnek befolyása van a férfiakra, akkor azt csak hasznos irányban érvényesítse. Ha önző módon csak a saját előnyére és élvezetére gondol, akkor hamarosan saját befolyása fog el- len fordulni és fogja megsemmisíteni. Aki szívet- ket összetörve, szerencsétlenséget okozva gázol keresztül az életen, az végül nagyon meg fog érte- ni magát. Előbb-utóbb jön a megtorlás és minél később jön, annál keserűbb lesz.

A szerelem nélküli élet borzalmas és az a nő, akinek szépsége és bája csak arra jó, hogy a férfiakat megbolondítsa, sohasem fogja megismerni az igaz szerelmet. Talán találkozik egyszer az életben egy olyan férfival, akit szeretni tudna, de ez a férfi ilyenkor védekezni fog befolyása ellen és visszariad az ilyen nő vonzóerejének vesztes hatásától. Erre már nagyon sok példa volt a történelemben és a történelem az idő tükré. Az utóbbi évszázadokban nem sokat változtunk, bár nap- életünk sok forradalmi átalakuláson ment át. Az a mai nő, aki elzárkózik az igaz szerelemtől és csak a vad élvezethajászatnak él, az éppoly tönkre fog menni, mint a világtörténelem régebbi szép démonai.

Saját otthoni, egy szerető élettárs: ezek a dolgok többet érnek minden sikernél és a világ minden csodálatánál. Ne irigyelje senki a „vampok” csillogó életét. Ezek a nők néha szép tarka pillanatoknak tetszenek és sokminden szabad nekik, am másnak tilos, de ne felejtjük el, hogy az ilyen nő sohasem ismerheti meg az élet igaz és megíz- hetetlen örömeit. Mert nem a gazdagság jelenti az élet igaz boldogságát, hanem a békés otthon és a megértő együttélés. Ezt azonban sohasem érheti el az a nő, aki csak az élvezeteket hajszolja.

Azok, akik engem filmszerepeimben láttak és igen élethűnek találtak, azt a téves következtetést vonhatják le, hogy én a magánéletemben is vamp vagyok. Nagyon kérem, ne higgyék ezt. Jól ismerem az életet, tudom, hogy csak egy dolognak van értelme: a boldogságnak. Számomra a boldogságot otthon férjem és gyermekeim jelentik és az okos emberek többi egyszerű, természetes öröme.

KÖLTEMÉNYEK

Írta: Lombory András

TITOK

A kávéháznak árnyas terrasán
Szemembe néz egy kedves barna lány,
Mint régi ismerősre — úgy tekint,
Kit üdvözöl, hogy láthatott megint.

Lehet, hogy téved: én nem ismerem,
Lehet, hogy ismer: nem emlékezem;
De finom arca mégis felragyog
És úgy örül, hogy én is ott vagyok!

Az életében mit jelentek én?
Mi üzi hozzám: bánat vagy remény?
Álmok világát éli é vélem?
— Ugy fáj, hogy erre nem emlékezem!

Lehet, hogy ő se látott itt soha:
Ő is egy másik élet vándora
És más alakban együtt jártuk át
Az öröklétnek másik csillagát.

És most: a lelkén vágya átremeg,
Suhannak titkos álomiellegek
És köd-takarta más világon át
Megérzi sorsa hü osztályosát!

S emlékezik, — bár nem tud semmiről
Egy mosolyt vár . . . De honnan és kitől?
S egy dalra gondol: én irtam — lehet!
Mely ott sir lelkén, mint egy üzenet.

A „Régi hárfa“ dalaiból...

Falusi paplak, . . . halk harangszó,
Estéknint kálvinista ének,
Áldott öreg pap — Bibliából
Olvas fel négy szép gyermekének,
Majd dacos hajuk simogatja
— Kertész ő, aki fákat oltott —
És ezüst haju hitvesével
Megbeszéli a napi gondot.

Lelküknék minden mozdulása
A négy fiu jövője, sorsa:
— Az élet sovány asztaláról
Jut-e nekik majd egy-egy morzsa?!
De szívük átkarolja lágyan
Egy megnyugtató csöndes álom:
— Zoltán majd pap lesz és mellette
Majd csak felnő a — többi három.

Egyik csak gazda akar lenni!
— De hát miben lehetne gazda?
Másik a katonakért lángol!
— Jaj, az ellenség eliohghatja . . .
A harmadik csak verset írkal,
Hazug meséket olvas egyre . . .
S felsír az édes anya szive:
— Ezé a szenvedés keresztje!

Falusi paplak, halk harangszó . . .
. . . De messze-messze vitt az élet
Hol van az áldott jó öreg pap?
S a négy fiu is hol? s mivé lett?
Vihar után a zengő lombok
Szelek szárnyán, ha letéptek
Minek kérdeznők: — Merre vannak?
Mi lett belőlük, mivé lettek?!

rándokol: előzetes bejelentés és előzetes öven angol font lefizetése után. E kornak két elegáns, gavallér alfűrökkel dolgozó alakja az irodalomban is jól ismert Cagliostro és Saint Germain grófja. Cagliostro, ez a lapos orru kalandor, hol az élet csucsán, hol annak mélységeiben halászik a zavarosban, míg egy kolostor csöndes gyógyszer-tárában megismerkedik egynémely gyógyszerrel. A kóbor lovag átváltozik most tudós doktorrá, akinek csodálatos életbalzsama, egyiptomi gyomorpirulái hatalmas tömegeket vonzanak hozzá. Saint Germain grófjának sokoldalúsága még csodálatosabb: Pompadour márkinő számára fiatalító vizet talál ki, amely oly nagyszerűnek bizonyul, hogy szükségesnek tartja a nemes gróf találmányát a parlament tagjai elé terjeszteni.

Az előterjesztés nagy vitát indított meg a képviselők között: a fiataloknak az volt a véleménye, hogy ez nem tartozik a parlament elé, az öregek egyhangulag a találmány meghallgatása mellett foglaltak állást, kijelentvén, hogy nem szabad egy ilyen nagyhorderejű találmányt elvetni, amely az emberi életkort 150 évvel hosszabbítja meg. . . A tudós gróf emlékét ma már főleg egy gyógyszer őrzi: a Saint Germain-tea, amely szükség esetén igen jó hashajtónak bizonyul még ma is.

A tizenkilencedik század nagy sarlatánjait a természethez való közeledés, a természetes gyógyítóerőknek, a napnak, a levegőnek és a víznek bölcsőbb, megfontoltabb kihasználása jellemzi. Mesmer, a magnetikus erő tanának megalapítója tragikus kéltakiséggel vergődik, a sarlatanéria és a hivatalos, komoly orvostudomány között. Legnagyobb érdeme, hogy Paracelsus óta ő hangoztatja ismét azt a hatalmas gyógyító tényezőt, amelyet a modern orvostudomány is napról-napra jobban kihangsúlyoz: az akarat döntő szerepét a gyógyulásban, az egészség akarását.

A modern sarlatánok legtipikusabb képviselője: Zeileis. A magas-frekvenciájú áramnak tudományosan megalapozott igazságaira támaszkodva, egy középkori sarlatán trükkjeivel, külsőségeivel és bűvös varázsló pálcájával gyógyítja meg az apokaliptikus sorban, mint modern gyári futószallagon felégyűrődő betegek tizezeit. Varázspálcájának egy intésére gyógyulnak a betegek és virágzik ki egy hatalmas nagy gyógyító üzem Gallspachban. Ennek a modern gyógyító gyárüzemnek az élén áll, emberfeletlinek tűnő varázsbottjával a modern sarlatánok leghíresebbje: Zeileis, a tömeggyógyítás Fordja. A napi betegforgalom, mikor az üzem in floribus volt, átlag ezer ember, minden beteg naponta háromszor jelenik meg gyógykezelésenként három schillinget fizetve (amelyről szóló elismervényt Zeileis tulajdon varázskézével vesz át). Háromezer kezelés naponta az 9000 schillinget jelent, amely körülbelül 300 ezer leinek felel meg — nyolc órai munkaidőt számítva. Ha meggondoljuk azt, hogy Zeileis plakátokon figyelmezteti a betegeket, hogy ő sem nem orvos, sem nem professzor ugyan, azonban egyedüli célja embertársain segíteni, akkor ilyen humanista mentalitáshoz képest, ez a napi 300 ezer lei kereset kissé túlzottnak tűnik fel és nagy humanizmusa legalább is erősen kétségessé válik. Önzetlenségét nagyszerű üzleti trükkökkel igyekszik alátámasztani: amikor Harriman amerikai milliárdos arra kéri, hogy ne a tömegben, hanem külön fogadja őt és e célból egy kitöltetlen csekket ajánl föl, Zeileis visszautasítja az ajánlatot. A milliárdos megjelenése a beteg-futószallagon nagyszerű reklámnak bizonyult.

De évek múltán lassan kiderül, hogy ez a bűvös varázsvessző sem gyógyítja meg a rákot, a tüdővész az elektromos varázsvessző intése után is tovább sorvad, a betegek hőmpölygő árja más új felkelő csillagok felé vonul. Az 1930-ban virágzó Gallspach nagy hírét ma már csak néhány kongó, csödbejutott mamuthotel hirdeti. . . „Sic transit gloria mundi. . .”

Sarlatánok mindig voltak és mindig lesznek! Mindig akadnak majd olyanok, akik visszaélnék a gyógyulásért esdő beteg ember és beteg emberiség hiszékenységgel. És ha kételkedő ember este rádióját beállítja, vetélkedve egymást túlbömbölve kínálja Moszkva a kollektívizmus vörös medicináját, vagy Berlin a nacionalizmus mindent befűdő barna kenőcsét, a kételkedő ember úgy érzi magát, mintha piaci vásáron volna, ahol az egyik sarlatán tulajkiabálja a másikat. Elzárja a rádióját és ebben a tiszta csendben úgy érzi, hogy a világnak nincs szüksége a sarlatánok kétszínű vagy sokszínű, verből, könnyből, fájdalomtól gyurt praktikáira. A beteg világ várja a szédelő sarlatánok után az ő tudós, nemes nagy orvosát, aki az egymás megértésnek, megbecsülésének és szeretetének kristálytiszta orvosságát hozza a beteg világnak! Böles és nemes orvosokat kíván végre a beteg emberiség, eieg a sarlatánokból!

Háziasszonyok figyelmébe!

Használjon

Dr. „LUCULLUS” vanília cukrot
Sütéshez Dr. „LUCULLUS” sütőport.

JUHÁSZ vasöntőde

és gépgyár

Tulajdonos: JUHÁSZ J. ÁRPÁD
ARAD, Strada Abatorului No. 1-3
Gyermekkórház mögött.

Vas, bronz, réz, alumínium stb. öntvények.

Motorok, gőzgépek, mezogazdasági gépek és ipari gépek gyártása és javítása Malomhengerek rovátkolása

TELEFON: 666.

Asszonyok szerepe az angol világpolitikában

Misiek és ladyk betolyása Anglia életére — A vénkisasszonyok pártja,
mint közéleti hatalom

Londonból jelentik: A viharzó világesemények sodrában alig tűnt fel, hogy két érdekes londoni esemény egymás mellé került. Ugyanakkor, amikor egy londoni vendéglőben az angol szüfrazsettek, a háborúelőtti évek harcos feministái, békesen ünnepelték meg küzdelmeik huszonötödik évfordulóját, emelkedett fel helyéről Miss Florence Horsbrugh, hogy megcsodált barna bársonyruhájában előterjessze az angol parlament választát a királyi trónbeszédre. A szüfrazsettek ma már kissé feledésbe merültek, de az „igazi” béke boldog éveiben hetekig, hónapokig izgalomban tartották a világot tüntetéseikkel, sokszor mulatságos, gyakran veszedelmes csínyjeikkel. Két és fél évtized alatt ezek a hölgyek — a londoni rendőrség egykori ádáz ellenségei — higgadt polgárasszonyokká változtak és úgy gondolnak vissza életük vad korszakára, mint komoly urak diákéveikre. Ez a hangulat fejeződött ki furcsa bankettjükön is, amikor egyetlen férfivendégként egy nyugalmazott rendőrfelügyelőt üdvözöltek maguk között.

A vénkisasszonyok pártja

Miss Florence Horsbrugh dicsőséges szereplése mutatja, hogy végeredményben a nők maradtak a győztesek. Bár az angol parlamentnek csak nyolc hölgytagja van, a nők politikai jelentőségét már senki sem vitathatja el. Ma már ott tartanak, hogy egy külön női párt jelöltje kísérletezik a napokban tartandó presztoni pótválasztáson. Miss E. White veszi fel a harcot a két nagy politikai párt férfijelöltjei ellen és bátor próbálkozását az egész „Spinster”-mozgalom támogatja, melynek ő a vezére.

Az ilyen események érthetőképpen ráterelik a figyelmet a többi politikus-hölgyekre. A parlamentben a képviselőnők, minden pártkülönbség ellenére szorosan összetartanak és a szélső konzervatív Atholl hercegnő bizony gyakran harcol együtt a vöröshaju Ellen Wilkinsonnal, aki a szocialisták balszárnyának vezető tagja. Épp most a walesi munkanélkülieket vezette Londonba és bár már nem tartozik a fiatalabbak közé, négyszázkilométert gyalogolt a munkát és kenyeret követelő tüntető menet élén.

Egy család a törvényhozásban

Kétségtelenül ő a legtemperamentumosabb a képviselőnők között, de a parlamenti közös akciókat a tarka összetételű női csoport vezéréként mégis csak a higgadt és befolyásos Lady Astor irányítja. Ő volt az első női képviselő Angliában és rendületlenül tartja kivételes pozícióját az angol politikai életben. Megszámlálhatatlan milliót (az amerikai Astor-vagyont) és nagy tekintélyt egyaránt hozzájárul ahhoz, hogy ma már ugyiszólván egész családjára ott legyen körülötte a Westminster-palotában. Pár hónap előtt londoni palotájában nagy feltűnést keltő estélyt adott, melynek háromszáz vendége között egyetlen férfi sem volt. Még a család férfitagjait és az inasokat is eltávolították a házból.

Boldog és boldogtalan halál

Híres politikushölgy a nagytudású Miss Eleanor Rathbone is, egy skóciai egyetem sokat szereplő követe. Pártonkívüli helyzete biztosítja teljes függetlenségét és így ott van minden olyan mozgalom élén, amely emberségesebbé igyekszik fenni a társadalmi berendezkedéseket. Néha különös ideálokat karol fel. Így például most ő az „euthanasia” egyik apostola. Azt követeli, hogy te-

gyék lehetővé sulyos betegek vagy más szerencsétlen teremtések számára az életből való önkéntes távozást.

Mrs. Van der Elst viszont, aki csak szeretett volna bejutni a parlamentbe, a halálraítéltek ügyének szenteli egész életét. A kivégzések ellen harcol, áruházaiából származó roppant vagyonával és félelmetes energiával. Ez volt képviselőjelölti programja is, de megbukott.

Biztos helye van a parlamentben az érdekes arcú Megham Lloyd George-nak, aki apjával, bátyjával és Owen örnaggyal együtt külön, összesen négy tagból álló Lloyd George-pártot alkot.

Két millomosnő szeszélyei

Csodálatosképpen mindig kimaradt a parlamentből Anglia egyik legszentiaálisabb asszonya, Margaret Viscountess Rhonda. Valamikor ő is vad szüfrazset volt és postai úton rinyák felgyújtásával szolgálta a nagy ügyet. Még börtönbe is került, de négynapos éhségsztrájk után kiengették. Miután a képviselőválasztásokon többször megbukott, megindította küzdelmét a nők egyenjogúsításáért a lordok házában. Férje halála után helyet igényelt Anglia peerjei között. Ezzel is megbukott.

Lapkiadó a politikai ambícióktól túlfűtött Lady Houston is, aki a nagymultu Saturday Review-ben hetenként követeli, hogy vezessék be Angliába a diktatúrát, jelöltje pedig erre a posztra VIII. Edward volt király.

Anthony Edent személyes ellenségének tekinti

A. MARTOSSY MARGIT

Amit most nem merek

Ha meghalok!
Mert meghalok —
Szeretnék ragyogóbb csillag lenni.
Mint a most pislákoló többi...
Kocsisa is lennék a Göncöl-szekérnek,
Vágtató hirnőke a tel-ut ködének.

Lennék az Egnek harsány kürtje is,
Légáramlás... bugás... nemezis.
Haragvó vulkán
Dözsölők közé rohanó orkán.
Mezítláb járó kis gyerek —
És mernék, amit most nem merek:

Szép éveket újra fölfedni.
Megszakítás nélkül szeretni.
Élni hétköznapok magaslatán.

Léket ütni gaz koponyán.
Hinni az igaz barátnak
Reményt nyujtani törött babáknak.
Közönnyel takarni a lelent,
És élni emberként idelelent...

Szép lenne odafront elillani... bujni,
Sulyos felhők mögül biztatókat fujni:
Átokkal megvertnek,
Küzdőnek, terheltnek, —
Annak, aki utánam marad.
Aki előttem szalad.
Századokon, ezredekken át,
Simlítani göröngyös utját,
Hogy ülne már el a harag,
És ne lenne több kudarc,
Csak béke!...
Hogy mosódna széppé földlitém emléke.

KELLNER BÉLA

szállító, butorberaktározási vállalat.
Az Arad-Hegyaljai motoros vasút szállítója.

Telefon: 633.

ARAD, Bulevardul Regele Ferdinand I. No. 58.

Futószőnyegek

Lábtörlők

Butorszövetek

Kárpitos kellékek

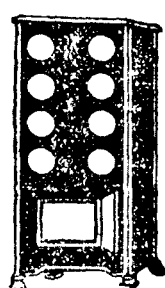
Malomhevederek és Géphajtókötelek

legolesobban:

SCHÖNBERGER & GRUNSTEIN S. A.

cégnél Bulv. Regina Maria 9. Neuman ház.

20

Sok tizezer

megelégedett vevő bizonyítja, hogy a

„ZEPHIR”

kályha az összes kályhák között a

LEGJOBB

10 kgr. fával fűt egy 24 órán át

normál szobát

Gyártja Szántó D. és Fia, Oradea

Consum és Inlesnirea könyvre készpénzárban kapható

Lerakat: Csetey és Seltz vaskereskedés Arad

Bulv. Regele Ferdinand 49.

Karácsonyi keresztrejtvény

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
O	26					26				27			28			29							
K	31				32				33			34	35	36	37			38					39
E	40		41						42			43	44	45									46
L	48		49						50			51	52		53	54						55	
E			57		58				59			60		61		62	63		64			65	
M			67		68	69			70			71		72		73			74	75			76
E									78			79			80							81	82
ü									84			85			86				87				
									91										92				
									95						96								
									99	100					101								
									109	110					111	112							
									119	120					121								
									127	128					129								
									135	136					137	138							
									143	144					145	146							
									151	152					153	154							
									159	160					161	162							
									166	167					168	169	170						
									174														

VIZSZINTES SOROK: 1. Idézet a bibliából, mely most különösképpen aktuális (folytatva a vizsz. 174 sor) — 25. Troja régi neve. — 26. Egyesült — jelent idegen nyelven. — 27. Régi magyar név. 28. Nem ismeri be. — 29. Egy proféta neve. — 31. Többet rak rá a kelleténél. — 33. Ugy szép, ha kék. — 34. Román ra-re. — 36. Vonatok indulását mutatja. — 39. Igekötvő. — 41. Német „örültség.” — 42. Jótékony ige. — 43. Időháztartozó. — 45. Uralom, kormányzat — idegen szóval. — 46. Feltételes kötőszó. — 47. Vásznot készítőnek belőle. — 49. Ez az amire felöntenek. — 50. Mindenre jó valami. — 52. A Duna egyik mellékfolyója Augsburgnál. — 54. Nem szegény ember. — 55. Maró folyadék. — 56. Francia oroszán, m=n. — 58. Német birtokos névmás. — 59. Hajt, üldöz. — 60. Szaport, nagyit. — 62. A cselekvés szülőanyja. — 64. Shakespeare királyának neve — fonetikusán. — 65. Gyönyörű szárnyas. — 66. Női név. — 68. Svájci üdülőhely Zürich mellett. — 71. Ilyen az erdő. — 72. Egyszerű gép. — 74. Mindenkinek van. — 76. Római súly és pénzegység. — 77. Holnap — románul. — 78. Ilyen mise is van. — 80. Tisztelet, becsület — idegen szóval. — 81. Ház része. — 83. Nyugatafrikai volt német gyarmat. — 85. Svájci lüldőhely a genfi tónál. — 87. Viki-kész — eredeti ortográfiaival írva. — 89. Püspöki süveg. — 93. U. az mint a 76 vizsz. — 94. Étkezéshez készít elő. — 95. Volt angol miniszterelnök neve (végéről „d” hiányzik. — 96. Visszafele — neves román költő és politikus. — 97. Közben, közt — franciául. — 98. U. az mint 39 vizsz. — 100. Lábon van. — 101. Híres holland hármassugró rekorder. — 103. Olasz dal. — 105. Folyó. — 107. Azonos betűk. — 108. II. József császár híres törökverő tábornoka. — 111. Lent. — 113. Katonai egység. — 115. Diszterem. — 117. Disznóvén. — 120. Jobb sorsra érdemes lény. — 121. időesség. — 122. Házilátat. — 124. Román R. T. — 125. Ügynök. — 126. Világosan is van egy. — 128. Fohász.

— 129. Egy keresztény felekezet. — 131. Német „hivás.” — 133. A teljes — elegység — olaszul. — 134. U. az mint 103 vizsz. de fonetikusán. — 135. Igen öreg. — 137. Naptár. — 140. Fordítottja — becézett Edith. — 142. Lázár — becézve. — 143. Görösös arcrángás. — 144. Rom — közkeletű idegen szóval. — 146. Siklás. — 147. Ablakfüggöny. — 148. Ősi magyar női név. — 150. A latin birtokoset rövidítése. — 151. Latin csont. — 152. Francia társalgó szoba. — 154. Idegen kötőszó. — 155. Iromszallag. — 156. Felsülés, kudarc. — 158. Lu: két széle. — 159. by England (lajstromozás jelzése.) — 161. Indulatszó. — 163. Ver. — 164. Amelyik jármű így halad, felírja a rendőr. — 66. Egyszerű ruhakelme. — 167. Üzem — távirati stílusban. — 169. Kis német szám. — 171. Vonat — latinul. — 172. Lábbell — románul. — 174. Az 1. vizsz. sor folytatása.

FÜGGŐLEGES SOROK: 2. Sir. 3. Felvesz magára pl. ruhát. — 4. Nehéz helyzetekből vezet ki. — 5. Munka. — 6. Első fellépés, közismert idegen szóval. — 7. Titulescu egyik titkára. — 8. Beképzelt. — 9. Az tc ; akinek dolga van. — 10. Kevert lét. — 11. Germanium vegyjele. — 12. A buza is ez. — 13. Házilátat. — 14. Ma is, holnap is ez van. — 15. Fordítottja kettős mássalhangzó. — 16. A harang hangját utánzó szócska. — 17. Nőiről híres magyar város. — 18. Idegen női név — fonetikusán. 19. Ilyen a mai életküzdő. — 20. Atlétikai verseny funkcionáriusa. — 21. Kirje on! — (Uram irtalmazz!) — 22. A függ. 18-nak magyar formája. — 23. Víz növény. — 24. Német személyes névmás. — 30. Az „Aradi Közlöny” jókívánsága. — 32. U. az mint a 80. vizsz. de németül. — 33. Paradicsom. — 35. Valamit magasabb helyzetbe hoz. — 37. Oraketyegést utánzó ikerszó egy. — 38. Csavaros eszű. — 40. Török női név. — 42. Névelő. — 44. Folyó év — latin rövidítése. — 46. Ilyenek a magas hegyek. — 48. Ujdonság — közkeletű

idegen szóval. — 50. Sziget, itt halt meg I. Napoleon. — 51. Régi hossz mérték. — 52. Vadászállítás. — 53. A király megbízottja — közismert latin szóval. — 55. Sár kezdete. — 57. Kisebb, újabb — latin szóval. — 59. Taktus — régi magyar szóval. — 61. Folyó Szlovénországban. — 63. Körülfig. — 65. Bizalmas viszony. — 67. Az ókirályság. — 69. Ilyen az eskü. — 70. Fokozott ljedelem. — 72. Éktelen iskolai tanóra. — 73. Felny. — 75. Francia folyó és német birtokos névmás. — 79. Haugos — filmre is mondják. — 80. Óra márka, egyébként a görög „abc” utolsó betűje. — 82. Férfi név. — 84. Tenger. — 85. Ime — franciául. — 86. Szájban van. — 87. Családi. — 88. Japán öslakó. — 89. Női név. — 90. Tintatartó. — 91. Surol mássalhangzó. — 92. Vétel magánhangzók nélkül. — 98. Emelőgép. — 99. Német folyó. — 101. Ideiglenes épület. — 102. Aki siet. — 104. Rádó. — 106. A nehezebb diák teszi. — 107. Férfi név. — 109. Borbála. — 110. Rio del . . . a Rio Grande Del Norte mellékfolyója. — 112. Értéktelen dolog. — 113. Lásd a 144. vízszintest. — 114. Férfi név. — 116. Kereskedelem tárgya. — 118. Romlott tojás. — 119. Leharap. — 122. Harminc franciául. — 123. Rövidít. — 127. Mór — franciául. — 128. Ismeretlen latin szóval, egyébként egy neves magyar újságíróról álneve. — 129. Délszaki növény. — 130. Bibliai hegy neve. — 132. A legszebb butor és egy h. is ez. — 133. Felsőházi tag. — 136. Gils. — 138. Területmérték. — 139. Pokolban is az. — 141. A régi orosz képviselőház neve. — 144. Ban-ben, — ra-re, nál-nél etc. — 145. dale, Irótszörri kutya-faj. — 148. Jólnevelt ember tulajdonsága. — 149. Az első keresztények u. n. szeretetlakomái. — 152. Apó — franciául. — 153. A nyárfalevélre mondják. — 156. lla (selyemhulladék.) — 157. Férfi név. — 159. Fogoly. — 160. Istennő. — 162. Az intés is az pl. — 163. Anyaszarvas. — 164. Ezzel kezdődik a bizonyítvány. — 165. T. N. N. — 166. Dudás két vége. — 168. Molnár Ferenc monogramja. — 170. Korjelző. — 171. Az olasz skála egy hangja. — 173. Cerium vegyjele.

Fleischer Testvérek vas- és rézbutorgyára ajánlja vas- és rézbutorait legolesőbb árban Arad, Str. Ioan Russu 15.

Az Aradi Közlöny karácsonyi rejtvénypályázata

Mint minden esztendőben, ezidén is kedves kötelességünknek teszünk eleget, mikor tartalmas karácsonyi számunkban, az elmesportot kedvelő olvasóink részére különféle ötletes rejtvényvel módot adunk a háromnapos ünnep unalmának elűzésére. E kellemes szórakozást ezuttal is a hasznossal költjük össze és a helyes megfejtők között egész sereg szebbnél-szebb ajándéktárgyat osztunk ki nyereményképpen. Hisszük, hogy ezidén is jó szolgálatot teszünk és mint eddig mindig, ezuttal is sokszáz olvasóink versengése bizonyítja, hogy jó ügyet szolgáltunk.

A PÁLYÁZAT FELTÉTELEI A KÖVETKEZŐK:

Az Aradi Közlöny karácsonyi rejtvénypályázatán minden olvasóink résztvehet, ha az alább közölt „Pályázati szelvény“-t pontosan kitöltve, helyes megfejtésével egyetemben borítékba zárva, kiadóhivatalainkban leadja vagy postán beküldi. A boríték „Rejtvénypályázat“ felirással látandó el. Beküldési határidő 1937. január hó 2. napján esti 6 órakor jár le, mely után érkező pályázatokat fi-

gyelembe nem vehetünk. Szelvény nélküli megfejtéseket nem fogadunk el, s egy szelvényvel csak egy megjelölt pályázhat.

A rejtvénypályázat pontozásos verseny, tehát az egyes rejtvények értékelése, a föléjük írt pontmennyiséggel történik. Minden pályázónak érdeke tehát, hogy minél több helyes megfejtéssel vegyen részt a versenyben, melynek győzelmi sorrendje tehát nem a sorsolás szeszélyes véletlenén dől el, hanem tudásuk, ügyességük és szorgalmuk érdeméért jutnak nyereményeikhez.

Nyereményeinket — melyek éppen oly gazdagok mint minden évben — helyszüke miatt itt felsorolni nem tudjuk, de azt egy ünneputáni számunkban pótlólag közöljük, csak három főnyereményünknek szorítunk itt helyet, melyek a következők:

Egy 6 személyes gyönyörű csiszolt „Moser“ likőrös service.

Egy pompás modern stílusú márványbafoglalt diszóra.

Egy 6 személyes valódi aranyozással ellátott „Royal Epiag“ márkás porcellán feketekávés készlet.

A rejtvények helyes megfejtéseit 1937. január hó 3-iki vasárnapi számunkban közöljük, míg az eredményt, a pályázatok gondos felülvizsgálása után a január hó 10-iki számunkban tesszük közzé. Fel tehát a nemes versengésre, aki tud az nyeri!

Pályázati szelvény

Az ARADI KÖZLÖNY 1936. karácsonyi rejtvénypályázatára

Megfejtő neve: — — — — —

Pontos címe — — — — —

(község, ucca) — — — — —

Sportolók előnyben

Megfejtése 6 pont.

Ki mikor?

Tíz kérdés vár feleletre.

Megfejtése kérdésenkint 1—1 pont.

- Hol van Krimitschau?
- Honnan van: „A gróf, a gróf vizbe ful.“?
- Melyik francia városban székelték a pápák?
- Ki volt az, aki úgy akarta nevét halhatatlanná tenni, hogy felgyújtotta az ephesosi Artemis gyönyörű templomát?
- A monda szerint kinek a meggyilkolását árulták el a darvak?
- 20 éves korában melyik nagy külföldi drámaíró izgatott szenvedélyesen a magyarok szabadságharca (1848) mellett?
- A hőmérőn hány fokra osztja Fahrenheit a fagy- és forrpont közti részt?
- Aranyszáju szt. János mikor élt?
- Kinek a lánya volt Wagner második felesége?
- Hány dimenzió van a térben s melyek azok?

Betű- és képrejtvények

Megfejtésük 2—2 pont.

1. *Neva*
N Az első nő

2. *Berta*
R kutya -ta

3. *üvegfogó*
Ü OTT OTT OTT

Ki volt ez a híres olasz író?

L P O U I E I R L G A L I N O

(Bizonyos matematikai szabályt szem előtt tartva egyszerűen olvasható a név)

K O M K O M K O M
 —H

LELUS

mus mus mus mus **R**

Összhankg

Tempó

Egy kerékpárversenyen, mely hosszú távra megy (több városon át és pihenőkkel), az ellenőrző autó összejátszik az egyik kerékpárossal és nehezebb utszakason felveszi a kocsira.

Ezt a csalást verseny közben senki sem veszi észre, az eredményt mégis megsemmisítette a zsüri.

Milyen ok alapján tehetette?

Kiegészítés

TE—, ELŐ—, CSERE—

E szórészek mindegyike után egy-egy szótag irandó a vonás helyére, úgy, hogy együtt ismét egy értelmes szót adjanak. Az így nyert új szótagok összeolvasva egy pestkörnyéki község nevét adják.

U Q U &

Fr
 a Co TAL-L Tokaji nono

Rejtett szavak

MADARAK, CSALÁD, KÖZNÉP, BUTOROK, FELEGET

E szavak mindegyikében egy-egy kisebb szó rejtőzik (pl. maradék — ára). E kisebb szavak kezdetűi a világirodalom egy halhatatlanjának nevét adják.

BERETVÁS és SARLÓS
BUDAPEST, IV., Váci-uca 20.

FEHÉRNEMŰ KÉSZITŐK
NYAKKENDŐ KÜLÖNLEGESSÉGEK

Fabricade ghete

S. A.

Telefon 47, 4-32.

Cipőgyár R. T.

Távíratcím:

Carmenshoe Oradea.

ORADEA.

Ajánlja férfi-, női- és gyermekcipőgyármányait, valamint

különféle anyagokból készült házcipőit.

Gyártmányaink kaphatók Aradon kizárólag:

APPONYI TESTVÉREK és IVÁNYI MENYHÉRT
cégeknél.

Magyar hangosfilm lesz Montia Emil dr., „a román Bartók” operájából

Világosan (Sirian) él az egyik legnagyobb román zeneszerző. Bemutató készül februárra Aradon a nemzetközi filmszakemberek részére.

Világos (Siria) (Az Aradi Közlöny munkatársától.) 1936. karácsony. Kora ebédután. A korcsmából, a korai óra ellenére, már kihallatszik a muzsika. Vasárnap van, ilyenkor már az ebédutáni órákban is fogy az ital, A közvetlen szomszédban pedig ennek a zenének olthatatlan, nagy szerelme lakik, aki ezeknek a falvaknak zenéjét, dalait, azok értékeit kibányásztá, napvilágra hozta, sőt operai színvonalra emelte: dr. Emil Montia ügyvéd ur. Ez a felírás díszlik a ház-táblán is. Poétikusnak legjobb akarattal sem mondható és az embernek, ha ránéz, inkább és előbb a paragrafus, mint a violinkulcs kacskaringója jut eszébe. Pedig ennek a névnek a viselője, a „doktor ur” elsősorban zenesz és csak azután ügyvéd. Az ország egyik legnagyobb élő román zeneszerzője, akinek műveit egyaránt hallani ugy a hangversenydobogókról, mint a bucureștii rádióból, gramofon-lemezekről, operája pedig a kolozsvári (cluji) Operaház egyik legnagyobb sikere volt. Munkája leginkább Bartók Béla tevékenységével hasonlítható össze, bár — mint ő is mondja látogatásunkkor — sok lényeges kérdésben különbözik tőle.

— Bartók Bélának — mondja — felbecsülhetetlen érdemei vannak és ezeket az érdemeiket főleg azok tudják értékelni, akik az ő nyomain elindulva foglalkoztak a román népzene feltáráásával. Bartók Béla tudvalevőleg először a bihari (bihori), majd pedig a máramarosi (maramureși) falvakban gyűjtött román népdalokat adta ki.

A népzene kulisszatitkairól

— Doktor ur mikor kezdte a népzene tanulmányozását?

— Több, mint negyven évvel ezelőtt, tizenhárom éves koromban — öntudatlanul — már folklorista voltam. Falunkban volt egy Didianu nevű cigány, ettől tanultam hegedülni és a faluban hallott dalokat, amikor már ismertem a kottát, leírtam és játszottam őket. Egy év múlva született meg első szerzeményem. Zenei tevékenységemet ösztönözten folyttattam. Cseh mesterektől tanultam később hegedülni, majd pedig zongorázni és csellózni is megtanultam. Jogászkoromban, Nagyváradon (Oradea) három esztendeig vezettem egy zenekart és egyik akkori szerzeményemet ma is játsza *Albu*, a neves hegedűművész. Csak később kezdtem a népzene tudatos tanulmányozásához, a folklorista munkához. Más módszert választottam, mint amellyel Bartók Béla dolgozott. Ő gramofont vitt ki a faluba, felszólította a lakosságot, hogy, aki szép dalokat tud, énekeljen a tölcserbe, a gramofon pedig a dalokat felvette viaszlemezre. Ennek a rendszernek az a hátránya, hogy a falusi nép idegenkedik a gramofontól, ahogy egyesek mondják: „félnek, hogy elnyeli hangjukat” és ezért az ének valahogy mesterkélt lesz, sokan pedig nem is énekelnek. Ez az ugynevezett vízszintes rendszer, amikor a község a fontos és nem az egyén. Én a merőleges rendszer híve vagyok. Személyekhez megyek. Kikutatom, hogy a faluban kik tudják a legtöbb nótát, kik tudnak legszebben énekelni, együtt mulatnak, hegedülők velük a korcsmában és úgy jegyzem, kottázom le dalokaikat, hogy jóformán észre sem veszik. Nagy türelem kell ehhez. Sokszor tíz olyan dalt is végig kell hallgatni, amely ismert, míg végül egy érdekes, ismeretlen dalra kerül sor. Hosszu, több évtizedes munkám és tapasztalatom alapján mondhatom, hogy a falvakban nagyon sok észre nem vett, igaz művész van.

Ismét Bartókra terelődik a szó.

— Bartóknak — mondja — mérhetetlen érdeme az, hogy ő volt az első, aki folkloort tudományos formában tárt a közönség elé.

A népdalok rokonsága

— Mivel magyarázható az — kérde —, hogy a laikus előtt gyakran úgy tűnik, hogy feljűnően nagy a hasonlóság a román és a magyar dalok között?

— Ez azzal magyarázható, hogy egyes román dalokban vannak olyan részek, amelyek nem is annyira lényegükben, mint ütemükben, cifrázásukban magyar dalokra emlékeztetnek. Viszont magyar dalokban is vannak román dalokra emlékeztető részek. Ez azzal magyarázható, hogy a két nép évszázadok óta egymás mellett él, természetes tehát, ha zenéjükben tapasztalható kölcsönhatás. Figyelemre méltó azonban, hogy karakterüket mindkét nép dalai megőrizték. Más népek zenéjéből

csak reminiscenciák vannak bennük. Az ókirálysági zenében például török és szláv reminiscenciák találhatók. Ezt a zenét közvetlenül a háboru után volt alkalmam tanulmányozni, amikor néhai Goldiş Vasile meghívására öt esztendőn át működtem a földművelésügyi minisztériumban, mint államtitkár. Ekkor kerültem először összeköttetésbe az ottani zeneszerzőkkel és ekkor adták ki első isben dalaimat. Összesen kétezer népdalt gyűjtöttem össze, de ezek közül csak a legszebbeket, háromszázharmincat hoztam nyilvánosságra. A román dalok közül a legértékesebbeknek az ugynevezett colindákat, karácsonyi énekeket tartom. Ezek közül talán Arad megye termelte ki a legszebbeket. Kifejező, gyönyörű ezeknek a melodiája és rendkívül érdekes a tartalmuk is. Tartalom szempontjából két nagy csoportra oszthatók. Az egyik csoportban a dalok Krisztus életével foglalkoznak, a másik csoportbeliekben pedig még a kereszténység előtti idők emlékei érezhetők. Például arad megyei karácsonyi dalokban olyan történetek találhatók, amelyeknek oroszlanok a hősei. Érdekes lenne annak kikutatása, hogy miképpen kerültek ennek a vidéknek dalai közé oroszlanok? ...

— Tervei?

— Ezek két irányúak. Elsősorban tovább foglalkozom a népdalok gyűjtésével és azok klasszikus formában való feldolgozásával. A népzene olyan érték, amelyet minél szélesebb rétegekkel kell megismertetnünk. A népdalokból született meg a magyar zenében is néhány valóságos remekmű. Így például az „Eltörött a hegedűm”, „Sirtam eleget utánad”, a „Káka tövén költ a ruca”, a „Csak egy kislány van a világon”, amely annyi zeneszerzőt inspirált. Érdekes és szerintem sajnálatos jelenség, hogy a magyar zenében az utóbbi időben elhanyagolják a népdalokat, pedig ezeken kellene tovább építeni. A román közművelődési egyesületek szövetsége megbízott azzal, hogy a megyében folytassam dalgyűjtési munkámat. Ennek a megbízatásnak eleget teszek és bejárom az egész megyét. Más vonatkozású terveim operáimmal fűggnék össze.

„A coziai leány” — magyarul

— A kolozsvári (cluji) Operaház — folytatja Montia dr. — a múlt évben mutatta be „A coziai leány” című három felvonásos operámat. Ebben klasszikus román zenét igyekeztem adni és azt hiszem, hogy ez sikerült is. Akolozsvári (cluji) Opera idei szezonját ezzel a darabbal nyitotta. Az opera szövegét is én írtam és azt legujobb versekben magyarrá is lefordítottam. A társulat februárban Aradon vendégszerepel és valószínű, hogy ezzel az alkalommal meghallgatja az operát a budapesti „Hunnia”-filmgyár egy megbízottja is. Szó van ugyanis az opera megfilmesítéséről és ebben az irányban Korda Sándorral is megkerestem az összeköttetést. Második operámat, amelynek „Cercel” a címe, filmre írtam. Ennek az operának érdekes, arad megyei vonatkozású története van. „Cercel” ugyanis egy Rózsa Sándor-típusú szegénylegény volt, aki Arad megyében „működött”. Ennek az

Horváth József

elektrotechnikai vállalata

STR. BRATIANU 10. SZÁM.

Ganzgyári elektromotorok, generátorok és dinamok lerakata. Raktáron tart csillárokat és mindennemű villamosági felszerelési cikkeket.

Részletes tervvel és költségvetéssel díjtalanul szolgál. 41

operának rendkívül érdekes a cselekménye, látványos és ezért filmre különösen alkalmas.

— Könnyű zenével, modern népszerű zenével nem foglalkozik?

Mozart szellemében

— Erre többször is kaptam ajánlatot. Tangókat rendeltek nálam és nagyon magas honoráriumot ígértek. Már-már ráálltam, már-már eleget tettem a rendelésnek, de aztán mégis úgy döntöttem, hogy nem teszem meg. Mozarta gondoltam, aki éhezett és mégis hű maradt a klasszikus zenéhez. Pedig az ő könnyű szerzeményeit is nyilván szépen megfizették volna. Nekem pedig még van mellékfoglalkozásom is — mondja mosolyogva. Fiskális vagyok vidéken és addig, amíg ez keresetet nyújt, hű akarok maradni a klasszikus zenéhez a népzene klasszikus feldolgozásához, ennek a zenének, a néplélek által kitermelt értékeknek minél szélesebb rétegekkel való megismertetéséhez.

Amikor elbucsuzunk, már alkonyodik. Kód borítja a szőlőhegyeket, amelyekről ősszel szüretelő leányok dalát viszi szét a szél. A dalokat, amelyekből dr. Montia Emil kétezeret gyűjtött össze és, amelyeket egy mondatban így jellemez: a vidék zenébe-foglalt lelke.

MOLNÁR TIBOR

A szemem

Irta: R. MARTOSSY MARGIT

Sokat látott szemem.

Az Istent keresi.

Elíradt testemet

Szolgaként vezet,

Keresve a helyet.

Hol titkon ellehet.

Két fekete szemem

Mélységes tengere

Sok ezer napoknak,

Mikor a szívembe

Szerelmek daloltak,

Kétségben harcoltak.

Két fekete szemem

Sok tüzekkel látszott

Furcsa szeszélyektől.

Könnyektől nem látszott. —

Föl is szállt az égre.

Le is hullt a földre.

Ráborult virágra.

Emberre, hegyekre.

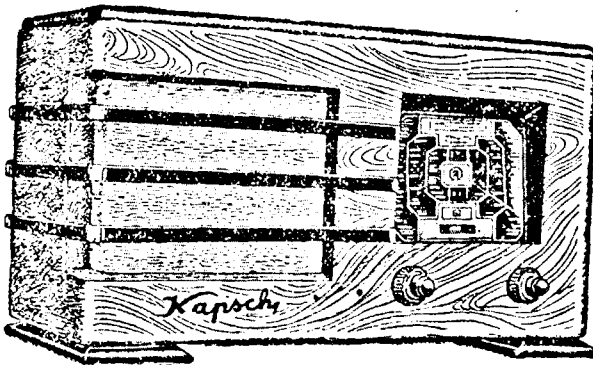
Távoli határra...

Ha látom tükörbe,

Ámulva csodálom.

S Istent ott találok.

RADIO KAPSCH 1937!

A wieni mintavásár szenzációja.

Világsláger!

Minden jobb szaküzletben kapható.

Vezérképvislet: **HIRSCHMANN, ARAD, Str. Gh. Lazar 17.**

6188

Szépen nyilatkozott róla

Az Aradi Közlöny számára
írta: Stella Adonyi

Copyright by ARADI KÖZLÖNY and Publicitas Press Service)

Viola (viharosan üdvözli barátját): Szerusz drágám! Meddig maradtatok tegnap?

Lenke: Nemsokára mi is elmentünk. Tibor nagyokat ásitott, kezdett kedélytelen lenni a dolog. Hová méész?

Viola: Nézegetem a karácsonyi kirakatokat.

Lenke: Gyere velem a tér felé.

Viola: Onnan jövök. Jobb lesz, ha te sem sétálsz arra!

Lenke: Miért? Kivel találkoztál?

Viola: Péterrel.

Lenke: Volt férjemmel?

Viola: Igen.

Lenke: No és aztán? Tudtommal nem az övé a tér. Bár hallok, nagyon jól megy neki! (Hirtelen) Beszéltél vele? Mit mesélt rólam?

Viola: Oh semmit, azaz... nagyon szépen nyilatkozott rólad.

Lenke: Én sem mondhatok róla mást, mint Baldwin: „igazi uriember módjára viselkedik.” Nincs is annál csunyább, mint amikor az elvált házaspár egymásra kigyót-békát kiáltanak! Nálunk ez nincs! Elváltunk, de megadjuk egymásnak a kölcsönös tiszteletet. Vagy talán Péter mondott valamit?

Viola: A, dehogyan... igazán szépen nyilatkozott...

Lenke: Miről beszéltek?

Viola: Mondta, hogy karácsonykor a Semmeringre megy.

Lenke: Persze, azt nem mondta, hogy kivel?

Viola: Annyit mondott, hogy egy házaspárral.

Lenke: Amikor egy férfi azt mondja, hogy

„egy házaspárral megyek színházba”, „egy házaspárral megyek nyaralni” — az mindig azt jelenti, hogy az asszonnyal megy, de a férjet is kénytelenek magukkal vinni. Azt hiszed, nem tudom, hogy Péter folyton Olgával lóg!

Viola: Igazán?

Lenke: Nahát én nem akarok róla semmi rosszat mondani, ami igaz, az igaz, nagyon boldog és harmonikus két hónapot töltöttünk együtt a tizesztendő házasság alatt, de mindenkitől hallok, hogy teljesen el van adósodva és mindez Olga miatt.

Viola: Ugyan!

Lenke: Meg is akart nőülni, mert rengeteg piszkos adósságot gyűjtött össze és a hivatalban sem nagyon szímelnek a pénzek. Gondolta, inkább elvesz egy csunya, öreg nőt, minsem lezárják és ki is szemelte Elvirát, de nem ment hozzá.

Viola: Miért?

Lenke: Elvira pont kétszer vált el és egy ilyen nő jobbat remél manapság. Apropos, mit szólsz Edwardhoz? Peche van ennek a Simpsonnak! De azért én a férfit is okolom egy kicsit a lemondás

miatt. Az ember a mai világban nem hagy ott egy ilyen állást.

Viola (öt már jobban érdekli az előbbi téma): Elvira azért nem ment hozzá, mert...

Lenke: Azért nem ment hozzá, mert köztünk maradjon, Péter súlyos beteg ember. Apolónóra van szüksége, nem feleségre. Azonkívül morál inszanti. Hat hónapja nem kaptam tőle tartásdíjat.

Viola: Nem is látjátok egymást?

Viola: Néha felugrik hozzám azon a címen, hogy a kutyát akarja megsimogatni. Ezzel szemben az az igazság, hogy volt nekem egy szobalányom, Teréz, az a nagy darab szőke tehén, annak udvarolt, a Teréz most házmesterné nálunk és annak a kedvéért jár a házba. Terézt simogatja, nem a kutyát.

Viola: Borzasztó!

Lenke: Neked fogalmad sincs mennyi kellemetlenséget csinált ez az ember! Kifelé udvarias és kedves, de valójában elszánt brutális fráter és hazudik.

Viola: Nődolgokban?

Lenke: A, sokkal cinikusabb! Nézd, én nem akarok róla egy rossz szót se szólni, elváltunk, semmi közünk egymáshoz, ő jár a maga útján, éh hála Istennek remekül érzem magam, amióta ott hagytam, de meg kell mondanom, hogy egyszer zálogba csapta a briliáns-brossomat és a cédulát külön elzálogosította.

Viola: Mire kellett neki a pénz?

Lenke: Kártya!

Viola: De hiszen kártyán inkább nyerni szokott.

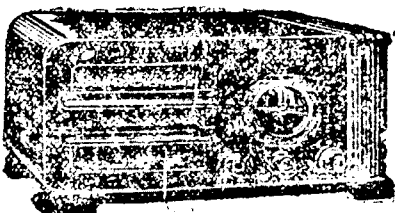
Lenke: Mert hamisan játszik. De akkor megjárta, a partnerei még jobban csaltak. (Elérzékenyülve.) Ugy sajnálom szegényt! Kár érte, én igazán, igazán csak jót mondhatok róla.

Viola: Meg is érdemli! Csupán két percig beszéltem vele, de ő is szépen nyilatkozott rólad...

GARAI: BUTORCSARNOK

Jó polgári lakberendezés — Prima minőség és alacsony árak mellett — Modern dióháló-, ebédlő- és kombinált-szobák.

Arad, P. Avram Iancu 15. sz.

4+1 lámpás
SUPERMETERODYN
15-2000 m.

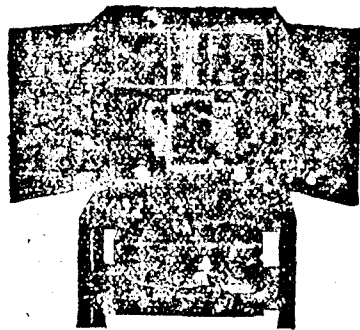
KÖRTING-TRANSMARE
11 lámpás

RÁDIÓ KÉSZÜLÉK
6 Műszerbeállítóval

A VILÁG LÉTEZŐ LEGJOBB
RÁDIÓ KÉSZÜLÉKE

VÉRTES RADIO

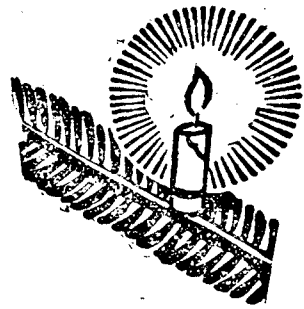
Arad, Piata Luther No. 1.

ASSZONYOK KARÁCSONYA

Pillanatfelvételek a divatkirályok
uj szenzációkkal rakott
karácsonyfájáról

Az Aradi Közlöny számára írta:
GUTHY BÖSKE

Hölgyeim! Most, hogy a téli divat végre aktuálissá lett és felvehető, prémes bundáikat, kosztümjeiket, prémkucsmáikat, nagy estélyi toalettjeiket, földig érő palászerű belépőket, engedjék meg, hogy én, a divatnak hűséges krónikása, ezúttal már a tavaszi divatról adjak néhány utmutatást.

Tudjuk mindannyian, hogy a divatban nincsen logika. Mire leesik az első hó és időszerű végre a szőrmével gazdagon prémezett kalap, — ami az ideai divatnak egyik legnagyobb favoritja volt — Párisban már elkészült az új szalmakalap kollekció. Most, hogy végre megkezdődnek az estélyek, a bálak és fel lehetne venni a derékig dekoltált, gyönyörű bársony, vagy fémbrokát estélyi ruhákat, a párisi divatszalonok mannekenjei már lenge túll, muszlin- és csipkefelhőkbe burkoltak a csillár-fénybe uszó divatszalonokban. A diadémszerű kövekkel kirakott drága fejdíszek helyett tavaszi virágokat viselnek a frizurájukban és a nehéz bársony és brokát estélyi köpenyek helyett földig érő túll és muszlin-kepeket libegtetnek.

Hát hol itt az igazság, mi tulajdonképpen a divat? Ugye, ezt kérdezik Önök is. Szeretnék most egy kis általános utbaigazítást adni, nem azoknak a hölgyeknek, akik a sors különös jóvoltából már beszerezhették az egész garderobjukat, amire márciusig szükségük lehet, hanem azoknak a nehéz elhatározású hölgyeknek, akik addig törték a fejüket, hogy mit csináltassanak, míg elértek a karácsonyhoz, anélkül, hogy estélyi ruhájuk, vagy télikabátjuk lenne. (Ez semmi esetre sem akar szivfájdítást szolgálni a dus garderobbal rendelkező divathölgyek számára.) — Kezdjük talán a télikabátal. Páris divatkorifeusai már tudni vélik, hogy az új tavaszi divat szerint a kabát nem lesz köröskörül gloknis, hanem csak elől. Az új télikabát legyen tehát hátul sima, elől pedig dus, gazdag szoknya-részű. Prémezni a most készülő télikabátot már nem kell. A gallérelküli, kis álló nyakú télikabátokhoz viselhető színes bársonysál. Akinek rókája van, úgy azt hátul összekapcsolva viselje, ha pedig prémgarnitúra készül hozzá, azt úgy kell csináltatni, hogy a prém ne legyen hozzávarrva a kabáthoz, hanem az egész különálló gallér legyen, amit kapszokkal erősítsünk a kabátra. Így kosztümhöz, vagy tavasszal uccai ruhához is viselhető. Annak, aki csak egy kabátot vehet, természetesen a fekete szint ajánlom. A fekete mindig praktikus, mindig elegáns és mindenhez hordható, különösen az idén,

(Sötétkék szövetruha sötét selyem gallérral és masnikkal, Lelong-modell.)

amikor a divat teljesen fittyet hány az ensemblé ideának. Ma már nem fontos, hogy ha sötétkék a ruha, a kabát is sötétkék legyen, mert kékhez, bordóhoz, szürkéhez, drapphoz, vagy beige-színhez egyaránt elegáns a fekete köpeny.

Akinek módjában van, hogy fekete kabátja mellé még egy télikabátot csináltasson, mint két legdivatosabb szint, a terakott árnyalatú vöröset és a chartrouse-zöldet ajánlom. A durva szövésű és élénk színű szövetből egy klasszikus szabású, de derékban kissé sveifolt angol kabát is nagyon elegáns, a kabátra külön rágombolható nutria, vagy a nutriát helyettesítő olcsó biberette-gallérral.

A fázékony természetű hölgy, aki ragaszkodik a bundához, azonban még eddig nem határozta el, hogy az olcsó prémekek közül melyiket válassza (ha drágára nem telik), annak most fényes megoldás a bárányszőr-bunda. Párisban és most Pesten is a legnagyobb sikk. Schiaparelli mutatta először barna sportruhához a csipőig érő, belül citromsárgára festett, kívül barna színű, közönséges bárányszőrből készült, kétoldalt bevágott zsebű, kis egyszerű galléru sportbundát, amelyet különböző színekben (szürke-kék, fehér-zöld) a többi párisi divattervezők is készítették. A bárányszőrt ezekhez a bundákhoz Pestről szállították Párisba. A divat természetesen gyorsan elérkezett hozzánk is. A Váci-uccában délben, sportruhához ma már a legelegánsabb asszonyokat bárányszőr-bundában látni. Idén még párisi sikk, lehet, hogy jövőre már nem lesz az, de sporthoz, kirándulásokhoz, autó- vagy kocsitazásukhoz évek múlva is kitűnő szolgálatot tesz majd a bárányszőr-bunda. Ez tehát az olcsó prém. Aki azonban drágábbat akar venni, ebben természetesen nagyobb a választék. Párisban minden prém divatos, ami drága. Elsősorban tehát a csincsilla, amelyből 1928. óta idén készült el az első bunda (azóta gyűjtötték a prémeket hozzá), 30 ezer dollárba került. De kapható ennél sem sokkal olcsóbb orosz coboly-bunda, ebből lehet háromnegyedes kabátot, vagy térdig érő keppet viselni, vagy valami szőrme sporolás legyen, nagyon divatos a nerz, főleg háromnegyedes kabátoknak, estére az ezüst- vagy a kékróka-kabát, a földig érő hermelin-kabát, vagy földig érő breitschwanz-kepp. De ugye, ezekről felesleges beszélni. Pedig Párisban rengeteget mutatnak belőlük a nagy divatszalonokban és elvéve el is agnak egyet valamelyik nagy amerikai divatruháznak. Privát-hölgyek inkább szücsöknél veszik meg a prémet, az természetesen olcsóbb, de szabásban legtöbbször nem olyan tökéletes, mint amit a divatszalon készít.

De térjünk talán a divatnak realisabb területére és beszéljünk valamit a téli kosztümről. Illetve arról a kosztümről, amelyet most csináltunk, de tavasszal is akarunk viselni. Ez a kosztüm lehet fekete, sluszig érő, derékban sveifolt, elől nagy levélalakú börgombokkal összefogott, ugynevezett francia kosztüm, amely most vattelinóvá és egy kis szőrmesállal a nyakban, mint téli kosztüm tesz kitűnő szolgálatot, de tavasszal szőrmesáll nélkül, béls nélkül, kis lenge batyist-bluzzal a legelegánsabb viselet. Örökké divatos, alig nílansz-beli változtatásokkal az ugynevezett angol kosztüm. Készülhet érdekes szövésű szilvakék vagy bordó tweedből. Reverjét most fekete perzsával vagy más divatos szőrmével prémezik, a nyakban elütő színű bársonysálat visel hozzá, tavaszra pedig szőr-

ESTÉLYI RUHÁJA CSAK UGY HATÁSOS,

ha

VIRAGDISZE, ZSABÓJA,
FEJDISZE, KALAPJA.
stílusos és művészi kivitelű

„ILA“ KALAPSZALON

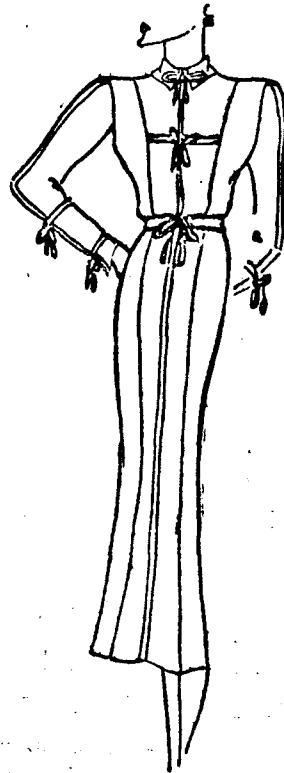
Bulevardul Regele Ferdinand 39.

Olcsón — hozott anyagból is — kiváló munkát készít.

Vezető: FARAGÓ BÖSKE Iparművésznök.

me nélkül ez is nagyon elegáns lesz. Még mindig érdemes csináltatni háromnegyedes derékban sveifolt, alul gloknis kosztümkabátot (fekete bársonyból nagyon szép) nemcsak azért, mert ez most telen divatos és a kabát esetleg, ha prémezve van a télikabátot is pótolja, hanem azért, mert nyáron a bársonykabátrol leszedve a prémezést azt majd az imprimé ruhákhoz is kitűnően lehet viselni.

És most elérkezettünk a tulajdonképpen tavaszi divathoz az impriméhez. Hogy a virágos anyagok már koratavasszal divatosak lesznek azt nem csak jóslom, de biztosra veszem. Párisban már most a demi-kollekcióban nagyon sok olyan délutáni ruhát mutattak, amely tarka virágos imprimé anyaggal van kombinálva. A ruha rendszerint fekete, de a bő ujjá könyöktől lefelé és a gallér imprimé. A demi-kollekció majdnem minden kosztümjének blúza im-

(Fekete szövétruha fekete bársonyszegélyezéssel (Rochas-modell).)

primé. A koktél-ruhák anyaga között is nagyon sok apró mintájú, perzsa-törökös motívumu selymek és brokátot találhatunk. Apróposl a koktél-ruhák! Már most a demi-kollekcióban rendkívül előnyösek, mert mindig csak olyan hosszú, mint a délutáni ruha. Ezekből csupán anyaguknak diszesebb mivolta, a rövid ujj és az esetleges dekoltázs különbözteti meg. Kitűnő szolgálatot tesznek azon hölgyek számára, akik nem szeretnek estélyiruhába öltözni részben azért, mert az alkalom nem követeli meg száz százalékosan, részben, mert a férjük nem szeret átöltözni. Groteszkebbet pedig elképzelni is nehéz, mint a nagyestélyiruhába öltözött elegáns dáma és mellette a napi munkaruhába levő, zakkos férj. Atöltözni nem szerető férfiak feleségei, vacsorához, színházba, vacsora utáni meghívásokhoz, koncertre viseljenek koktél-ruhát. A mintás anyagok mellett divatos koktél-ruha anyag a gyapjucsipke, — amely népszerűségben nem sokára addig jut el, hogy tavaszra posztóval kombinálva uccai ruhák is készülnek majd belőle. — a túllal kombinált klasszikus finomságu márokn.

Anyagban, ötletben legnagyobb a változatoság, a legtöbb lehetőséget nyújt az estélyi toalett. Mégis a legtöbb nő hibát követ el kiválasztásánál. Összetéveszti az estélyi toalettet a bál ruhával. Pedig ez két egészen különböző toalett. Annak az asszonynak, aki nincs meghívva nagy privát estélyekre, aki nem jár hivatalos fogadóestélyekre, bálókra, manapság sem Párisban, sem Pesten nincs szüksége a mélyen dekoltált, részletes nagy estélyi toalettra. Ha nagyon forszirozza, felvehet ugyan egy ilyen ruhát Pesten is kétszer-háromszor nagy koncertre, de éppen olyan elegáns lesz akármelyik divathölgy, egy ilyen nyilvános eseménynél egy földig érő, rövid vagy

MODEL SALON Str. Eminescu 8.

Elegáns estélyi és uccai ruhák legrövidebb idő alatt készülnek.

Nagy választék kész kis GYERMEK KABÁTOK, RUHÁK, kötényekben. Rendeléseket hozott anyagból is olcsón vállalunk.

47

Weinfeld Rózsi Cosmetika

Hygenikus lelkiismeretes kezelések biztos eredménnyel. Hormón pakolások.

Tanítványok alapos szakzerű kiképzése.

Regina Maria 18. volt Reinhart-ház.

Engelhardt

szőrmemunkái,
bundái, rókái
és pellerinjei
csodásak és olcsók

Arad, Str. Eminescu 3. Vadászkürt mellett

„EDITH“-Salonban

leszállított árak mellett a legelegánsabb
estélyi és uccai ruhák készülnek.
Str. 29. Decembrie 13a. 53

hosszuujjas, kevésbé dekoltált toalettben. Ennek a toalettnek megvan még az a végtelenül nagy előnye is, (ne haragudjanak hölgyeim, hogy néha elvéve praktikus gondolataim is vannak), hogy nem kell belépő hozzá. Az ujjas, dekoltázs nélküli estélyi ruhához lehet télikabátot vagy bundát viselni, amit ruhatáiban hagy az ember. A nagy estélyi toaletthez azonban, ami a hátat legtöbbszö derékig meztelenül hagyja, feltétlenül kell valami „belépő”. Még a tulajdonképpeni téli szezon alig kezdődött. A nagy estélyi bársony- vagy laméruhákat alig egyszer-kétszer viseltük és Páris már is csupa lenge, tavaszias, sőt nyári estélyiruhát hoz. Természetesen vannak modellek, amelyeknél a túll- vagy muszlin szoknya gyöngyderékkel, gazdag arany- vagy ezüstfíltter himzéssel van díszítve, de ezek a modellek azon kivételes női halandók számára készülnek, akik az idei szezonban már jónéhány estélyi ruhát konzumáltak. Aki azonban csak most akarja megcsináltatni „az estélyit”, az egyet, amelyet az idei szezonban csináltatni fog, az választson praktikusat.

Csipkét. A csipke lehet sötétkék (ez lesz a tavaszi szezonnak egyik legnagyobb divatszine) fekete vagy fiatalabb hölgyeknek pasztellszínű. A csipkénél azonban sokkal fiatalosabb a lenge muszlin, amelyből a szívárvány minden színt viselik. A korál vagy a narancs-szín éppen olyan divatos mint a lila, a világoskék, a fehér, vagy a rózsaszínnek sötétebb árnyalata. A szoknyák rendkívül dúsak. Világoskék muszlinruhák a derékba tűzött nagy, sárga mimóza aranzsmannal már a Rivierát, a tavasz első lehetőségét idézik. De vannak elől derékig sliccelt, két oldalt törökös nadrághoz hasonlóan csavart, orientális stílusú muszlin szoknyák is. Ezekhez a ruhákhoz mélyen dekoltált, elütő színű, földig érő muszlinpalástokat viselnek.

Nagyon divatos a túllruha. Főleg a fekete-színű. Ha nagy estélyi toalett készül belőle, arany vagy ezüst, fíltter és gyöngyvirágmintákkal dímezik a szoknyákat, amely csak térdig dús, térd alatt pedig átlátszó, hogy látni engedje az egész lábszárat. Ha csak kísestélyi a ruha, szóval ujjas is van, úgy elegendő dísz rá két-három szép rózsaszínű kinyílt rózsza vagy néhány hófehér gardénia.

Párisban az estélyiruhákhoz feidiszt is viselnek. Természetesen csak nagy estélyeken, operai páholyban vagy diszes premiereken. A feidisz élénk színű struccotoll a homlok felett, két oldalt vállig lecsüngő színes paradicsommadártoll, aranszínűre festett, íoszörből fonott glória a homlok körül vagy virágcsokor a frizura egyik oldalán. A feidiszből mi átvehetjük az egyszerű, finom kis pasztellszínű virágokat, amelyek különösen fiatal leányoknak rendkívül bájosak és dekoratív haidisznek.

Ami a tavaszi cipődivatot illeti, Páris már a demi-kollekciót sejtette velünk, hogy tavasszal uccára éppen úgy, mint estélyre a színes bőrcipők lesznek a divatosak. Az eddigi fekete, barna és sötétkék sevrócipők mellett nem hat meglepően a bordó, sötétzöld vagy világosbarna ruhához, a világoskék és rózsaszínű sevrócipő, akár

Legszebb és legolcsóbb Dauerwelle-t
„ELIT“ hölgyfodrász-szalón
Str. Mărășeștii 1. készít.
Vizondolálást speciális géppel 20 perc alatt zárt.
Vasondolálás, hajvágás, manicure és kozmetika,
hajfestés minden modern színben olcsón és
garancia mellett. 6000

E. FAIVRE a Poitiersi egyetem klinikai tanára

HERARD tanár, az Orvostudományi Akadémia v. elnöke.

LANCEREAUX, az Orvostudományi Akadémia v. elnöke.

LEGEROT, az elgeri Természettudományi Főiskolának v. élettani professzora.

KIVÁLÓ ORVOSTANÁROK

a köszvényeseknek időnként toxinmentesítő gyógykezelést ajánlanak

URODONAL

használandó erre a célra, minden évszakváltozáskor, mivel:

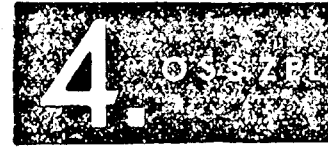
a hideg, a nyirkosság és a husételekben dúsabb táplálkozás hűgysavszaporulatot termelnek és előidézik mindazokat az okokat amelyek az ugynevezett ízületi bántalmak alatt ismert kóros állapotot teremtik.

az emberi szervezet túlfokozott tevékenységet fejt ki, a vér regenerálódik és olyan jelenségeket mutat, mint a fák nedve; ilyenkor segítségére kell legyünk a vérnek abban, hogy megszabaduljon a szervekben és szövetekben felhalmozódott hűgysavtól.

A nyári hónapokban a vese nehezebben látja el feladatát, amely a vér átszűréséből áll, a bőséges izzadás a vizeletet sűrűbbé teszi és ennek következtében kevesebb hűgysav válik ki.

a vér ugyanolyan változáson ment át, mint tavasszal és másfelől az első hidegek gyakran rossz közérzetnek és a belső mergek lassu kiválasztódásának szoktak okai lenni.

Az URODONAL megőrzi az ifjúságot, megvédi az egészséget, meggyógyítja a rheumát, a köszvényt, megakadályozza az elhízást az érmeleződést és megelőzi az uremiát.

CHATELAIN-GYARTMANY Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban. Használja teljes bizalommal.

az uccára. Nyárra pedig mint legnagyobb meglepetés, keményített csipke, himzett batizst, mintás vászon és mintás pikécipők lesznek divatosak. Ezekből már most, télen is mutattak a Palm-Bech és Florida számára készült estélyi ruhákhoz és nappali toalettetekhez.

Az a párcentiméteres hótakaró, amely decemberben leesett, most végre aktuálissá tenné az oroszos szőrmekucsmát, az érdekes róka-, nerz- vagy hermelinfejekkel díszített kalapokat. Ez azonban ma már éppen az aktualitásánál fogva túlhaladott álláspont. Ma a sikkes nő, lágyan ugyan délelőtt még felveszi a zöld, bordó vagy világoskék színűre festett fókabőrrel készült és fülzsel kombinált kalapiát, az olyan lapos, mint egy torta. A magas kalap délelőtti elűnt. Délután már merészebben csapong a fantázia, a délutáni kis süvegszerű kalapok színes bársonyszalaggal (türkiszékkel, paradicsomvörössel) vannak díszítve, a legtöbbnek anyaga fényes, finom szalma, zsenillia átszövésével vagy sevim-átszövésével. Viselnek nagyon sok feje simió párányi kis fekete antilopsapkát, hófehér kamé-

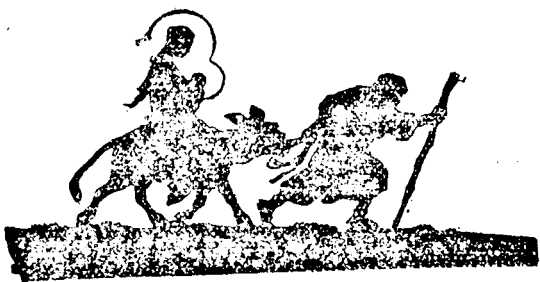
liákkal díszítve. A virágból hét-nyolc darabot is láthatunk a piciny kis kalap egyik oldalán. Megjötték a virágos kalapok, hivatalosan máris tavaszt kellene remélni. Ehelyett azonban titokban mindnyáian feláldozzuk az új divatot és egy kis jó havazásért könyörgünk, hogy végre felvehessük téli sportruháinkat és ne csak a divatban, hanem a természetben is élvezhessünk egy kis telet.

Végeredményében azonban a legpompásabb toalet, a legragyogóbb estélyi vagy nappali ruha sem lesz tökéletes és kifogástalan, még ha a legideálisabb természetű hölgy viseli is, ha a minden testen észlelhető aránytalanságokat egy jólszabott fűző, csipőszorító avagy melltartó segítségével nem tüntetjük. Ha tehát kellő súlyt helyez fenti körülményekre és tökéletes vonalakat akar, keresse fel Salvațor-céget Arad, Piața Avram Iancu 21. Telefon 441. és e cég tökéletes fűző-speciálitásával készséggel áll Önnek a rendelkezésére.

A LEGSZEBB BUCUREȘTI ÉS PÁRISI
modellkalapokat
LEGOLCSÓBBÁRÉRT
Pappné Schweiger Anna
PIAȚA AVRAM IANCU 21. SZ., AZ UDVARBAN
ALAKÍTÁSOK LEGOLCSÓBB
ÁRON KÉSZÜLNEK. 27

Közismert tény
hogyan
olcsón jól vásárolni
GOLDSTEIN LAJOS
divataruházában lelet
STRADA BRATIANU 2. 50
Tegyen ön is egy kísérletet

HIREK

Az elveszett mesevilág

Irtja: BAKOS ÁKOS

Király, kondás volt pajtásom,
tündérország állomásom.
Gyémántvár szép látomásom,
mesebor vig áldomásom.

Mesekönyvem alkotmányom,
csillaggombok a gunyámon.
Repültem aranybatáron
átul hetedhétáron.

Piros hintóm aeroplánom,
téglarakás: büszke várjóm.
Árok nem volt akadályom,
angyalserg volt a gyámom

Matrózruhám admirális,
az ünneplóm generális.
Tarka kavics mind kaláris,
apródóm a kalamáris.

Elvesztettem mesekönyvem,
gyöngyraktáram a sok könnyem.
Pedig dehogy ejtem könnyen,
szégyenkezem értük szörnyen.

Nem lettem kész admirális,
aranyruhás generális.
A kavics dehogy kaláris,
megmaradt a kalamáris.

— IDŐPROGNÓZIS: Mérsékelt északnyugati szél, több felhő, északkeleten egy-két helyen hó vagy havaseső. A hőmérséklet csökken.

— KELLEMEK KARÁCSONYI UNNEPEKET! Az ARADI KÖZLÖNY legközelebbi száma a karácsonyi ünnepek után december 29-én, kedden reggel a szokott időben jelenik meg.

— A fegyverkezés csökkentése. Genfből jelentik: A népszövetségi tanács elnöke úgy döntött több tanácsaggal folytatott megbeszélései során, hogy január hó folyamán előterjesztést fog tenni a fegyverkezés csökkentésére vonatkozólag.

— Január 15-ig adott haladékat a pénzügyminisztérium a helyváltások befizetésére. A pénzügyminisztérium 1937. január 15-ig végső haladékat adott azoknak a kereskedőknek, akik a bélyegtörvényben előírt regisztereiket még nem szerezték be, vagy azokat nem vezetik előírászerűen. Akik nem kötelesek a regiszterek tartására, a fenti határidőig bélyegilletékeiket fizessék be.

UJÉVRE

nagyon olcsón kaphatók:

5976

Gyermek fotelek, játékok bördők, kézimunka kosarak és mindenféle kefék, kosarak

KREBS & MOSKOVITZ

öregnői, Arad, új Neuman-ház

— Bírószág elé kerülnek az Oroszországban letartóztatott német állampolgárok. Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség értesülése szerint az Oroszországban kémkedés és fascista tevékenység vádjával letartóztatott 34 német állampolgárt rövidesen bíróság elé állítják. Molotovnak a moszkvai német nagykövettel folytatott legutóbbi megbeszélései ezzel az ügygel függnek össze.

H. SZIKLAY GIZI tánciskolájában

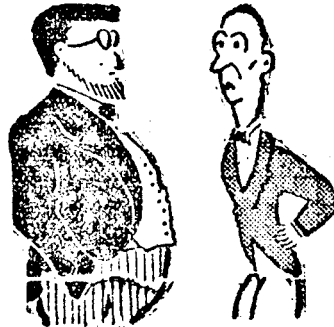
karácsony első napján ma, pénteken és Szilveszterkor nagy táncest. — Január 5-én új szalon kezdődik.

— Csang Kai Sek fogságban marad. Nankingból jelentik: Kormánykörökben tudatában vannak annak, hogy a Csang Kai Sek kiszabadítására vonatkozó tárgyalások még néhány napig eltartanak. A nankingi központi kormány és Csan Szü Liang tábornok megbízottjai tegnap eredménytelenül folytattak tárgyalásokat. A megbeszélések során annyi nézeteltérés merült fel, hogy valószínűre vehető a tárgyalások elhúzódása.

— Nemzeti-szociálista letartóztatások Danzigban. Danzigból jelentik: Az itteni nemzeti-szociálista párt 20 tagját letartóztatták, mert az a vád ellenük, hogy a párt érdekei ellen működtek. (Rador).

— Kanada győzelme egy párisi jégchokki-mérkőzésen. Párisból jelentik: A kanadai Dinamiters jégchokki csapata tegnap 8:3 arányban legyőzte a párisi Rapid csapatát. (Rador).

A fájdalmak kifárasztják a szívet

— Ugy fáj a derekam, hogy már alig bírom.
— Szeretne hamar megszabadulni a fájdalmaktól? Dörzsölje be a helyet

Carmol-lal*)

*) Carmol a legjobb bedörzsölőszertől a gühés, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen.

Ara üvegenként 22 — lel. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban

— Férjhez ment választottjához Winston Churchill leánya. New-Yorkból jelentik: Oliver Wick színész tegnap Newyorkban házasságot kötött Winston Churchill leányával, aki mint ismeretes, hetekkel ezelőtt megszökött Angliából, mert szülei elengedték azt a tervét, hogy táncosnő legyen. A házaspár holnap indul Angliába. (Rador.)

— Eljegyzés. Földi Iluska és Polgár György jegyesek.

— Házasság. Strasser Márta és Fischer Lajos f. hó 27-én délután 3 órakor tartják esküvőjüket az aradi izr. neolog templom nagy tanácstermében.

Szabó Iluska és Tausch János 26-án délután fél 1 órakor tartják esküvőjüket a minoriták templomában.

A kirakatrendező

feldiszipette karácsonyfáját

Törje a fejét!

1.) Week-end 2036-ban

Lili és Pál az Északi Sarkon töltötték a vasárnapot. Hétfőn reggel kis repülőgépjükön hazaindultak. 100 kilométert repültek már dél felé, aztán 261-et keletnek, mikor rájöttek, hogy Lili új strandtáskáját otfelejtették az Északi Sarkon, a büfiében az asztalon. Gyorsan érte kell hát menni.

Hány kilométert kellett visszarepülniök a táskáért?

2.) Vadevezősök előnyben

Kovács ur, felesége s két ikertestvére: Péter és Pál kirándulnak. Egy folyóhoz érnek, meiyen se közel, se távol nincs hid. Pedig okvetlenül át kell menniök. Találnak egy kis csónakot, amely egyszerre legfeljebb 75 kilót bír el. Kovács ur sulya 74 kiló, Kovácsnéé 70 kiló, az ikrek sulya együtt 72 kiló.

Hogyan kelnek át a folyón a leggyorsabban?

Megfejtések beküldésének határideje: 1937. január 2.

???

— Az angol egyház Windsor Edward herceg házassága ellen. Londonból jelentik: Windsor hercegének tervezett házasságával kapcsolatosan egyházi körökben még mindig folyik a vita. Legutóbb a yorki herceg rosszalólag nyilatkozott a herceg házassági tervéről, tegnap pedig a manchesteri és a coventry-i püspökök foglaltak állást a herceg házasságával szemben, amely véleményük szerint semmiképpen sem egyeztethető össze az angol nép felfogásával.

— Akinek gyakran fáj a gyomra, bélműködése renyhe, mája duzzadt, emésztése gyengült, nyelve fehéressárga, étvágya megcsappant, annak a természetes „Ferenc József” keserűviz csakhamar szabályozza a székletét, rendbehozza az emésztését, élénkíti a vérkeringését és jó közérzetet teremt. Az orvosok ajánlják.

— Karácsonyi amnesztia Magyarországon. Budapestről jelentik: Ez évben a szokásos karácsonyi amnesztiában 136 elítélt részesült, akik részben politikai, részben köztörvényi cselekményekből kifolyólag kaptak kisebb-nagyobb büntetéseket. Jelentősebb megkegyelmezés nem történt.

VÉSNÖK,
ÉREM ÉS BÉLYEGZŐ
KÉSZÍTŐ
CSÁKY GYULA
ARAD, Str. Bratlanu Nr. 9

— SZENTGYÖRGYI selyempaplan nyertesinek névsora a karácsonyi kirakatban olvasható. Vidéki nyertesek írásbeli értesítést kapnak.

— Utabb súlyos repülőszerecsétlenség Amerikában. New-Yorkból jelentik: Az Egyesült-Államokban néhány nap alatt már az ötödik súlyos repülőszerecsétlenség történt. A Texas állambeli Dallas közelében egy utasszállító gépet próbáltak ki, amely lezuhant. A gépen három utas és két technikus tartózkodott, akik valamennyien meghaltak. A halottak között van annak a repülőgépnél az igazgatója, amely a gépet elkészítette. (Rador).

HORMONOS arcapótlási módszerével tel-
tési eredményt biztosít.

FELTER KOZMETIKA

(Ortutay palota.) Hajszálak, szemölcsök, pattanás, szeplők végleges eltávolítása

Estéki készítés.

Ha jó ruhát akar, forduljon bizalommal

Botye és Kmett

uriszabókhöz, Bulev. Regina Maria 18, II. emelet (volt Reinhart-ház).

Epilepsziában szenvedők.

A világhírű amerikai „Donhide” a bécsi Wagner-Jauregg klinika véleménye szerint az epilepszia összes olyan eseteiben is használt, hol minden más kezelés eredménytelen maradt.

Postán 200.- lei utánvétellel megrendelhető Császár gyógyszerár, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

— Halálozás. Horvát Leó nyug. CFR-főfelénör 57 éves korában elhunyt. Temetése f. hó 25-én, pénteken délután fél 3 órakor lesz a Str. M. Ioni 17. sz. gyászaházból a régi zsidótemetőbe.

Winter Károly 68 éves korában elhunyt. Temetése ma délután 4 órakor lesz a felsőtemető halottsházából.

Legjobb

fehérneműk - paplanok
Ruttkay & Botye

cégnél, Arad, megyeházával szemben

KARÁCSONY UTÁN BUCSUZIK A SZINTARSULAT. A karácsonyi ünnepek után még hét-főn, kedden, szerdán és csütörtökön játszik a szintársulat és azután befejezi a téli szezon. A szintársulat igazgatósága a mélyen tisztelt bérlők tudomására hozza, hogy a bármely okból be nem váltott bérlétszelvényeket a március elsején kezdődő aradi magyar sziniszazon bármely előadására érvényesíthetik. Az aradi magyar szintársulat január elsején kezdi meg működését Temesváron (Timișoaran.)

Gyapjuzen, Bulev. Regele Ferdinand No. 55., a legjobb 70

paplan, gyapju- és szőnyeg-fonal kapható.

— Értesítés! A Mossóczy-telepi (Grădiște) róm. kath. templomépítő-bizottság december 31-én nagy szilveszteri mulatságot rendez a templom térszere a Kath. Otthonban, amelyre az érdeklődők tisztelettel meghívotnak. A rendezőség.

CSONT

elsőrendű uriszabósága

Modern frakk- és szmoking öltönyök a legújabb modellek szerint

A R A D, Bohus-palota. 71

— MA az alanti gyógyszerár tartanak éjjeli szolgálatot:

ANGEL. Piata Catedralei.
OMESCU. Bulevardul Regina Maria
KESZTENBAUM. Str. Ghiba Birta.

— SZOMBATON az alanti gyógyszerár tartanak éjjeli szolgálatot:

NJEDERMAYER. Piata Sft. Sava.
HAJÓS. Bulv. Regina Maria 8.
KAIN. Piata Avram Iancu

3 SZÓ:

ALTVATER
GESSLER

JAGER DORF

legfinomabb likör. rum, cognac.

Vezetőpvtiselet:

„MAWE” Agentura Comerciala Arad, Strada Russu Sumanu No. 3.

— VASÁRNAP az alanti gyógyszerár tartanak éjjeli szolgálatot:

JANKA. Bulevardul Regele Ferdinand.
WEISZ. Piata Avram Iancu.
BERGER. Calea Saguna.

— HÉTFŐN az alanti gyógyszerár tartanak éjjeli szolgálatot:

ROZSNYAI. Piata Avram Iancu.
FÖLDES Str. Eminescu.
KARPÁTI. Bulevardul Regele Ferdinand.

Hisztendők óta

egyetlen igazság

Három igaz szó:

GÁRDONYI szemüveg kiváló

Minorita templom mellett. 49

AVERUS

az elsőrendű borotvapengék

Kisorsolták az első aradi esküdt-széki ülészak esküdtjeit

A harminc kisorsolt esküdtből január 11-ikén választják ki a tárgyalásokon résztvevő kilenc esküdtet — Megállapították az első pereket — Január 11-ikén kezdődik az ülészak

Csütörtökön délelőtt fél 11 órakor érdekes aktus folyt le az aradi törvényszék főelnöki hivatalában. Ma sorsolták ki az első esküdtzéki ülészak esküdtjeit. A sorsoláson résztvevett *Orezeanu* Romulus törvényszéki főelnök és *Vulpe* Constantin vezető főügyész, valamint *Daescu* törvényszéki főjegyző. Az esküdtnek névsorában szereplő nyolcvan első nevet papírokra irták és az urnában helyezték el. *Daescu* főjegyző huzott ezután ki harminc nevet és január 11-ikén ebből a keretből kerül ki az a kilenc esküdt, aki az első ülészakon bíraskodik. A harminc kisorsolt név a következő volt:

Miclaus Ioan (Arad), Burza Cornel kereskedő, Constantinescu Alexandru tanár, dr. Nichi Lazar kulturpalotai igazgató, dr. Beleş Eugen közjegyző, id. Radovan Milivoj kereskedő, dr. Siiartău Pavel igazgató-főorvos, Ciurici Aurel kereskedő, Omescu Cornel gyógyszerész, dr. Seymann Ottó, a mezőgazdasági kamara felügyelője, Diaconescu Ioan hivatalnok, Ficker Károly dr. nyug. táblabíró, dr. Rác Sándor ügyvéd, dr. Vuia Tiberiu ügyvéd, dr. Vladislav Cornel munkakamarai titkár, Manole Alexandru tanár, dr. Nedelcu Nicolae városi főügyész, Sincal Gheorghe mérnök, Popovici Aurel exportőr, Lazar Liviu tisztviselő, dr. Pașcutiu Silviu közjegyző, Grozescu Tiberiu tanár, Zih József nyug. táblabíró, dr. Piree Ferenc orvos, Gheorghiu Ioan villanygyári igazgató, Gui Teodor bankigazgató, dr. Traian

VERMOUTH BRANCA

a legjobb élvágygerjesztő

Jonel iparkamarai titkár, Vlad Emilian, dr. Muscan Valer Kisjenő (Chișineu-Criș), Sárbu Ovidiu.

A kisorsolt esküdteknek még a mai napon idézést küldöttek, felkérve őket, hogy január 11-ikén déli egy órakor jelentkezzenek az aradi törvényszék első emeletén levő 102-es számú esküdtzéki teremben. Itt fogják megállapítani, ki az a kilenc esküdt, aki az első ülészak ügyeit tárgyalja le, valamint kijelölik a pótesküdtet. Az esküdtzék biráit már január 8-ikán jelölik ki. *Két aradi törvényszéki bíró kerül ide*, míg a jegyzői tisztet *Daescu* főjegyző végzi.

A törvényszék ki is jelölte már azokat az ügyeket, amelyek az első napokon esküdtzék elé kerülnek. A program a következő:

Január 11. Bittó Miklós sajtóper és Geller Ödön sajtóper.

Január 12. Petica Petrița dr. sajtóper, Ardelean Ilie sajtóper, Pântea Adrian gyilkosság.

Január 13. Ștefanescu Constantin sajtóper, Ecoul sajtóper, Hász János gyilkosság.

Január 14. Geller Ödön sajtóper, Muntean Nicolae gyilkosság.

Január 15. Ștefanescu Constantin sajtóper.

Január 16. Batrân Teodor gyilkosság.

Január 18. Lucaci Anton (Luntras) gyilkosság.

A további tárgyalásokat későbbi időpontban állapítják meg.

— A CORSO MOZGÓSZÍNHÁZ karácsonyi műsorára Röck Marika legújabb nagyszerű filmjét kötötte le. A film melynek címe: „A szív nem eladó” — káprázatos kiállítású, amerikai méretű revüoperett, melynek bájos zenéje, kedves és szórakoztató cselekménye méltó keretet szolgáltat a szereplők pompás alakításához. Mese, egy kis vidéki színész nő karrierje. A történet: izgalmas és mulatságos, a kiállítás tündöklő és a káprázatos táncszámok egymást követik. Röck Marika nemcsak elragadóan bájos és igazán kedves, de közvetlen, izig, végig művész. Partnerei a széphangu Hans Söhnker és a mulatságos Oskar Sima. — szintén kifogástalan letéteményesei a film átütő erejű sikerének. Szeretem, kaland, dollármilliók, érvényesülés, intrikák szövevénye követik egymást, hogy azután a film meleg, kedves alaphangja megnyugtató, boldog fináléban csengjen ki. December 25-én, pénteken kezdeti vetíteni a Corso mozgóképszínház „A szív nem eladó” című filmet, mely a szépség és kedvesség fegyverével hódítja meg az aradi közönséget is.

Férfiszövetek

nagy választékban

Czégka-nál

Bulv. Reg. Maria 10. 48

— Az Atléták táncstélya. Nagyban folynak az előkészületek az CAA táncstélyére. A meghívókat részben kibocsátották. Naponkint este 7 óra után a vigalmi bizottsági iroda a CAA kaszinó helyiségeiben az érdeklődőknek rendelkezésre áll. Mindazok, akik tombolatárgyakkal az esti anyagi sikeréhez hozzá akarnak járulni, tisztelettel kéri a rendezőség, hogy azt a klub helyiségébe, Bul. Reg. Maria 9., II. emelet, a vigalmi bizottság irodájába elküldeni sziveskedjenek.

A legszebb vonalú ruhák
RENDY P.

uriszabónál
Piata Avram Iancu No. 21,
készülnek.

— A Wizo gyermekdelutánja. December 27-én a Wizo-egyesület nagyszabású gyermekdelután rendez, amely kiemelkedő eseménye lesz Arad gyermektársadalmának. Mesék, versenyek, tánc tombola és még számos más meglepetés várja a gyermekeket és az apróságok körében máris lázas izgalommal készülnek a Wizo gyermekszurjára. A delután egyik külön meglepetése lesz a gyermek dzsezz-zenekar, amely a zenéről gondoskodik. A Wizo gyermekdelutánján néhány vidám órára a gyermekeké lesz a világ.

— Az Uránia mozi igazgatósága közli, hogy matiné-műsora filmi három nyelven szerepelnek a feliratok.

— A serdülő ifjuságnak adjunk hetenként legalább egyszer reggel felkeléskor egy-egy kis pohárnyi természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert gyomor-, bél- és vértisztító hatásának, fiuknál és leányoknál egyaránt, igen fontos eredményeket köszönhetünk. Az orvosok ajánlják.

VENDÉGLŐS BÁL

JANUÁR 21.

— Turisták kirándulása. Az SCA „Czárán” osztálya a karácsonyi ünnepek alkalmából az alábbi kirándulást rendez: December 26-án (szombaton) indulás reggel pontban 8 órakor a podgoriat villamoson. Gyalogtura a Menedékházhoz, ott meghálás. December 27-én visszaindulás.

SPORT KÖZLÖNY

„Sárga-veszedelem”

Irta:
Hentschel István

a sportban

Az olimpiai láng régen kialudt a berlini stadionban, lecsendesedett minden izgalom s a sportvilág még ma is sokat foglalkozik azokkal az eseményekkel, melyek a berlini stadion izzó légkörében lejátszódtak. — Bármi ként is mérlegeljük a helyzetet, bizonyosodott tény lett, hogy az olimpiai küzdelmek megrendezésére mulhatatlanul szüksége van a világ népeinek. — Miért? Mert az olimpiai versenyeket kezdettől fogva a népek nemese vetélkedésének szánták. Évtizedek óta vezetett statisztikai adatok igazolják, hogy testi kultúra párhuzamosan fejleszti a szellemi kulturát, és egészen elvált már a nézet, hogy a sportban az ember fizikai képességeinek fejlesztőjét lássák. — Az élet harcái is ezt mutatják, hogy nem a kicsiszolt finomságu emberek boldogulnak, hanem azok, akiknek megvan a maguk józan, szenvedélymentes, határozott és következetes értelmiségük. — Ennek a szellemi kulturának fejlődése csaknem párhuzamos a test fejlesztésével. Ami áll az egyén harcában, az található a nemzetek versenyére is. Ezért természetes, hogy Berlinben a világ népei tesztük és jelüket mérték össze. Amint láttuk:

ebből a vetélkedésből nem született háború, ebből csakis barátság, kölcsönös megértés, egész népek bizonyos irányu testi fejlettségének megbecsülése alakult ki.

A XI. berlini olimpiász sok tekintetben a meglepetések és világrekordok születésének színhelye volt. Atlétikában mindenki Amerikától várta a legtöbbet, míg az uszólímpiász favoritja kétségkívül Japán volt. Amerika reprezentánsai kevés kivétellel megelégtettek hozzászólott reményeknek, azonban Japán elvérzett éppen abban a sportágban, melyben verhetetlennek látszott. Japán az uszósportban nagyhatalmi pozíciót töltött ki és itt érte a legnagyobb meglepetés. Japán csatavesztése a klasszikusan szép és nagy verseny után még ma is szóbeszéd tárgyát képezi s éppen ezért nem lesz érdektelen felvetni a kérdést: Van-e a sportban „sárga veszedelem”? Erre a kérdésre határozott feleletet csak akkor kaphatunk, ha fellapozzuk azokat a sportannaleseket, melyeket a modern olimpiász, tehát 1896. óta adtak ki.

Antwerpenben aztán nagyon dühösek lettek a cseresznyevirág honának aprótermű gyermekei. Tudniillik kinevezték őket. Nem azért, mert apróterműek és sárgabőrűek, hanem az uszásuk miatt. Merthogy a sportszerű uszásról halvány fogalmuk sem volt. Jellemző, egy szigetország sportjára és annak vezető köreire! Vízből startoltak és olyan komikus tehetségtelenséggel vették a fordulót, hogy azon igazán csak nevetni lehetett. Kondo ur, az 1920-as olimpiász japán expedíció vezetője (a Japán Atlétikai Szövetség igazgatója és a Japán Olimpiai Bizottság tagja) udvarias mosollyal lenyelte a kacajt és csak ennyit mondott: kinevezték? nem baj. A legközelebbi olimpián fognak bennünket megismerni, a következőn már félni fognak tőlünk és a soron következő harmadik találkozásnál már mi fogjuk leereszkedően válon vergetni a többiüket.

1924-ben Japán Párisban bemutatkozik. Az eltelt négy évet tanulással töltötte el. A párisi olimpia uszóküzdemeiben csak részben értek el jelentős sikereket. 100 méteren Takahashi 1 p. 02.4, Mlahata 1 p. 04.2 mp.-es időt értek el. A győzelemhez ez még nem volt elegendő. Az 1500 m., 400 m. és a 100 m. hátuszásban és melluszásban beleszóltak a favoritok küzdelmeibe. A 4x200-as gyorsusztáftájában legyőzték Anglia, Franciaország és Olaszország stafétáit. Negyedik helyen végeztek, de az előttük karcsapással végzett svéd csapat finisemberének: Arne Borgnak 2 p. 14 mp.-es világre-

kordot kellett usznia.

Bemutatkozásnak ez is elegendő volt. A japánokat megismerték.

Ekkor már tudták, hogy a japánok nem tréfálnak. Így jutottak el az 1928-as amsterdami olimpiászra. Most már felkészültek Nippon uszói és félni kezdtek tőlük a többiek. Takahashi harmadik lett a 100-as gyorsusztáftában Weissmüller és Bárány mögött. Ideje 1 perc volt. A 400 méteren Yoneyama 5 p. 17.8 mp. idővel kapott ki a losangelesi olimpia győztesétől Crabbetól. A 4x200 m. stafétában az USA mögött másodikak lettek 9 p. 41.4 mp. idővel. 200 méteren Tsuruta megverte a nagy Rademachert 2 p. 48.8 mp. idővel, ami szinte elképzelhetetlen volt.

Amsterdam után 1932-ben a jelszó „fel Los-Angelesre” volt. Az egész világ ismeri ennek az olimpiásznak eredményeit. Döbbenetesen nagyszerűek voltak. Így: a 100 méteres gyorsusztáftában az első, a második és az ötödik helyet foglalták el. Az első ideje: 58.2, a harmadiké 59.2 mp. volt. 1500 méteren az első két hely az övék. A 200 m. melluszásban Tsuruta megvédte amsterdami bajnokságát, a második is honfitársa lett. A győztes ideje 2 p. 45.4 mp. A 100 m. hátuszásban három első helyét a japánok okkupálták. A 4x200-as stafétában 9 percen belüli időt usztak ki. Az emberek a fejüket fogták: mi az, hát ördögök ezek? Természetes, ilyen idővel megverték a nagyszerű amerikai stafétát is. Egyedül a 400 méteres uszás nem hozott bajnokságot részükre, de a harmadik, negyedik és ötödik helyet itt is a japánok foglalták el.

Los-Angelesben megjelentek a japán hölgyek is. Ők még nem tartottak ott, ahol férfi kollegáik. De azért Hahata második lett a 200-as melluszásban, az ideje 3

p. 06.4 mp. A 4x100-as hölgystafétájuk ötödik lett. Ezek az eredmények valóban gyengék, de amint mondták: ez csak a kezdet!

Japán minden erejével az 1936-os berlini olimpiára készült. Nyíltan és titokban folytak a tréningek, minden áron biztosítani akarták maguknak az uszósportban elfoglalt előkelő pozíciójukat. Valóban: a los-angelesi sikereik után a világ uszóhegemoniáját a kezükben tartották. Nem is titkolták: Berlinben legalább 5 uszóvilágbajnokságot biztosan nyerni fognak. Hiszen olyan olimpiakonjak, mint Yusa, Arai, Taguchi, Uto, Hamuro, valóságos gépemberek módjára valami megfeszíthetetlen könnyedséggel uralkodtak a víz felszínén és időközi eredményeik mind azt bizonyították, hogy Berlinben a fehér fajnak igenis félni kell a „sárga veszedelemtől”. Közben számításaikba egy kis hiba csuszott. Ugyanis nem számoltak az európai államok egynéhány országával, mint pl. Németország és Magyarország kiváló uszójának betörésére, ők kizárólag az amerikai világrekorder Fickben látták igazi ellenfelüket. Berlinben azonban csoda történt, Nippon fiainak nimbusza csorbát szenvedett. A magyar Csik Ferenc világraszóló győzelmével megfosztotta őket a legbiztosabbnak vélt bajnokságtól, ugyanez történt Medicával (USA) is, aki a 400 m. gyorsusztáftában ragadta magához a győzelmet s ez elegendő volt ahhoz, hogy

ráeszméljenek a valóságra: szörnyű taktikai hiba áldozatai lettek és nem számoltak azzal a ténnyel, hogy saját fegyvereikkel nem legyőzhetetlenek.

De ki hitte volna például azt, hogy Csik ismeri a japánok pontos tréning módszereit? Japán e nem várt vereség után sem adta fel világhatalmi pozícióját, hiszen jutott számára így is 3 férfi és 1 hölgy uszóvilágbajnokság. A hölgyek tehát beváltották ígéretüket. Los-Angelesben csak a kezdet volt, a fejlődés egyenes vonala Berlinen át az 1940-es tokiói olimpiáig vezet és ott... De jobb nem jóslásokba bocsátkozni, mert könnyen egy új Waterloo adódhat s az ember ráeszmél arra, hogy a titkos erőkkal nem veheti fel a versenyt. En azonban kizártnak tartom ezt. Saját otthonában Japán vizsgálja meg s az elmunkálataiból arra lehet következtetni, — hogy ott fogja igazán csillogtatni tudását minden sportágban.

A vázoltak után joggal feltehető a kérdés: van-e az uszósportban „sárga veszedelem”?

Szerény véleményem szerint igenis van, csak nem kell tőle félni.

Az angol futball és Közép-Európa

Irta: *György Kiss* (Bécs)

Nem hiszem, hogy akadna még egy külföldi sportember vagy olyan, a labdarúgástól távol álló bel- vagy külföldi személyiség, aki előtt olyan leplezetlen nyíltsággal teregették volna ki Anglia futballvezérel a brit labdarúgómozgalom lekényesebb problémáit és hadi titkait, miként azt velem szemben megtették. Ezt nem szerénytelenségből említem meg, — ami távol áll tőlem — kizárólag tény konstatálásáról van szó. Teljesen jogosulatlanul vetik nekem évtizedek óta Bécsben a szememre, hogy tulásba viszem az angolokkal szemben érzett ragaszkodásomat és tiszteletemet. Igaz, hogy én már három évtized óta lelkes bámuloja vagyok a tudimenzionált brit futballüzemnek és azt sem tagadom, hogy az angol futballban uralkodó organizációs elveket mindenkor követni igyekeztem az osztrák labdarúgás érdekében és hogy a britek játékművészetéből merítettem legértékesebb inspirációimat. Minden cselekedetemnél a végcél lebegett szemem előtt és az a tantoríthatatlan meggyőződésem és hitem, hogy helyesen cselekszem, ha az angol példaképet igyekszem követni, tette részemre lehetővé, hogy a rosszakaratból, irigységből és egyéb alantas ösztönökből fakadó intrikák, tüszurások, nyílt és burkolt támadások fölött nyugodt egykedvűséggel térhettem mindenkor napirendre.

Taktika és a játék szellemi fejlettsége tekintetében Közép-Európa ezidőszertint felülmúlja az angolokat. Ha

Közép-Európáról beszélek, úgy az extraklasszist értem alattá. Ha Angliát említem, úgy a ligaklassziszra gondolok. Mert átlagnívóban, a klassziszjátékosok és csapatok mennyiségében, éppen úgy elérhetetlen magasságban trónol ma is a brit futball, mint szervezetének tökéletességében, méreteiben és sporttelepeink egyenesen fantasztikus berendezéseiben. Az angol játékosanyag technikai és testi iskolázottsága páratlan. A klassziszjátékosok száma fel sem becsülhető, de bizonyos, hogy egész Közép-Európa nem rendelkezik annyi klasszisz futballista fölött, mint két-két angol város, például Birmingham és Liverpool vagy Sheffield és Manchester. Közép-Európa a futballban óriásit fejlődött és ezt a fejlődést elsősorban a nemzetközi sportérintkezés intenzív ápolásának köszönheti.

Ebből a cseréforgalomból fejlődött naggyá a közep-európai stílus, ennek a hiányát sanyli ma az angol futball. A brit labdarúgósport megerősítheti Közép-Európa részéről komolyan fenyegetett vezetőpozícióját a futballban, ha teljes mértékben bekapcsolódik a nemzetközi labdarúgóforgalomba. Az európai csapatok legutóbbi londoni szereplésének tanulsága az angolok számára az, hogy fejlett csapajátékot, azaz tervszerű taktikát folytató ellenféllel szemben, a legtökéletesebb technika, testi kondíció és gyorsaság sem elegendő a biztos győzelemhez.

Tarnavamenti borok az idén is kiválóak

Pincészetek, nagybani vevők és vendéglősök forduljanak bizalommal:

Dr. Ambrosi Alfréd, Medias

tarnavamenti pincészet és szőlőgazdaságához mely megbízható kiszolgálásért szavatol.

Ambrosi-téle fajborok már nélkülözhetetlenekké váltak minden jól vezetett vendégipari üzemből, mert a vendég mindig hátsó ilyen tisztán kezelt borok felszolgálásáért. — Kérje ajánlatunkat és szőlőoltványokról szóló árjegyzékünket is.

Nincs valuta és deviza gondja

HA MÉRNÖKI, ORVOSI, TECHNIKAI VAGY BÁRMILYEN SZAKFOLYÓIRATOT VAGY KÖNYVET

Sándor Ferenc könyvkereskedésében rendel.

AZ ÚJ 1937 ES SZAKKATALOGUSOK MEGÉRKEZTEK.

6220

„METEOR“ 40 éves jubileumi bálja jan. 16-án az Iparos-Otthonban

A Venus az „elsőféldős“, a Ripensia a „második féldős“ csapata a nemzeti bajnokságnak

Érdekes statisztikai adatok a nemzeti bajnokság féldőre bontott eredményei alapján — Itt is Arad vezet a városok statisztikájában

Rendkívül érdekesen alakultak ezévből is a nemzeti bajnokság küzdelmei és a csapatok erőviszonyai idén is kiegyenlítették. Hatalmas küzdelmek folytak le az őszi szezon folyamán és az „őszi bajnok“ címet a Venus-nak sikerült megszereznie, amely 15 ponttal zárta a féldényt. A városok statisztikájában az őszi bajnok tabella alapján Arad áll az élen, de maga a bajnoki táblázat is bizonyos szimétriát mutat: Arad csapatai a negyedik és ötödik, Kolozsvár (Cuj) csapatai a hatodik és hetedik, Nagyváradi (Oradeai) a nyolcadik és kilencedik helyet foglalják el, míg Temesvár (Timișoara) együttese a második és tizenegyedik, București négy csapata pedig az első, harmadik, tizedik és tizenkettedik helyeket foglalják el.

Az egyes meccsek során igen sok szó esik arról, hogy egyik vagy másik csapat „féldős“, ami annyit jelent, hogy az egyik vagy másik féldőben szokott jobban, eredményesebben szerepelni. Igen érdekesnek tartjuk ebből a szempontból összeállított táblázatot, amely élénken mutatja, hogy a nemzeti bajnokság melyik együttese szerepelt jobban az első, illetve a második féldőben az egyes divíziós-meccsek során. Az alábbi táblázatokból kitűnik, hogy az első féldőben a Venus, Ripensia és Victoria voltak a legeredményesebbek, a második féldőben viszont a Ripensia, CFR és CAO tudták a legjobb eredményeket elérni.

Alant adjuk a két táblázatot:

I. féldő alapján összeállított táblázat:

1. Venus	11	5	5	1	15	7	15
2. Ripensia	11	6	2	3	16	12	14
3. Victoria	11	4	6	1	10	7	14
4. Gloria	11	5	3	3	11	6	13
5. CFR	11	4	4	3	11	8	12
6. AMEFA	11	2	8	1	8	5	12
7. Universitatea	11	4	2	5	6	11	10
8. Crișana	11	2	6	3	10	7	10
9. Chinezul-ILSA	11	3	3	5	9	13	9
10. Juventus	11	2	5	4	8	14	9
11. Unirea-Tricolor	11	2	4	5	9	17	8
12. CAO	11	2	2	7	7	13	6

II. féldő alapján összeállított táblázat:

1. Ripensia	11	6	2	3	17	11	14
2. CFR	11	5	4	2	17	8	14
3. CAO	11	6	1	4	14	12	13
4. Venus	11	5	3	3	19	9	13
5. Universitatea	11	4	4	3	19	15	12
6. AMEFA	11	3	6	2	9	9	12
7. Gloria	11	4	3	4	14	11	11
8. Victoria	11	4	3	4	13	16	11
9. Juventus	11	4	2	5	11	12	10
10. Unirea-Tricolor	11	3	2	6	14	26	8
11. Crișana	11	2	4	5	11	16	8
12. Chinezul-ILSA	11	2	2	7	11	24	6

A két táblázatból kitűnik, hogy a legállandóbb teljesítményt a Ripensia, az AMEFA, va-

lamint az Unirea-Tricolor nyújtotta, a legrap- szódikusabb kétségkívül a CAO, amely az első féldők alapján az utolsó, a második féldők alapján pedig a harmadik helyen áll.

Összesítés alapján a következő sorrendet kapjuk meg az A)-liga csapatai között:

1. Ripensia	22	12	4	6	33	23	28
2. Venus	22	10	8	4	34	16	28
3. CFR	22	9	8	5	28	16	26

4. Victoria	22	8	9	5	23	23	25
5. Gloria	22	9	6	7	25	17	24
6. AMEFA	22	5	14	3	17	14	24
7. Universitatea	22	8	6	8	25	26	22
8. CAO	22	8	3	11	21	25	19
9. Juventus	22	6	7	9	19	26	19
10. Crișana	22	4	10	8	21	23	18
11. Unirea-Tricolor	22	5	6	11	23	43	16
12. Chinezul-ILSA	22	5	5	12	20	37	15

Fenti táblázat alapján a városok szerinti statisztika a következőképpen alakul:

1. Arad	5+6=11	pont	48
2. Cluj	4+7=11	„	47
3. București	2+3+9+11=25	„	44½
4. Timișoara	1+12=23	„	43
5. Oradea	8+10=18	„	37

Románia is benevezett a párisi futballvilágbajnokságra

— Összeállították a selejtezők földrajzi csoportjait —

București. A francia lapok hasábos cikkeket közölnek a labdarugó-világbajnoksággal kapcsolatosan és többek között azt a hírt adják közre, hogy a világbajnokságra eddig Csehszlovákia és Románia nevezte be csapatát. Bucureștiben az illetékes szövetségi fórum még mit sem tud erről a nevezésről, ami természetesen nem jelenti azt, hogy még idejében be ne nyújtsák a román válogatott csapat nevezését.

Az 1938. évi labdarugó világbajnoki verseny előkészületei egyébként serényen folynak és a szervező bizottság szinte nap-nap után összejön, hogy különböző részleteket megbeszéljenek. Jólétesült körökben tudni vélik, hogy a selejtező jelleggel bíró, földrajzi fekvés szerinti csoportbeosztás már meg is történt és szerint Románia Jugoszláviával, Görögországgal, Bulgáriával és Törökországgal került egy csoportba. A selejtező mérkőzések nem az eddigi helytelen rendszer formájában kerülnek

lebonyolításra, hanem az egy csoportba beosztott öt csapat valóságos bajnoki rendszer szerint kettős mérkőzéseket játszik és az így ki- kerülő két első helyezettet kvalifikálja magát a döntőre. Tekintettel arra, hogy a résztvevőket 8 zónába osztják, 16 csapat jut a döntőbe, amelynek előmeccseit vidéki francia városokban játszik le és csak az elődöntők és a döntő kerül Párisban lebonyolításra

O Szétosztják a B) ligás alapot is. A nemzeti bajnoki bizottság január hó 8-ig szabadságra ment. Január 8-án tartja legközelebbi ülését a bizottság, amelyen a B) liga 26 csapata között felosztják a nemzeti bajnoki alapot. Lehetséges, hogy a január 8-iki ülésén összeállítják a B) divízió két csoportjának tavaszi műsorát.

ZWACK, Likőr-, Rum- és Cognacgyár

ARAD, Str. Mircea Stanescu 1. szám. 6187

Világhírű „Unicum“

gyomorerosító-ital és összes gyártmányai az ország legelőkelőbb márkája, minden számottevő csemege-kereskedésben és italmérésben kapható.

MOR-COC

svájci sapka:

a legolcsóbb,
a legjobb,
a legszebb.

Kapható minden jobb kötöttáru üzletben.

Írógépek javítását

legolcsóbban vállalom. Javítások, üzemkellékek, legjobbak, legolcsóbbak. Legtökéletesebb új és használt írógépek raktára

Császár

Arad, Str. V. Goldis 1. Tel.: 392. 64

Hartmann Kálmán ékszerész

Bulevardul Regina Maria Minorita-palota.

Február 6-án MAGYAR-BÁLA Fehér Keresztben!

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az utóbbi tíz év alatt

650 millió leit fektettek be Aradon új épületekbe

1927-től — 1936. év végéig 4313 építési engedélyt adtak ki — Ebből háromezret használtak fel új lakóházakra

A legutóbbi évtizedben valósággal közgazdasági divattá, sőt közhellyé is vált a nehéz pénzügyi viszonyokra és a „rémes válságra“ való hivatkozás. Senki se akarja kétségbevonni a gazdasági helyzet romlását, különösen, ha összehasonlítjuk azokkal a nyugodt, de esztendővel, amelyekre ráillik a világirodalom óriásának, Schillernek Don Carlosá-ban olvasható „aranjuezi szép napok“ hasonlata. Azonban Aradon szerencsére még a legiekétebb öt esztendőben se állt meg teljesen a gazdasági tevékenység, mert ez a város és környéke nem ingó, nem bizonytalan alapokon nyugszik, a lakosság majdnem minden rétegét a munkaszeretet, a takarékoskodás, a kötelességtudás, a szorgalom és a szolid életmód szeretetének érzése hatja át. Az ilyen erények, az ilyen tu-

Ugyanis a tíz év folyamán mintegy háromezer új lakóházzal gyarapodott Arad bel- és külterülete. A városi mérnöki hivatal 1927-től 1936. végéig összesen 4313 építési engedélyt adott ki, de ebből új épületekre csak háromezret használtak fel és a többiek alapján javításokat, pótlásokat végeztek.

Az erről szóló statisztikai adatok a következők: Az 1927. évben 500 építési engedélyt adtak ki, 1928-ban 547, 1929-ben 501, 1930-ban 386, 1931-ben 275, 1932-ben 574, 1933-ban 393, a következő évben ugyanannyit,

Bélyegzőgyár — Vésnökiség 5621

STAMPA KARCZIGI & ILLIN
Arad, Str. Eminescu 12.

1935-ben 471, 1936-ban 373 építési engedélyt adott ki a mérnöki hivatal. A tíz év folyamán tehát a kiadott engedélyk száma 4313-ra emelkedett.

Ezek a számok híven visszatükrözik a városban történt gazdasági eseményeket. 1930-ban már beköszöntött a pénzügyi krízis, tehát erősen csökkent az építkezés. 1931-ben tombolt a válság és így mindössze 275 engedélyt állítottak ki. 1932. tavaszán kiöntött a Maros (Mures) és iszapos hullámai elárasztották a város egy részét, összerombolták sok szegény ember házáat, vagy teljesen lakhatatlanná tették a családok otthonait. A mikelakai (micelacai) károsultak az árvíz után kölcsönpenzből építkeztek és az 1932—1934. esztendők építési engedélyveinek jórészét az árvíz miatt adta ki a mérnöki hivatal.

Az 1935. évben már új fellendülést jelképez a kiadott 471 építkezési engedély, de 1936-ban ismét csökkent az építkezés. Hogy miért? Most némi túlzással ugyan, de jogosan állíthatjuk, hogy aki építeni akart, és megfelelő tőkével rendelkezett, az tervét már végrehajtotta és ezután valószínűleg még kevesebb új házat fognak építeni. Az 1936. évben is már csak két nagyon szép, értékes 1 emeletes lakóházat építettek.

Ezt a cikket nem lehet anélkül befejezni, hogy meg ne állapítsuk: hány millió leit fektettek be Aradon az utóbbi tíz évben új épületekbe.

Teljesen megbízható, kiváló hivatalos szakértő számítása szerint legalább harminccal szaporodott az I, II és III emeletes új lakóházak száma az utóbbi tíz év alatt. Ha ezeknek építési költségét, a telekkel együtt, átlag 2 millió leire becsüljük, úgy ezekbe összesen 60 millió leit fektettek.

A magas földszintes új uriházak száma kb. 300, ezeket átlagosan 5—600 ezer lei költ-

Kombinált butorok, valamint hálók és ebédlok legelőnyösebben

Molnár Butorgyárban

szerezhetők be
5010 ARAD, Str. ALEX. GAVRA 22.

Radio vasárnap előtt halgassa meg a világhírű **EUMIG** rádiót
Vezérképviselő: **L. VERES**
Arad, Bulev. Reg. Ferdinand 47 sz. 5998
Kedvező fizetési feltételek.

séggel építették, amelybe már a telek is benne van, ez tehát 150—180 millió lei értéket képvisel. A többi, kisebb magánházak, új házrészek és renoválások építését 180 millió leire becsüli a szakértő.

A fentiekbe tehát összesen mintegy 400 millió leit fektetett Arad lakossága.

Külön említendők a gyári építkezések, amelyeknek költsége tíz év alatt kb. 250 millió lei. Hiszen egyedül az Aradi Textilgyár — amely ennek az országrésznek egyik legjelentősebb iparvállalata, — legalább száz millió leit fektetett a gépekkel együtt tíz év alatt. Az Astra-gyárt is igen sok új beruházással gyarapították, de ezeken kívül több bel- és külföldi vállalkozó is több millió leit fektetett az itteni iparvállalatokba, amelyek különösen 1932. óta fejlődtek jelentékenyen. Összegezve az elmondottakat, megnyugvással állapíthatjuk meg, hogy Aradon tíz év leforgása alatt, szerény számításokkal, 650 millió leit költöttek az új építkezésekre. **B. L.**

Képek keretek
gyári árban

Freimann József
Arad, Bulev. Reg. Ferdinand 9. 5998

lajdonságok, erősen ellentállóvá vértetik fel társadalmi és gazdasági életünket, amely az 1930., 1931.—32.—33. és 1934-i nagy pénzügyi vihar romboló hullámai alatt sem roppant össze.

Mindnyájunknak emlékezetében élnek még a fentemlített esztendők szomorú eseményei: a fizetésképtelenségek, a pénzügyi válságok, az 1932. évi árvíz, a gyárak, a ke-

első-
rendű **6-bor 7.- lei**
LEICHTMANN fűszerüzlet
Str. Mărășești, Rendőrség mellett. 5775

reskedelmi vállalatok kényszerű szünetei, a munkanélküliek éhezõ fekete seregének sármái, amelyeknek enyhítésére a főútvonalakon ingyenes étkezdéket állított fel a város vezetősége. Végigsöpört az országon a konverzió vihara, amely sokezer takarékos ember létalapiját borította fel és amelynek nyomai még nem tűntek el teljesen. De erős akarat, önfegyelmességgel és kitartó új munkával mégis átgázoltunk a válságokon és most mindenki nagy energiával igyekszik felépíteni a nehéz időkben omladozott falakat.

Azaz, hogy Aradon többrezen már fel is építették az új falakat. Az Aradi Közlöny szerkesztősége által megszerzett hivatalos kimutatás igazolja, hogy az építkezés 1927-től 1936. végéig, tehát tíz év alatt hol csökkent, hol emelkedett, azonban, más városokkal összehasonlítva, általában kielégítő az eredmény.

Szörmek legmegbízhatóbb beszerzési helye

Joanovits Antal

szücs

ARAD, STR. Dr. IOAN ROBU 2. sz.

(a megyei prefektúra mellett uca).

ALAPIVA 1882.

Ajándék-tárgyak - csinos kivitelben - **Vojtek és Weisz** drogueriájában
legolcsóbban - Kerjük kirakatainkat megtekinteni! Tulajd.: Ordelt László.

Száz értékes nyereményt sorsolt ki vevői között az aradi Szabó Albert-cég

Kik a szerencsés nyerők?

Nagy érdeklődés mellett tartották meg csütörtök délelőtti fél 12 órai kezdettel a Szabó Albert-cég ajándéksorsolását. A száz darab értékes nyereménytárgy a cégház udvarán levő asztalokon sorakozott fel. A cég valóban változatos és értékes ajándékokkal kedveskedett szerencsés vevőinek. Háztartási cikkek, porcellán dísz tárgyak, éjjeli szekrény-lámpák, valamint diszes servicek voltak a nyereménytárgyak között.

A sorsolás pontosan fél 12 órakor kezdődött meg erre a célra felkért zsűri jelenlétében. A zsűri elnöke Domán Sándor volt, míg tagjai a következők voltak: Vulpe Iosif helyettes átmeneti bizottsági elnök, Dömötör Bertalan, dr. Szalay Vilmos, dr. Pașcuțiu Silviu, dr. Lőcs Rezső, Weitzen Aladár, dr. Müller Vendel, Taugner mérnök és Krivus János. Egy bájos kislány: Basch Eszter huzta ki a szerencsés számokat, amelyek a következők:

200	262	282	455	557	868	928	1015	1024	1077
1173	1310	1359	1392	1538	1628	1725	1872	1883	
1928	1952	2012	2013	2131	2192	2213	2384	2395	
2652	2772	2778	2800	2819	2823	3040	3048	3089	
3145	3400	3417	3437	3480	3659	3666	3752	3889	
3913	4028	4104	4219	4272	4330	4537	4750	4740	
4793	4816	4846	4914	5011	5015	5042	5099	5117	
5348	5324	5367	5384	5530	5580	5611	5872	5862	
5348	5921	5948	6095	6220	6318	7183	7342	7367	
7411	7452	7573	7605	7666	7747	7828	7835	7905	
8224	8231	8361	8457	9034	9040	9769	9910	9954	
9978	9979	9991	5365.						

A fenti számok közül az öt legértékesebb díjat a következők nyerték:

1725 Colditz mérnök (Str. Brătianu 7.): Komplet 12 személyes valódi Hutschenreuther márkájú étkező-készlet, 60 darabból.

4846 Maniu Aurel kapitány (Bul. Carol 69.): Komplet 12 személyes modern, francia gyártmányu

csiszolt üveg-készlet, 66 darabból.

3752 Sárkány József (Str. Cosbuc 9.): Ezüst porcellán kávé-készlet, komplett, hatszemélyes, gyönyörű diszes kazettában.

8224 Brank Lajos (Str. Rúsșu Știrianu 12.): Komplet valódi alpaca evőeszköz-készlet, hatszemélyes.

Ezekon kívül három vigaszdíjat is kisorsoltak. Így Horváth Annus Zimánduifalu (Zimandul-Nou) ezer-ezer lei áru fogyasztási bont a Palace és Boulevard-kávéházakban, Pojar Stefan, a Banca Nationala tisztviselője 20 mozi- vagy színházjegyet, Menczer Béláné (Str. Ciocarliei 8.) 30 drb. jegyet futballmérkőzésre.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltekként nem vállalunk felelősséget.

Miután feleségemtől, szül. Messzer Margittól különváltan élek, érte sem erkölcsi, sem anyagi felelősséget nem vállalok.

86

Székely László. Arad

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, DECEMBER 25.

București. 12.30: Karácsonyi dalok. Cotroceni énekszextett. Maxim Vasiliu szólószámaival. Vezényel I. Peiu. 13: Időjelzés, kulturális hírek, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny, A Sibiceanu-zenekar hangversenye, énekszámokkal. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés. Bel- és külföldi hírek. 14.20: A hangverseny folytatása. Román és szórakoztató zene, énekszámok. — 19: Időjelzés, időjárás, aktualitások. 19.10: A hangverseny folytatása. — 20: A Tănase-kabaré. Részletek a „Vox populi... Vox Tănase” c. revüből, a „Cărăbus” zenekarával. 20.45: Aurel Bordenache előadása. 21: A Gică Ionescu-Gaină zenekar hangversenye. Szórakoztató zene. 22.15: Részletek operettekből és filmekből. Gramofonlemez. A műsorban Zeller, Lehár, Hans May, Abraham műveiből részleteket ad elő Vera Schwarz, Erna Sack, Magda Schneider. 23—24: Népies román zene. Fanică Luca zenekara, cimbalomszóval, F. Luca dalaival.

Budapest I. 9.30: Hírek. 10—10.55: Református istentisztelet. Prédikál: Ravasz László dr. püspök. 11—12.25: Egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi főplébánia-templomból. A beszédet P. Bangha Béla dr. S. J. mondja. 12.30—13.25: Evangélikus istentisztelet. Prédikál: Varsányi Mátyás dr. budai-vári lelkész. 13.30: Pontos időjelzés. 13.40: Budapesti Hangverseny Zenekar. 14.55: Hanglemezek. 15.55: Az Operaház előadásának ismertetése. 16: Az Operaház előadásának közvetítése. 1. „Jancsi és Juliska”. Mese 3 képben. Zenéjét szerezte Humperdinck. 2. „Babatündér”. Látványos balett 4 felvonásban. Zenéjét szerezte: Bayer. 18.35: Tersánszky J. Jenő

felolvasása. 19: Pertis Pali és cigányzenekara. 20: „A matyó gyermekek karácsonya”. 20.30: A rádió szalonzenekara. 21.10: „Karácsony”. Hangjáték 3 részben. May Károly regénye után. Utána kb. 22.40: Hírek, sporteredmények. 23: Az Ostende-kávéház 24 tagu cigányzenekara muzsikál. Kalmár Pál énekel. 24: Hírek angol nyelven. Utána: Közvetítés a Spolarich-kávéházból.

Budapest II. 16—17.20: Hanglemezek. 17.25—17.50: Révész Béla elbeszélése. 18—19: Szalonzenekar. 19.05—19.30: Dallos Sándor elbeszélése. — 20.45—21.10: „A hírlapi kacsa”. — 21.15—22: A rádió szalonzenekara. — Közben kb. 21.30: Ügetőversenyeredmények.

Belgrád. 11: Katholikus istentisztelet. 13: Rádiózenekar. 18: Karácsonyi dalok. 18.30: Tánckorok. 19.30: Dimitrijevic hegedűművész játéka. — 21.20: Lehár: Paganini, operett. A szünetben 23: Hírek. Operett után esetleg tánczene.

Bécs. 9.30: Lemezek. 11.20: Irók karácsonyi élményei. 11.40: Lemezek. — 12.45: Filharmonikusok. 13.55—15.20: Könnyű zene. 16.40: Beethoven: P-dur vonósnyégyes. 18.45: Az 5. gv. e. zenekara. 20.10: Schumann Erzsébet szoprán énekel. 23.25: Tánczene.

Milano. 18.15: Rádiózenekar. 21.40: Alpesi karácsony, színmű. 22.15: Hangverseny. 22.45: Színmű. Utána tánczene.

SZOMBAT, DECEMBER 26.

București. 13: Időjelzés, kulturális hírek, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. A rádió szalonzenekarának hangversenye. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés. 14.15: A hangverseny folytatása. 18: Horia Oprescu felolvasása. 18.15: A rendőrszene fuvós hangversenye. M. Cristache Florea vezénylétével. A műsorban indulók, operarészletek, nemzeti dalok szerepelnek. 19: Időjelzés, időjárás. 19.10: Hangverseny, különböző hangszereken. Saxofon: Gheorghe Iliuță. Zon-

gorán kíséri: Jean Lucaciu. Havai gitár. Stase Tombulis és Mezei Miklós. Xilofon: Nicolae Cucu. Zenélőfűrés: Dr. Lucien Galperrini. Mandolin: Guglielmo Cabiaglia. Cimbalom: Mitică Cinciu. 20.15: Dalok és románcok tegnap és ma. 20.40: Vidám óra. Humoros, zenés rádiófilm. 21.15: A rádiózenekar tánczenéje. 22.30: Hírek. 22.40: Szórakoztató és tánczene gramofonlemezek. 23.55: Utolsó hírek. 24—1: A Ionel Cristea-zenekar éjszakai hangversenye. Közvetítés a „Boulevard” étteremből.

Budapest I. 10.40: Hírek. 11—12.10: Egyházi ének és szentbeszéd a terézvárosi plébánia-templomból. A szentbeszédet Közi-Horváth József dr. mondja. 12.15—13.15: Görögkatholikus istentisztelet. A szentbeszédet Krai-nyák Gábor dr. tb. kanonok mondja. 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 13.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 15: Bura Sándor és cigányzenekara. 16: Vály Nagy Géza versei. 16.25: Hanglemezek. 17.35: „Muzsikáló angyalkák”. W. Petrolay Margit meséje. (Felolvasás). 18: A MEFHOSZ „The Rhythmicans” jazz-zenekara. 19.05: „Julian barát hazatér”. Joó Tibor dr. előadása. 19.35: Marik Irén zongorázik. — 20.20: Rózsahegy Kálmán előadása. 21.10: A bécsi rádióállomás műsorának közvetítése. „Röptében a világ körül” Victor Hruby rádiógyűvege. Vezényel: Josef Holzer. 22.45: Hírek, sporteredmények. — 23: Budapesti Hangverseny Zenekar. Utána: Magyar László szalonötösének műsora Sebő Miklós énekszámokkal.

Budapest II. 13.35—14.45: Hanglemezek. 19.05—19.30: Flea-hanglemezek. — 19.35—20: Mezőgazdasági felőra. — 21.10—21.35: Halász Gábor dr. előadása. 21.40—22.05: Babay József elbeszélése. Utána: Cigányzenekar.

Bécs. 9: Bécsi operettek zenéje. 10.30: Filharmonikusok lemezei Piccaver énekével. 12.45: Szimfonikusok. — 15.20: Szórakoztató zene. 18.05: Klavírszámok. 18.55: Kamper Antal

hegedű. 23.25: Jazz. Utána: Hírek. Belgrád. 13: Lemezek. 18.20: Lemezek. 19: A protestáns templomból istentisztelet. 20.50: Rádiózenekar. 21.30: Népdalok. 22.25: Verdi: Falstaff című operájának II. felv. közvetítése a milánói Scala-ból. 23.30: Rádiózenekar. Utána: Tánckorok. Deutschlandsender. 11.30: Fuvószenekar. 13: Könnyű zene. 15: Lányok dalos karácsonyi órája. 16.30: Vidám lemezek. 19: Krüger-zenekar. 21: Könnyű zene. — 0.55: Géczy-tánczenekar a Woitschach-fuvószenekarral. Milano. 18.15: Tánczene. 21.40: Verdi: Falstaff, 3 felvonásos opera a Scala-ból. Utána: Tánczene.

VASÁRNAP, DECEMBER 27.

București. 11.30: Harangszó. — 11.35: Szentbeszéd. — 11.50: Vallásos zene gramofonlemezek. 11.55: Serban Ionescu vallásos előadása. 12.10: A „St. Gheorghe Nou” templom énekarának szereplése. 12.40: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 12.50: A Grigoraș Dinicu-zenekar hangversenye. Nemzeti dalok. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, sport, bel- és külföldi hírek. 14.25: A hangverseny folytatása. 15: A falu órája. — 15.15: Román zene, Natalia Zavoianu énekszámokkal. 15.30: Előadás. 16: A Ioniță Bădiță-zenekar hangversenye. 16.45: Gazdasági előadás. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.03: A Stefanescu-zenekar szórakoztató zenéje. N. Georgescu énekszámokkal. 21.15: Részletek a „Marea ducesă de Alhambra” című revü-operettből. 21: Felolvasás. 21.25: Szindarab. 22.30: Hírek, sport. 22.45: „A víz özvegy”. Lehár Ferenc rádióhangjátékra átdolgozott operettje. Glavari Hanna — Emilia Gutianu. Danillo — Dinu Bădescu. Vezényel C. Bobescu. 0.05—1: Szórakoztató zene az egyik étteremből.

Mivel Karácsony első napja péntekre esik és a műsorok eddig az időpontig nem érkeztek meg, a vasárnapi rádió-programm többi részét nem áll módunkban közölni.

ARAD
Fehér Kereszt
nagyszálló

Központi fűtés, hideg, meleg víz.
Legújabb! Hónapos szobák kiszolgálással 1000 lej 6l. 2-58

Hirdessen az Aradi Közlönyben!

Ujévre
értékes és fontos ajándék olcsón:

Csáky
Óras,
ékszerésznél
Aradon,

A Lutheránus templommal szemben!
CONSUM-INLESNIREA tag. 6184

Villany-szerelés és azok javítása
Villany-műszerek és azok javítása
Villany-csillárok és azok javítása
Villany-gépek és azok javítása
Villany-szerelési anyagok raktára

NAVRÁDI,
Arad, Str. Metianu. 982

ARAD
Vadászkürt Szálloda
modern, kényelmes, tiszta.

Gőzfűtés.
Hideg-meleg folyóvíz.
Figyelmes kiszolgálás. Telefon
interurban 678. 80

Hotel Central
Arad, 2511
a város központjában
ujjonnan átalakítva,
központi melegvízfűtés,
folyó hideg-melegvíz.
Utazóknak kedvezmény!
Tiszta. Elegáns. Olcsó.

PHILIPS rádió szelektív
Főlerakat: **ROSENFELD GEZÁNÁL**

PHILIPS rádió csodáshang
Neuman-ház

PHILIPS rádió olesó 72

Ujévi ajándéknak
Divat-fűzők sporthoz, táncokhoz, külföldi
modellek után, olcsó áron: 6036
Lányi-nál, Neuman-pal.
Consum és Inlesnirea tag.

Színház közelében

legforgalmasabb fűtvi vonalon emeletes masszív ház, parkettás, fürdőszobás lakás, nagy pincével, bármilyen üzletre alkalmas portálos üzlethelyiséggel, leszálított árban, 550.000 lei. Kizárólagos megbízás.

Törvényszék közelében legszebb 2 emeletes új ház 3 szobás és 1 szobás előszobás, minden kényelemmel felszerelt összkomfortos lakásokkal, auto garage-val, átvehető nagyobb bankkölcsönrel, 1 millió 250.000 leiert.

A nagyórház közelében villa 4 lakás, parketta, fürdőszoba, esslingeni redőnyök, nagy gyümölcsös, 725.000 leiert. Városháza közelében masszív emeletes ház 5 lakás, parketta, fürdőszoba, 200.000 leiert.

Emeletes masszív ház a villanyos áramlás közelében 8 drb. 2 és 1 szobás lakás, 450.000 leiert.

Rendőrség közelében nagy sarokbérház 10 lakással, üzlettel, 50.000 lei jövedelemmel, 475.000 leiert.

Főtéren 2 emeletes ház 3 szobás összkomfortos lakásokkal, üzlethelyiségekkel, 200.000 lei jövedelemmel, 2 millió 200.000 lei.

Színház közelében emeletes új ház 3 szobás parkettás, fürdőszobás lakásokkal, 900.000 leiert.

Belváros legforgalmasabb utcájában emeletes ház 2 és 3 szobás összkomfortos lakásokkal, parkirozott udvarral, 450.000 leiert.

A fenti házakon kívül a főtéren és a város összes utcáiban bér-, magán-üzletházak, villák, nagy választékban 100 ezer leitől 8 millió leies árákig eladóak. Kérem figyelemmel kísérni iródam előtt levő hirdetési szekrényemet. Pénzkölcsönöket folyósítatok.

Haász ingatlanforgalmi iroda
Arad, Str. Eminescu 20-22.
Alapítva: 1919.

OKTATÁS
G. PUY LEONIA
továbbra is játékosan vállal román, francia és német nyelvoktatást.
Str. Cosbuc 15., et. II.

Aszfaltozott útvonalon

magasföldszintes ház 5-3 és 2 szobás parkettás, fürdőszobás uccai, 2x2 és 2x1 szoba, konyhás udvari lakással, 600 négyzetméteres területtel, 160.000 lei évi jövedelemmel, 1 és fél millió leiert. Villáson új kétemeletes villa 3x3 szobás, összkomfortos és 2 garconlakással, garázzsal, átvehető 400.000 leies bankteherrel, 1.200.000 leiert. Kisebb házzal vagy környékbeli földdel is elcselezendő.

Félemeletes sarokház 12 lakással, vízvezetékekkel, 74.000 lei évi jövedelemmel 650.000 leiert.

Aszfaltozott utcában új sarokház 2x3 szobás, fürdőszobás lakással, esslingeni redőnyökkel, cserépkályhával, 480.000 leiert.

Körutra nyíló utcában magasföldszintes ház 3 szobás, parkettás, fürdőszobás és 2 garcon lakással, 480.000 leiert.

Aszfaltozott külvárosi utcában új sarokház üzlethelyiséggel, 2 szobás, fürdőszobás és 1 szoba konyhás lakással, 300.000 leiert.

Volt Erzsébet-mozli közelében részben új ház 4x1 szoba, konyhás és 2 szoba lakással, 300 négyzetméteres gyümölcsös, 260.000 leiert.

Rendőrprektura közelében magasföldszintes ház 3 szobás, fürdőszobás lakással, pincével, 300.000 leiert.

Piactér közelében kisebb emeletes ház 3 lakással, vízzel és shone csatornával, 240.000 leiert.

Tisztviselőtelepen új ház 2 szoba, konyhás lakással, cserépkályhával, esslingeni redőnyökkel, 35.000 lei átvehető teherrel, 180.000 leiert.

És a város minden részében házak és telkek, azonkívül környékbeli földterületek és podgoriai szőlők nagy választékban eladóak.

LŐRINCZ
Ingatlaniroda
Arad, Str. Eminescu 8. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Regedi's
nyukkendő
Budapest

LEVELEZÉS

FELTUNÓ szép, igen jóalakú fiatal hölgy tartós barátságát keresi komoly, korrekt, igen figyelmes vidéki diplomás ur. Leveletet „Független” jelígre a kiadóba kér. 6136

HEGYEK KOZE a Természet örege vágyom. Keresem oly 35-50 év körüli, érni ösmertességét, szórakozás céljából. Részletes levelet, ker. „Simpsonné” jelígre. 69

40 éves, elvált, jömegjelenésű, kellemes, önálló kereskedő keres független ur ösmertességét, szórakozás céljából. Részletes levelet, ker. „Simpsonné” jelígre. 69

„FEHÉR HOLLÓNAK” levele van, kérem sürgősen átvenni. Elvált asszony.

HAZASSÁG

GYERMEKSZERETŐ nőt találunk modern világunkban? Ilyet vennék feleségül, hogy árván maradt kisgyermekemnek gondviselő anyja lehessen. Nagyon szép vidéken kitünően jövedelmező föld bérletem, saját vagyonom és berendezett otthonom van. Harmincnégy éves, keresztény férfi vagyok. Ismételten hangsúlyozom: csakis gyermekeket, hölgy válaszoljon „Nehézzen várjuk...” jelígre főkiadóhivatalba. 6132

ISMERTSÉG hiányában ezuton szeretnék rátalálni olyan férfirra, akire nemcsak magamat, hanem nyolcszáz ezer lei vagyonomat is rábízhatom. Házasnevelésű, kifogástalan, huszonnégy éves keresztény leány vagyok. Aki nemcsak hozományt, hanem jóra való feleséget is keres, részletesen írjon „Hóvirág” jelígre a főkiadóba. 6132

Férjhezadnám szerény, szorgalmas, kimondottan szép munkabeható. Hozományra nem reflektálok, válaszoljanak „Korrekt” jelígre az Aradi Közlöny főkiadóhivatalába. 6203

HÖLGYEIM. Független, 57 éves özvegy, keresztény, középtermetű, becsületes gondolkodású állami nyugdíjas, uriember nőtülés céljából megismerkedne teljesen független, jól szituált, finomlelkű 45-50 éves, még mindig szép lány vagy özvegyasszonnyal (nem molett), aki kedveli a természetet. Vallás, nemzetiség nem számít. Aki kalandra vágyik, ne írjon. Komoly, teljes című levelet lehetőleg fényképpel, amelyet becsületeszóra visszajuttatnak, a lap kiadóhivatalába kérek „Ideális férj” jelígre. 90

ALKALMAZÁS

Helyi képviselő nagy fiókület vezetését vállalja fél millió lei értékű tehermentes belvárosi ingatlan garanciával rendelkező egyén. Választ „Képviselő” jelígre a kiadóba kér k. 67

Keresünk

petroseni-i üzletünk részére 20 éven felüli kaució és garancia-képes feltétlen jól számoló, románul és magyarul beszélő komoly **tisztviselőnt**. Jelentkezni f. hó 29-én d. e. 8-1-ig Bourne comp. Masini de ousut, Singer, Piața A. Iancu 2.

FIÓKVEZETŐT, keresztényt, románban, németben perfect, kereskedelmi érettségivel rendelkezőt, keresünk. Garancia szükséges. Ajánlatokat „Január” jelígre a kiadóba kérünk. 78

Kereskedelmi képzett autorizált könyvelőt,

aki perfect román, német levelező, akceptálunk. Ajánlatot eddigi működés megjelölésével „Külföldi megbízásból” jelígre a kiadóba. 85

LAKÁS

2 szobás, frissen festett, erkélyes modern lakás azonnalra, 5 szobás májusra kiadó: Str. Eminescu No. 30.

Janus 1-re 3 szobás

modern komfortos beosztott lakást (lehetőleg magán ház) a belvárosban keresek. Címeket a Lóbl úriparódába kérem leadni. 6

VÉTEL ÉS ELADÁS

KISEBB Wertheim vasszekrény eladó. Bővebbet a kiadóban. 62

ingyen kap fél liter ki 5 liter tartó vásárolni eladó P. ucsu-l-es Maderati laboratóriumól, Ujbor, karcos, teher és vörös borok, 1932 asszu ole-ón kapnato **MESSZER borpince,** 5749 Str. Ionescu No. 7.

EGY szép fehér zománczott Meidinger kemence eladó. Cim a kiadóban. 77

GYÖNYÖRÜ francia leánygyó jutányosan eladó. Cim Str. Alexandri 5. 75

STRÁFKOCSI, egylovas, könnyű, alig használt, eladó. Strada Nic. Grigorescu 3-4. 94

Aranyat, ezüstöt, szőnyegeket, butort, varró és iró-épeket, egész lakásberendezéseket mag a áron vásárolunk. Zálogdíjgyak elhelyezést a timisoarai zálogházban teljőség mellett vállaljuk, zálogokra előlege nyújtunk, hos zabbításokat olcsó vállalunk. „lempo” üzlet Arad, Fisoier El-z-palota (Libr. Dieczana mellett.) 5880

ELEGÁNS látogatóruha, szmoking, frakk kifogástalan állapotban; eladó, Strada Consistoriului 7. II. em. 79

Mindent megveszünk, vagy elkövetünk. Str. da Dobanului 10. 5829

VALÓDI perzsabunda jutányosan eladó Cim a kiadóban. 6173

ELADO öntött vasfürdőkád, vörösréz kályha, fayence, mozdó. Cim a kiadóhivatalban. 87

Egy új, modern dióháló eladó. Str. Dobanului 29. 6184

Jól jövedelmező

7 lakásos bérház alapincézve a belváros szélén 420.000 lei.

C. Sagunan magasföldszintes 4 lakásos masszív ház, 250.000 leiert.

P. Catedrali-nél üzletes sarokház 2 lakással, 375.000 lei.

Ezeken kívül Arad bármelyik utcájában magán- és bérházak minden árfokozatban.

Bonyhádi **„RAPID”** ingatlan-irodája
Strada Brattenu 14. 74

ÖZLETEK

Fűszerüzlet jölmendő, jövedelmző, eladó. É-deklődök o műket a kiadóba adják le. 68

Modern textilüzletnek alkalmas.

üzlethelyiség
Str. Metianuban január 1-re kiadó, ugyanott vadonatuj berendezés eladó. Cim a kiadóban. 6289

HATSCHEK

Ingatlanforgalmi iroda
Arad, Biv. Carol 46. (Lakás ugyanott) előnyös ajánlatai:

Főtér mellett emeletes, teljes alépít-ménnyel, 4x4 szobás (mind uccai, elő, fürdő, cselédszobával, parkett) 8x2 szobás és portáslakással, 250.000 hozam, 3 millió. Színházhoz közel emeletes alá pincézett 12 mind elő, fürdőszobás, parkettás lakással, 280.000 hozam, 2 millió 500.000. Bulev. Carol-on 4x4 és 2x2 szobás összkomfortos modern lakásokkal, 2 egyéb bérleménnyel, 216.000 hozam, 2.300.000. Főtéren üzletes alapincézett bérház, nagyobbrész elő, fürdőszobás, parkettás lakásokkal, 11 bérleménnyel, 205.000 hozam, 1.900.000. Erdé szeti palotához közel emeletes 4x3 és 1x2 szobás mind fürdőszobás lakással, 130.000 hozam, 1.100.000. Bulev. Regele Ferdinand-hoz közel alapincézett masszív 4x3 szobás, fürdőszobákkal, 1x2 és 2x1 szobás lakásokkal, essig. rollók, beépíthető parkirozott udvar, jó jövedelem, 900.000. Ugyanott emeletes, alapincézett, gazdasági épületekkel, 4. 3. 2 és 1 szobás fürdőszobás, komfortos lakásokkal és 5x1 szobás teljes lakásokkal, jó hozam, 850.000. Katedrális szomszédságában nagyrészt alapincézett 1x3 szobás, fürdőszobás, 6x2 szobás teljes lakásokkal, üzlethelyiséggel, 82.000 hozam, 800.000. Eminescu-ucca mellett 2x3 szobás, fürdőszobákkal, 1x2 szobás teljes lakásokkal, parkett, cserépkályha, essig. rollók, átvehető 100.000 bankteher, nagy cementpincével, 65.000 hozam, 750.000. Ugyanott 1x3, 2x2, 3x1 szobás komplett lakások, vízvezeték, shone, 270 öl telek, elválasztható uccafront, 700.000. Iancu-térhez közel csupa uccai 3x2, 8x1 szobás komplett lakásokkal, üzlethelyiség, portáslakás, vízvezeték, csatornázás, 74.000 hozam, 650.000. Főpostához közel elválasztható 630 öl telekkel, gazd. épületekkel, sou-terrainnel, 1x4 szobás, fürdőszobás, 5x1 szobás teljes lakásokkal, 600.000.

Buly. Carol mellett 10 bérleményes (2, 3 és 4 szobásak) régi ház 84.000 hozam, 550.000. Rendőrséghez közel üzletes sarokbérház 3x2 (egy fürdősz.), 4x1 szobás lakással, 10 bérleménnyel, 60.000 hozam, 500.000. Közkórházhoz közel 300 öl telken 1x3 fürdőszobás, 1x2, 1x1 szobás teljes lakásokkal, pince, 450.000

Central mozi mellett 1x3 fürdőszobás, 1x2 szobás lakással, 400.000. Mihai Viteaz térhez egész közel nagy uccafronton 1x3, 1x2 fürdőszobás, külön ház-mesterlakással, 380.000. Marasesti-ucca mellett nagy uccafronton 1x2, 8x1 szobás, vízvezeték, shone, 40.000 hozam, 340.000. Metianu-uccához közel alapincézett 4 szobás, fürdőszobás, üzlethelyiség, műhely, istállóval, 300.000. Cogalniceanu-ucca mellett üzletes sarokház 2 üzlet, 3 lakással, elv. telekkel, essig. rollók, 280.000. Zsidóiskola táján 1x2 szobás, (elő, fürdősz.) 3x1 szobás lakásokkal, nagy hozam, 240.000. Piactérhez közel 1x2, elő, fürdőszobás adómentes és 3x1 szobás lakásokkal, 220.000. Calea Saguna mellett 1x2 szoba, elő, fürdősz. helyiség, 1x3 szobás, verandával, 210.000. Szerb templomhoz közel magasföldszintes 4 lakásos, 180.000. Víztorony mellett alapincézett 2x1 szobás teljes lakások, vízvezeték, 160.000. Seminarium táján 1x2, 2x1 szobás, 150.000. Ugyanott autobus megállónál 2x1 szobás telekárban, 130 ezer. Ugyanott sarokház 6 bérleménnyel telekárban, 120.000. Párneava jó helyén 2 szobás, elősz. és 2x1 szobás teljes lakások, istálló, 187 öl kert, essig. rollók, 120.000. Cukorgyár táján 2x2 szobás, 100.000. Muraselen jó helyen adómentes magasföldsz. 350 öl telekkel, 1x2 és 1x1 szobás teljes lakásokkal, pince, kedvező fiz. feltételek, 95.000. II. kerületben üzletház évi 12.000 hozam, 3 bérlemény, 80.000. Ugyanott 3 szobás kis ház 65.000. Fabricel-u. táján 3 lakásos kis sarokház 50.000. Magán- és bérházak minden árfokozatban a város legtöbb helyén. Telkek, földiek, szőlők nagy választékban. 60

KÖLÖNFPÉK

Fehér Kereszt társiskolában ma, pénteken nagy karácsony-est. Mindhárom napon delután, este tánc. 82

PIACTÉREN üzlethelyiségek azonnal kiadóak. Carol-körút 70. 108

Az ember legszuverénebb sajátossága,

amely minden más élőlény fölé helyezi, éppen a fejlett agy-idegrendszeréhez kötött ama képessége, hogy szellemével legyőzte az anyagot és uralja a mindenség világát, átfogó hatalmát, de csak addig, míg életvitelében az alattomos betegségek be nem lopóznak, u. m.: ideges gyomorhaj, bélzavarok, álmatlanság, szédülések és egyéb kiszámíthatatlan megnyilvánulások.

A világhírű amerikai „GASTRO D.” gyógyművelvény kivonatával készül és olyan hatóanyagokat tartalmaz, hogy úgy a belföldi mint a külföldi kórházakban rendkívüli eredményeket értek el fenti megbetegedéseknél.

„Gastro D.” kapható az ország összes gyógyszerárjaiban és drogériáiban, vagy postán megrendelhető 130.— lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárjában, București, Calea Victoriei 124.

BÉROZY ILONA

(Bulev. Reg. Ferdinand 6., I. em.)

Az ünnepek alatti d. u. es este gyakorló orakat tart. Szilveszter est a fiatalság reszere. Uj kurzus kezdődik jan. 7-én. 84

BEX-Thermophor!

Tűz vagy villamos áram nélkül néhány percen belül tartós meleget fejleszt. Olcsó az alkalmazásban! Megváltást jelent mindazok számára, akik lumbago-ban, rheumában, májbetegségeiben stb. szenvednek. Egészséges életet a leghasznosabb kísérője. Sportolóknak, utazóknak, FIGYELEM! Vizonteladók és úgynököket keresünk. „VAS-BLACK” S. A. R. București, I. Str. Sf. Ion Nou 21. Tel. 3-1346.

Eugen Menczer gyári képviselők

Ipari fonalak, Angora, Kamelin, Vatelín, Vata, kötözésszallagok.

ARAD, Strada Mocloni 18. 92

Belvárosi Pensio Budapest,

IV., Veres Pálné-ucca 10., félemelet.

Központi fűtés. Hideg-meleg folyóvíz. Uri ellátás. Diétás konyha.

Belváros központjában, Apponyi-térnél.

A. SAMSON

uri divat szabóságában

Arad, Str. Alexandri

Báli idényre

frakkok, szmókingok a legutolsó divat szerint, legszebb kivitelben készülnek

Allandó szövetraktár. 6115

Szőrmék, bundák

a legújabb divat szerint

NAGY I. szücsnél

Strada Alexandri 3., készülnek

Boldog karácsonyi ünnepeket kíván

Igen tisztelt üzletfeleinek és ismerőseinek

Libraria POLGAR könyvüzlet,

ARAD, BUL. REG. FERDINAND 13. 6113

Legújabb jelentéseink:

XI. Pius pápa karácsonyi szózatot intézett a világhoz Békére hívta fel a nemzeteket

Róma. Vatikánvárosból jelentik: A pápa karácsonyi rádiószózatában foglalkozott a világot és az egyházat fenyegető súlyos veszélyekkel. Különös fájdalommal emlékezett meg a véres spanyol háború borzalmairól.

— Fájdalommal látunk — mondotta — nagy számban olyanokat, akik az eszközök és ellenfelek megválasztásában túlvárat vezetnek magukat. A Szentszék több ízben közölte, milyen eszközöket tart alkalmasnak és most is Atyai szívünkben nyomatékosan felhívjuk a világ valamennyi püspökét és a világ összes katolikusait, hogy tetteikkel vegyenek részt egy actio catholica munkájában.

Szeretettel emlékezett meg ezután a pápa a gyermekekről, akik tündöklő tisztaságukban különösen kedvesek Isten szívének és teljesen az egyházhöz tartoznak. Ezután köszönetet mondott a gyermeki szeretet minden megnyilvánulásáért, amely betegsége napjaiban a világ minden részéről feléje áradt.

— Karácsony nánán magunkévá tesszük az élet karácsonyi szózatát: Gloria in Excelsis Deo.

Szózatát a békére való felhívással fejezte be. A béke alapja a rend, amelynek megvalósítása egyesek és a társadalom igazsága nélkül lehetetlen.

Benes csehszlovák köztársasági elnök:

„Fenn lehet tartani Európa békéjét“

— Az elnök nagy rádióbeszede karácsony előestéjén —

Prágából jelentik Benes csehszlovák köztársasági elnök karácsony estéjén nagyobb rádióbeszédet mondott. Beszédében: először Európa helyzetével foglalkozott. „Európa viharban és forradalomban” ez volt az elnök szerint az 1936. év vezérszólamja. Németország ez év március 7-én megszállta a Rajna-zónát és felmondta a locarnói szerződést. Ez volt a legkritikusabb pillanat 1936-ban, mert ekkor valóban kitörhetett volna az európai háború. Az 1929-től 1936-ig terjedő válságos években a fascizmus, kommunizmus és demokratizmus ideológiái küzdöttek egymással. Ezek az ideológiai harcok és a diplomáciai sakktüzetek rettegésszerű háborús hangulatot eredményeztek. Csehszlovákia ismételtén átvizsgálta biztonságát.

— A Franciaországgal és a kisantant másik két államával kötött szövetségünk, a kölcsönös segélynyújtási ígéret, amelyen a Szovjethez való viszonyunk nyugszik, az Angliához és a Balkán szövetség államaihoz való baráti kapcsolatok mind azt mutatják, hogy erősek vagyunk és biztosak és mutatják, hogy mit

kell tennünk, ha Európában újra válság tör ki. Mi felkészültünk minden eshetőségre.

Tulzok és helytelen aggodalmak, mire Franciaország a társadalmi szétforgás és belső villongások székelyévé lenne rúgva. Szilárd a hitünk, hogy Franciaország politikai vezetésének erejében és ellentálló képességében nem fogunk csalódnai. Olaszországnak is igen fontos érdeke, hogy Európában rend legyen és egy megegyezzen Angliával és Franciaországgal. Hiszem, hogy Olaszország nem kívánhat semmi újabb európai háborús vizslyt. Azt hiszem, Németországnak is meg vannak a maga gondjai és számolni kell azzal az ajánlattal, amelyet a magyar kormány ez év márciusában tett és kísérletet tenni a Németországgal való megegyezésre. Végül hangoztatta, hogy ma senki sem hiszi és senki sem engedheti meg, hogy Európát a fascizmus vagy bolsevizmus egyoldalú uralma fenyegetse.

— Mi nem hiszünk semmiféle ideológiai háborúban és nem adunk hitelt azoknak a híreknek, amelyek orosz-német vagy orosz-japán háborúról, vagy Ausztria, Litvánia avagy Csehszlovákia megtámadásáról keltek szárnyra.

Kijelentette, hogy szerinte fenn lehet tartani Európa békéjét és el kell vetni azt a gondolatot, hogy a háború elkerülhetetlen.

Elmozdították állásából Cuba köztársaság elnökét

A szenátus 22 szavazattal 12 ellenében mondotta ki döntését — Laredobru az új elnök

Havannából jelentik: A szenátus szerda éjszakai ülésén GOMEZ köztársasági elnök személyesen terjesztette elő védekezését. Kijelentette, hogy vádlóit nem az igazság érzete sugallta, hanem az a szándék, hogy helyette mást ültessenek az elnöki székbe.

— Ha elmozdítanának engem — mondotta — ezzel egyedül Cuba szabadságát pecsételik meg. Ha elítélnék engem, a demokráciát itélik el és a diktatúrának egyengetik az útját.

Hat órai tárgyalás után a szenátus a reggeli órákban mondotta ki határozatát, amely szerint Gomez elnököt elmozdítja helyéről. A

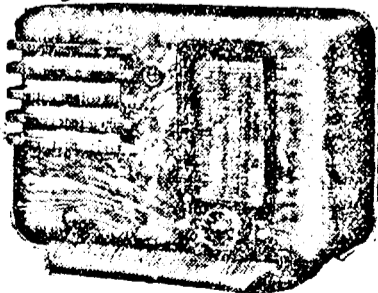
szenátus 22 szóval 12 ellenében hozta meg határozatát Gomez elnök elmozdításáról. Ezzel az elnöki tisztség LAREDOBRU alelnökre szállt át. Gomez elnök kiáltványt tett közzé és abban hevesen támadja Battistát, akit azzal vádol, hogy diktatúrát akar létesíteni.

Konfliktus a francia kamara és szenátus között

Párisból jelentik: A francia kamara tegnap késő éjjelig ülésezett. Mint ismeretes, a munkakonfliktusok kötelező döntőbírói eljárásáról szóló törvényjavaslatot a kamara eredeti szövegezésében elfogadta. A szenátus azonban teljesen megváltoztatta a kamara által már elfogadott törvény rendelkezéseit és olyan lényegbe vágó módosításokat eszközölt azon, hogy a Blum-kormány újból a kamara elé terjesztette a törvényt. A kamara 361 szavazattal 233 ellenében visszautasította.

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JANOS
föld.

Hallgassa meg a csodás hangu rádió újdonságainkat

Az összes világmárkák raktáron! Szenzációs olcsó árak! Kedvező részlettízetésre kaphatók. Allandó rádiókiallítás!

HAMMER ZSIGMOND és FIA

ARAD, Bulev. Regele Ferdinand No 27. 5850